

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XI.

Ljubljana, 12. oktobra 1939.

Štev. 41 (521)

Danes:

Življenje na stranskem tiru

LONDON IN PARIZ V SEDANJI VOJNI

(Gl. str. 9)

Premagana pravica ni premagana vse dolje, dokler jo zastopajo ljudje, ki se ne uklonijo.

Georges Clemenceau
(1841—1929)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izšla ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 53-52. Račun pošte hran. v Ljubljani št. 15.393. »Kopije« ne vračamo, ne frankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znak.

NAROČNINA

1/2 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Na ročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petineta vrsta ali njen prostor (višina 5 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Odklonitev Hitlerjevega miru

London in Pariz izjavljata, da miru ne more priti prej, dokler ne bodo vse države varne pred napadom. — Roosevelt ne bo posredoval

V Ljubljani, 10. oktobra.

V petek 6. oktobra je imel Hitler svoj napovedani govor v nemškem državnem zboru. Govoril je poldrugo uro o nemški zmagi na Poljskem, o tem, da nima v Evropi nobenih teritorialnih zahtev več, o zvezi z Rusijo, o prijateljstvu z nevtrali, o trajnosti mej z vsemi sosedami, med drugimi tudi z Jugoslavijo, in o svoji želji, naj bi se sklenil mir. Dejal je, da je zdaj nesmiselno, vojno nadaljevati, ko je vendar Poljska premagana in uničena; zato je po njegovem angleško poročilo poljski vladi brezpredmetno. Anglija in Francija, je rekel Hitler, bi morali zdaj sami izprevideti, da bi nadaljevanje vojne pomenilo samo nepotrebno prelivanje krvi; zato bi bilo najbolje, če bi priznali dejansko stanje, ki ga je ustvarila nemška armada, in se izlepa pomenili z Nemčijo, kako bi se dal trajno ohraniti mir. V ta namen bi bilo pa seveda potrebno, je poudaril fuhrer, da se uredi tudi kolonijško vprašanje in da se v prvi vrsti vrnejo Nemčiji njene nekdanje kolonije. Toda ta zahteva nikakor ni ultimativnega značaja, ampak samo »zahteva politične pravičnosti in splošne gospodarske razumnosti«. — Tehnično je bil Hitlerjev petkov govor znatno mirnejši in zmernejši od prejšnjih.

Govor nemškega kanclerja ni zbudil posebne senzacije. Svet ga je namreč že dalj časa pričakoval, vse-kako pa po padcu Varšave. Tudi njegova »mirovna ofenziva« — tako so jo krstili v zahodnih državah — ni presenetila. Toda kljub vsemu ne gre odrekati temu govoru velikega pomena za razvoj svetovnih dogodkov v bližnji prihodnosti. Po kratki, a strašni vojni na Poljskem je svet prvič spet zaslišal besedo »mir«, in razumljivo je, da je človeštvo pri-sluhnilo.

Mir ali nadaljevanje vojne? Tako ugibajo ljudje. Kako se bo odločil demokratični svet?

Ugibanje je jalovo. Problem namreč ni tako enostaven, kakor si utegne predstavljati preprost bralec, ko prebere Hitlerjev govor. Ne gre samo za vojno ali mir; gre za še vse kaj drugega.

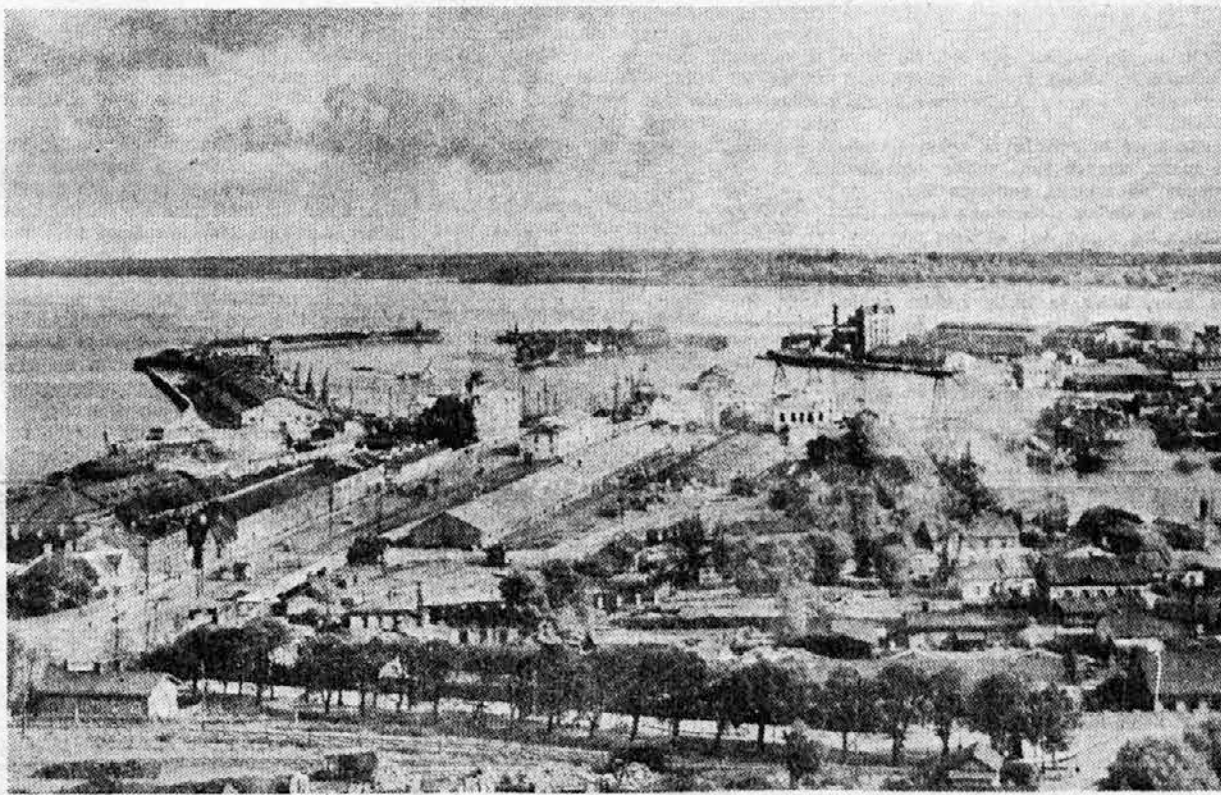
Mislimo, da bomo svojim bralcem še najbolj ustregli, če jim opišemo, kako so sprejeli Hitlerjev govor v raznih državah in kako ugibajo o reakciji nanj; če bodo bralci znali zložiti te sličice v veliko sliko, bodo imeli približno predstavbo o razpolo-

ženju širom po svetu. Točnega odgovora na vprašanje »Vojna ali mir?« jim to seveda še ne bo dalo, vsekakor jim bo pa pomagalo razjasniti to in ono, kar se jim danes utegne zdeti še kalno ali zamotano.

V Londonu

Razumljivo je, da ima glavno besedo Anglija, ne Francija. Prvič zato, ker je moral Pariz zadnja leta prepuštili vodstvo zahodnoevropske zunanje politike Londonu; drugič, ker je bila Anglija vzela Poljsko pod svoje okrilje (če se smemo tako ne-

smo šli k zobozdravniku, da si damo zob izdreti. V čakalnici nas je pa zob na lepem prenehal boleti — kakor se v zobarjevi čakalnici že rado zgodi. Ko smo 6. oktobra prišli na vsto in bi morali sedeti na mučini (ali odrešilni) stol, smo pa začeli premisljati: saj zob nas prav za prav nič več ne boli — zakaj bi torej tvegali te neznanke in po sodbi nekaterih naših ljudi nepotrebne bolečine? Namesto da bi premislili: če si danes ne damo zob izdreti, si ga bomo morali pa čez pol leta ali ob letu osorej — samo da bodo takrat bolečine še

Slika z Baltika: pristanišče v Talinu, prestolnici Estonske.

diplomatsko izraziti); in tretjič zato, ker je Anglija prva napovedala Nemčiji vojno, ne Francija.

Splošni vtis v britanski prestolnici je negativen. To se pravi, Angleži ne vidijo v Hitlerjevi mirovni ponudbi, nobene prave podlage za sklenitev miru. Uradnega britanskega odgovora sicer še ni — pričakujejo ga še za ta teden — zato so pa tem značilnejše poluradne in neuradne odklonitve. Uradno velja še zmerom stališče, ki ga je zavzela Vel. Britanija na dan svojega vstopa v vojno. Takrat je angleški parlament izjavil Chamberlainova usta: »Vojne more biti prej konec, dokler se odstrani hitlerizem in Evropa ne r pred nevarnostjo nemških napado

Neuradni krogi in časopisi se v lahko zavzamejo določnejše stališča. Značilno je, da ti krogi slej ko odločno odklanjajo Hitlerjev predlog. Listi pišejo, da je nemogoče sklepati mir, češ da na drugi strani človeka, ki bi se bilo moči za njegovo besedo. Recimo — beremo v londonskih dnevnikih vprek — da se danes pobotamo nam je porok, da nam ne bo čez pol leta ali pa ob letu spet mobilizirati in tvegati vse še hujših okoliščinah kakor. Če danes sklenemo mir, ne samo demobilizirali ampak tudi moralizirali našo mornarico, let in armado, pa tudi civilno prestvo, kajti pri prihodnji mobilizaciji se bodo ljudje že vnaprej izvali: »Zakaj in čemu nas pošilja fronto, ko se itak nimajo na boriti?« Prav verjetno je, tako p listi, da je takšen tudi glavni ne sedanje in vseh prihodnjih Hitlerjevih mirovnih akcij: zrahljati moralo, torpedirati našo voljo obrambo — potem Nemcem tudi bojišču ne bo težko, premagati.

V nekem londonskem listu berimo primer: Nekateri Angleži Francozi smo podobni človeku, ki muči strašen zobobol. 3. septen

hujše in nevarnost za telesni organizem še večja.

Vsi seveda ne argumentirajo tako. 76letni Lloyd George se na primer zavzema za sklenitev premirja in miru, češ da je vojna za popolno obnovo Poljske po vdoru sovjetske Rusije v poljsko Ukrajino nesmiselna. (Zanimivo je, da je smel Lloyd George to svoje stališče, ki je vendar docela nasprotno dosedanji tezi britanske vlade, objaviti v *Reith*.)

glja i Francija sta šli v vojno, ker je Nemčija hotela nasilno zavladati nad Evropo. Nemški nastop proti Poljski je bil samo poslednja etapa dosedanjega razvoja: najprej zavzete Avstrije, nato Češkoslovaške in zdaj Poljske.

»Kaj je rekel Hitler v svojem zadnjem govoru v nemškem državnem zboru? je nadaljeval Daladier. »Zasedel sem Poljsko. Zadovoljen sem

Češkoslovaški pariški poslanik Osuski (na sliki) je postal zunanji minister češkoslovaške vlade v Londonu. Njen predsednik je prezident Beneš.

tudi po zasedbi Avstrije, a nekaj mesecev nato so prišli na vsto Sudeti. Takrat je ponovil ista zagotovila, a nekaj mesecev nato se je Nemčija polastila vse Češkoslovaške. Tudi tedaj so nam rekli v rajstagu, da noče Nemčija ničesar več. In isto se ponavlja danes.

»Mi si iskreno želimo odkritega sodelovanja med narodi, toda nasilje odklanjamo. Zgrabili smo za orožje proti napadu in dokler nasilja ne stremo, tudi orožja ne bomo odložili. Daladier je končal z besedami:

»Francija je vse storila za ohranitev miru. Francija ni nikoli zatirala drugih narodov in jih tudi danes ne zatira. Zato je njena stvar pravična.«

Chamberlain bo na Hitlerjevo ponudbo odgovoril šele danes, v četrtek popoldne, ker se mora britanska vlada posvetovati še z vladami svojih dominionov.

V Londonu in Parizu poudarjajo, da je Daladier podal svojo izjavo sporazumno z britansko vlado.

Najnovejše iz Londona

V torek bi se dalo stališče britanske javnosti do Hitlerjeve mirovne ponudbe zgostiti v tale stavek:

Nemčija predlaga premirje in nato sklicanje mednarodne konference. Anglija pa meni, da se takšna konferenca lahko sestane šele tedaj, kadar se nemško vojaštvo umakne iz vseh nasilno osvojenih dežel.

V Londonu mislijo, da se Hitlerju zato tako mudi skleniti mir, ker mu Rusija prehitro prodira v Srednjo in Severno Evropo. Londonski »Daily Telegraph« poroča iz Moskve, da je Ribbentrop vprašal Staljina, ali bi Hitler v skrajnem primeru lahko računal z rdečo vojsko. Staljin je brez

K Daladierjevemu odgovoru na Hitlerjev mirovni predlog: predsednik francoske vlade odhaja s seje ministrskega sveta.

Ob naši desetletnici

»Družinski tednik« je star 10 let. Natanko danes pred 10 leti, na dan 12. oktobra 1929, je izšla prva številka našega lista, takrat še pod skromnim imenom »Romana, tednika za vse«.

Vsaka desetletnica je dogodek, večji ali manjši. Desetletnica časopisa je tudi dogodek. Tem večji, čim manjši je narod, ki je dal časopisu učakati to starost. Kajti časopisni eksistenčni minimum je pri vseh kulturnih narodih tako rekoč isti; razlika je samo v tem, da ga je pri velikih narodih dosti lažje doseči kakor pri malih. Časopis brez hrbtnice v narodu živi pri nas povprečno komaj toliko mesecev, kolikor je naš »Družinski tednik« učakal doslej let.

Leta 1929. je začelo v Sloveniji izhajati 42 časnikov in časopisov; od teh jih danes izhaja le še 9: 7 mesečnikov in 2 tednika (»Radio Ljubljana« in naš list). Že sama okoliščina, da je tudi »Družinski tednik« med njimi, je častna za naš list. Toda med temi 9 listi je »Družinski tednik« edini, ki ne stoji za njim nobena politična, gospodarska ali kulturna skupina; to se pravi, edini, ki je obstal brez tuje pomoči.

Ta okoliščina bi se čitajočemu občinstvu, ki ne vidi časopisu za kulise, utegnila zdeti nepomembna, nekdo bi jo morda celo sumljivo. Kajti list, ki ne izhaja pod okriljem večje skupnosti, bi utegnil zastopati samo sebične koristi nekaterih posameznikov. Takšni primeri v zgodovini slovenske žurnalistike niso neznani.

Ne glede na to, da ni vzroka, zakaj ne bi mogel ta očitke zadeti tudi glasila političnih i. dr. skupin — tudi takšni primeri niso neznani v našem časnikarstvu — utegne biti list, ki ga izdajajo zasebniki, glede tega očitka moralno (ne pa seveda tudi gmočno!) mnogo na boljšem. Ker za njim nihče ne stoji, se lahko vsakdo brez škode obenj obnege, če kljub temu vzdrži in se zasidra med čitajočim občinstvom, je torej dovoljen sklep, da javnosti ni nepotreben, torej tudi ne nekoristen; a splošna koristnost se ne krije z osebno sebičnostjo. Da je »Družinski tednik« v naših razmerah in brez tuje pomoči doživel svojo desetletnico, je dokaz ne samo njegove zunanje ampak tudi notranje vrednosti — in prav to daje njegovemu jubileju (če ga smemo neskomorno tako imenovati) poseben pečat.

Brez tuje pomoči: nedolocene, raztegnjene besede. Tudi milijonar ne potrebuje tuje pomoči, a vendar zato še ni treba, da bi bili njegovi uspehi onemembe vredni dogodki.

»Družinskega tednika« niso ustalnavljali milijonarji.

Danes, ob desetletnici, ko gledamo v duhu križev pot otroških let našega lista in primerjamo takratni borbi »Romana« s sedanjim »Družinskim tednikom«, toliko bogatejšim po vsebini in po vsebini, ni v nas lažne skromnosti, ki bi nam branila javno priznati:

Naš list se je rodil iz ideje poldnevni žurnalistov, z denarjem, prilaganim od lastnega časnikarskega služka;

Naš list so rešile iz krize mladostnih let neomajna volja, nepopustljiva vztrajnost in trdo delo dveh ljudi, ki nista hotela verjeti v tradicionalni neuspeh neodvisnih časnikarskih podjetij;

Naš list je rasel in se razvijal, ker ga je ustvarjala in ga ustvarja ljubezen do enega izmed najtežjih in najnapornejših, a hkrati tudi najljubših in

Človek, ki ni mogel ubežati vojni

„Večni vojak“ Jan Slivka, ki ga je vse življenje vojna preganjala

Varšava, oktobra.

Nekateri ljudje imajo nekakšno čudno srečo, da iz najhujših nevarnosti odnesejo celo in zdravo kožo. Vsakdo bo morda poznal med svojimi znanci kakšnega človeka, ki je že stal z eno nogo v grobu, pa bodisi v vojni, na fronti ali pa pri kakšni nesreči v gorah, v rudniku ali kjer koli že. Toda po nekakšnem čudnem naključju se takšni ljudje zmerom nekako »izmažejo«. Usoda je med ljudi posejala tudi takšne, ki nosijo nesrečo in ki so zmerom zraven, kadar se kaj hudega pripeti.

Zaznamovan od Usode, da ne more nikoli in nikjer najti miru, je menda tudi Poljak Jan Slivka iz mesteca Monastir v Galiciji. Ta Poljak se je menda že udeležil vseh vojn, kar jih pozna svet v novejšem času.

Prišlo se je s svetovno vojno. V svetovni vojni so Jana Slivko mobilizirali kakor vse Poljake. Boril se je proti Rusom. Kmalu so ga ujeli. Odpeljali so ga v notranjost Rusije, in naposled se je Poljak Jan naselil v

Rusiji kot kolonist; že je mislil, da je našel svojo novo domovino. Nekaj let je res živel v miru. Potlej je prišla sovjetska revolucija in tudi Jana Slivko je zajel njen val. Boril se je na strani »belih« proti »rdečim«.

Ni imel sreče, kajti sovražniki so ga spet ujeli in ga obsodili na deset let prisilnega dela v Sibiriji. Ni mu kazalo drugega ko pokoriti se kazni. Odšel je v Sibirijo. Zdržal je pri prisilnem delu samo nekaj let, potlej se mu je posrečilo ubežati. Neke ledenomrzle noči je z več svojimi tovariši vred zbežal čez mongolsko mejo na Kitajsko.

S tem begom se je pričel nov odomek v njegovem burnem življenju, toda nikar ne mislimo, da si je s svojim begom Jan Slivka posebno pomagal. Kaj še! Prišel je na Kitajsko ravno o pravem času, ko je pričelo postajati vroče med Kitajci in Japonci. Kmalu so se pričeli prvi boji. Kameri je Jan potoval, povsod je šla vojna za njim. Dolgo je iskal kakšen primeren kraj na Kitajskem, kjer se ne bi borili, toda vselej je le nekaj mesecev

preživel v miru, in že spet ga je zajela vojna vihra.

Naposled je Jan Slivka odpotoval domov v Evropo. Hotel se je vrniti v svojo domovino Poljsko. Po dolgem potovanju — trajalo je dobro leto — in po neštetihih veselih in žalostnih dogodivščinah se je naposled ves izčrpan le vrnil domov.

Kakor hitro se je vrnil domov na Poljsko, je pričelo tudi na Poljskem postajati vroče. Grozila je nova svetovna vojna in naposled je tudi počilo. Komaj si je Poljak Jan Slivka nekoliko opomogel od dolgega potovanja, je že moral oprtati puško in spet odriniti na fronto. Kakor je videti, se res ne more iznebiti svojega preganjalca.

Vojna je že naredila mnogo hudega, njene žrtve pa niso samo tisti, ki so padli na fronti, mnogo med njimi jih je tudi izginilo in še danes nihče ne ve, kje so. Morda se bodo vrnili, morda tudi ne. Eden izmed tistih je bil tudi »večni vojak« Jan Slivka, žrtev vojne pošasti...

Politični teden

PETLETNICA TRAGIČNE SMRTI VITEŠKEGA KRALJA ALEKSANDRA I.

9. t. m. je poteklo pet let, ko je v Marseilu padel od krogle najhujši slovenski vitezki kralj Aleksander I. Zedimitelj.

Leta teko in brišejo za seboj ne samo male, temveč tudi velike dogodke. Spomin na našega velikega kralja je v srcih in dušah slovenskega naroda zapisan ne samo kot spomin na velikega moža, ki sta mu bila država in narod največja svetinja, temveč tudi kot vzor, kako je treba ljubiti svojo rodno grudo, svojo domovino in kako je treba biti z močnim ponosom slovenski in s pripravljenostjo žrtvovati svoje življenje za svoj narod in svojo zemljo.

Odsek ministrstva pravde, ki je obravnaval sodne zadeve s področja apelacijskih sodišč v Zagrebu in Splitu, so pretekli teden preselili v Zagreb. Dosedanjí oddelek B stola sedmorice se bo pa s 1. novembrom preselil v Ljubljano in se bo imenoval »Vrhovno sodišče v Ljubljani«. — Odnosi Jugoslavije z Madžarsko so se po mnenju budimpeštanskega dopisnika uglednega italijanskega dnevnika zelo popravili. V kratkem pričakujejo nov korak v zblizanju, kar je posebno važno za ves Balkan, še posebno je pa v interesu Italije. — Ministrski svet je objavil uredbi o zaščiti vojnih obveznikov, in sicer o ukinitvi vseh izvršb proti vojnim obveznikom ter o odlogu o plačevanju stanarine. Uredba o odloku izvršb predpisuje, da se morajo odložiti vse izvršbe proti vojnim obveznikom, dokler so v vojaški službi, stanarina je pa izterjiva šele tri mesece po

vrnitvi iz vojaške službe. — Predsednik vlade dr. Cvetković se je udeležil banovinske konference JREZ za vardarsko banovino v Skoplju. V svojem govoru je dejal, da je prišel sporazum s Hrvati ravno o pravem času, sicer bi nas utegnil potegniti s seboj evropski vihar. Zdaj je naša edina želja, da bi si ohranili mir in izboljšali stanje doma. O volitvah je dejal, da bodo po senatskih volitvah prišlo na vrsto občinske, potlej pa skupštinske volitve na podlagi tajnega glasovanja.

Največje zanimanje prejšnjega tedna je zbudil že teden dni poprej napovedani govor kanclerja Hitlerja v nemškem parlamentu. V prvi vrsti je govoril o nemški znani na Poljskem, potlej pa o razmerju Nemčije do nevarnih držav in poudaril, da je razmerje med Jugoslavijo in Nemčijo prijateljsko in da so meje nespremenljive. Razen tega je govoril o Angliji in Franciji. Predlagal je mir, seveda le pod pogojem, da versajska Poljska nikoli več ne vstane. Navedel je tudi nemške kolonizacijske zahteve. Če Anglija in Francija ne sprejmeta, se bo vojna pač nadaljevala, toda po njuni krivdi. Versajskega miru ne prizna, ker ga tudi sam ni sklepal. Posebno pozornost je pa zbudila Hitlerjeva izjava o rešitvi manjšinskega vprašanja s pomočjo preseljevanja, kakor je Nemčija to storila že pri Tirolskih Nemcih. Baje se ta izjava nanaša zlasti na Poljsko in Češko. — Predsednik

Chamberlain bo Hitlerju odgovoril na njegov predlog med vsakotedenskim poročilom o političnem položaju v spodnji zbornici. — Razmerje med Romunijo in Madžarsko se je na jugoslovansko pobudo zelo poglobljalo. Obe državi sta namreč sklenili, da umakneta čete s skupne meje. — Rusija je obnovila trgovinski promet z Anglijo in Francijo, kar je zbudilo veliko pozornost v političnih krogih. Rusko blago, pred vsem les, bodo vozile delno ruske, delno pa švedske in norveške ladje. Po črnem morju bo Rusija prevažala samo. — V Estoniji je prišlo do manjših nesoglasij med ruskimi častniki in estonskimi oblastmi, ker Rusi zdaj zahtevajo več kakor je bilo dogovorjeno. — Turška vlada je naročila znanemu ministru Saradzoglu, ki se še zmerom mudi v Moskvi, da z Rusijo ne sme skleniti nobenega pakta, ki bi nasprotno obveznostim Turčije do Velike Britanije in Francije. — Letonka in Rusija sta sklenili med seboj pogodbo, po kateri bo dobila Rusija na Letonskem pomorska, letalska in artiljerijska oporišča, razen tega pa sta podpisali pogodbo o medsebojni pomoči za deset let. — Rusija se pogaja še s Finsko in Litvo. — Anglija in Francija bosta dali pariški poljski vladi 11 milijonov funtov, to je 1320 milijonov dinarjev posojila. Denar bo vlada porabila pred vsem za organizacijo poljske armade v Franciji. — Na zahodni fronti ni večjih sprememb. Pred vsem vlada močan topniški ogenj, pogosto se pa vrste zračni napadi, tako z nemške kakor s francoske strani. — Nemci računajo s posredovanjem predsednika Roosevelta v sedanjem pogajanju o vojni ali miru. Menijo namreč, da bi edini Roosevelt utegnil uspeti, in v tem primeru bi bili pripravljeni svoje predloge delno prilagoditi zahtevam Anglije in Francije. Ti dve zaveznici pa še zmerom vztrajata pri svojem predlogu, da se Češkoslovaška in Poljska obnovita. Tudi Američani

menijo, da je pod sedanjimi pogoji posredovanje nemogoče. — Nemška vlada se je pogodila z baltičnimi vladaми glede preselitve svojih manjšin v Nemčijo v skladu s Hitlerjevim govorom. V kratkem se bo več tisoč Nemcev preselilo v domovino. — Nemčija je posvarila zahodne nevarne države, da bo intervenirala, če same ne bodo poskrbele za uspešno obrambo svoje nevtralnosti in pušale čez svoje ozemlje tuja letala.

Francoski ministrski predsednik Daladier je v svojem govoru po radiu odklonil Hitlerjev mirovni predlog. Izjavil je, da se bo Francija borila do konca in napravila konec vladni nasilja in dosegla jamstvo varnosti. Odgovor je bil haje sestavljen sporazum z angleško vlado. — Hitler je govoril ob otvoritvi zimске pomožne akcije; izjavil je, da je Nemčija pripravljena boriti se do konca, češ da Nemčija ne bo nikoli kapitulirala. — Finska se pogaja z Rusijo, vendar noče dati ruskim vojaškim koncesij. Finska je mobilizirala, prav tako je pa na finski meji zbranih okrog 700 tisoč ruskih vojakov.

Znamke v korist Jadranske straže bodo prišle v promet. Znamke bodo po 50 par, po 1 din, 150 in 2 dinarja. Po vrsti bodo pa pomarančne, zelene, rdeče in modre barve. Plačani dodatek pri vsaki znamki bo šel v korist izvršnega odbora Jadranske straže v Splitu za gradnjo Jadranskega muzeja. Prodaja teh znamk je neobvezna in bo trajala do 30. novembra. Jadranska straža prosi, da se znamk pridno poslužujete.

Časno bojno zastavo je izročila deputacija mesta Ljubljane z meslinu župano ma čelu kraljevi torpedovki »Ljubljani«. Poleg tega tudi sliko prof. Gojuna Kosa »Ljubljana pozimi« in v baker točeni ljubljanski grb, ki bo krasil ladijski salon, delo Božidarja Pengova. Velik plastilen ljubljanski grb za zunanjo stran ladje je še v delu. Ladijska knjižnica je pa dobila vse vezane letnike ljubljanske »Kronike«.

Nevaren plaz se je ugrgal v Zasavju, na železniški progi med Savo in Zagorjem. Tik nad železniško progo se je zaradi dežja utrgala ogromna skala in se zvalila na železniški tir. Travnice so se popolnoma zmečkale. Pripetila bi se huda nesreča, če ne bi progovni čuvaj nasrečo o pravem času zapazil. Ustavil je vlak, ki je zaradi petih minut zamude usel nesreči, sicer bi skala najbrže treščila nanj. Vlak je moral ugraj do Save in po drugem tiru nadaljevati pot.

Stroj je zgrabil za roko pri delu tkalskega mojstra 27letnega Aleksandra Rosenbergerja iz Kranja. Zaposlen je bil v tovarni Ika v Kranju. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Angleška ladja brez mornarjev slovi v splitskem pristanišču. Parnik »Collyer« je prispel v splitsko pristanišče po krompir, ki bi ga moral odpeljati na Maklo. Mornarji so pred odhodom zahtevali, da se parnik zavaruje za primer nesreče. Ker pa kapitan tega ni hotel storiti, so vsi mornarji ladjo zapustili. Kapitan je še vztrajal pri svojem in najel druge mornarje. Ker pa niso imeli v redu svojih listin, jih oblasti niso pustile odpluti. Zdaj kapitan čaka mornarjev z Makle.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Odklonitev Hitlerjevega miru

bil morda bolj mlačen — francosko odklonilno stališče nasproti Hitlerjevi mirovni ponudbi je celo še odločnejše in nekompromisnejše — le razločnost človek neopreča in kresanje du-

»Paris-Midi«: Komunistična stranka bo v kratkem spet dovoljena... v Nemčiji.

Kakor London ima seveda tudi Pašče nekaj nespreebrnjenih »Monavčanov«. Toda v Parizu pridejo še mji in težje do besede kakor v ndonu — prav zaradi hujše cen-e in ostrejšega režima. Eden iz-d njihovih voditeljev, bivši zun-ister Georges Bonnet, tudi v vladi ni nima več nekdanjega velikega iva, odkar ga je Daladier preselil ravosodno ministrstvo.

V Rimu

lijanski tisk je precej rezerviran. e je pač v tem, ker se rimska nacija zaveda, da mirovni pred-sedanji obliki nimajo kaj prida i v uspeh.

nformacijah londonske agencije Press je Italija po svojem zun-ministru Cianu svetovala Nema-j pokaže v svoji mirovni po-več dobre volje nasproti za-na demokracijama, a nemški ji minister v. Ribbentrop je baje ve nasvete odklonil.

V Berlinu

mški politični krogi so baje še om optimistični, kljub odklonil-odmevom iz Londona in Pariza. rlinu so v nedeljo takole uteme-ili svoj optimizem:

Ni izključeno, da bi Roosevelt nil posredovati za sklenitev pre-a.

Za sklenitev miru je tudi Musso-

Franciji ne more biti posebno go do velike in dolgotrajne ne.

4. Ne samo francoski, tudi angleški narod si ne želi nadaljevanja vojne. 5. Zahodni velesili se zavedata, da bi vojno proti Nemčiji izgubili.

V Moskvi

Sovjetski listi Hitlerjevi mirovni ponudbi ne posvečajo nobene posebne pozornosti. Mednarodni politični krogi v Moskvi menijo, da je ruska vlada zadovoljna s sedanjimi političnimi razmerami v Evropi, ker je nihče ne moti pri uredništvu njenih načrtov v Baltiku. Sovjetski Rusiji gre v račun, da se zahodni velesili nočeta pobotati z Nemčijo. O tem, da bi Rusija vojaško podpirala tretji rajh, ne more biti po sodbi moskovskih diplomatov niti govora.

Moskovski dopisniki britanskih in francoskih listov trde, da se to stališče sovjetske Rusije zrcali že v Hitlerjeve mirovne ponudbe same.

V Washingtonu

Ameriški tisk v glavnem odklanja Hitlerjev mirovni predlog, češ da na njem ni moči zgraditi trajnega miru. V washingtonskih političnih krogih sklepajo, da se Hitler boji vojne z Anglijo in Francijo ker ve, da ta vojna ne bi bila kratka in da bi začelo kopneti navdušenje njegovih pristavev.

Misel na Rooseveltovo posredovanje odklanja tako demokratski kakor republikanski tisk, ker se boji, da bi se Združene države proti svoji volji zapletle v evropsko vojno, če bi Rooseveltov predlog propadel.

Observer

Kinin ga je rešil

V neki pokrajini Vzhodne Indije je noč padla na zemljo in zavila v temo majhen šolr, kjer so bili zbrani člani ekspedicije profesorja Rumana.

V njem so bili raziskovalci, profesor Ruman in njegova žena, dr. Ayens in njegov sin Jasha in nekaj domačinov-nosačev, ki so za visoko nagrado pristali, da bodo spremljali ekspedicijo skozi močvare in malarične predele Vzhodne Indije.

Imeli so za seboj naporno pot, saj so dneve in dneve blodili po pustih, hribovitih, negostoljubnih predelih džungle, kjer čez dan brenči na milijone komarjev, ponoči pa leže megla, kar je za popolneke še strašnejše kakor vročina. Ekspedicija je bila blizu koncu.

Šolr so to pot postavili na vzvišenem suhem prostoru in vsa četa je svobodneje zadihala. Naposled so vendarle ulegli misli na nekaj drugega kakor na vreme, na spremembo temperature in na lastnosti zemljišča. Dr. Ayens in njegov sin nista uživala počitka, pripravila sta se in se nikakor nista mogla zediniti glede koristi, ki jo ima ekspedicija od sina Jashe.

Jasha je bil atletske postave in znan širom Vzhodne Indije kot dober tekač. Za druge stvari ni bil toliko sposoben, tega mišljenja je bil vsaj njegov oče. »Za nobeno drugo delo ni kakor za tek,« je pogosto dejal o njem, »ko da bi s tem mogel svetu kaj koristiti.« Profesor Ruman pa, ki je organiziral ekspedicijo, je bil drugačnega mnenja o njem in bodočnost je pokazala, da je imel prav.

Zdravstveno stanje dr. Ayensa je bilo namreč zelo nepovoljno. Ze neka; dni ga je tresla mrzlica, ker je ekspedicija trajala dalj časa kakor je bilo predvideno, zalogo kinina pa, ki so nesli s seboj za preventivne dnevne doze po 40 centigramov, so že pred nekaj tedni izčrpali.

Tisti večer se je stanje dr. Ayensa še poslabšalo. Od časa do časa je mrzlica vse hujše stresala bolnika, ki ga je mučila malarija in bali so se, da bo slabo končal.

Edino kinin bi ga mogel rešiti, tega pa niso več imeli. Nan-Ko, najbližja vas, je bila 60 kilometrov daleč, na drugi strani planine.

Jasha se je odločil, da pojde po kinin, toda o tem ni nikogar obvestil. Tekel je celih deset ur. Vrnil se je s kininom; ni ga bilo dosti, toda dovolj, da je dajal svojemu očetu skozi sedem dni po 1-1,30 grama tega dragocene zdravila, ki ga priporoča Komisija za pobijanje malarije Zveze narodov, dovolj, da je z njim rešil življenje svojemu očetu.

Pozneje oče nikoli več ni rekel svojemu sinu, da ni sposoben za nič drugega ko za tek.

Lokomotiva je odbila 56letnega delavca Matevža Oslaka iz Studencev. Vračal se je ob železniški progi domov, ker je pa nekoliko naglušen, ni slišal osebnega vlaka, ki je prihajal v Maribor. Lokomotiva ga je zadela od zadaj in ga vrgla v stran. Tam je obležal s hudimi poškodbami zlasti na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se zdravniki trudijo, da bi mu rešili življenje.

Opeklinam je podlegel 82letni posestnik France Debeljak iz Sv. Lenarta v Loškem potoku. Pokojni je bil oče prof. dr. Antona Debeljaka. Po nepravilnosti se mu je vnela pri peti obleka, da se je opeklo po telesu. Ves v gnojnih ranah je nekaj dni trpel, dokler ga ni rešila smrt.

Nov jugoslovanski film, ki bodo v njem igrali sami jugoslovanski igralci, namerava filmati v Jugoslaviji filmsko podjetje UFA, režiral ga bo pa režiser Večeslav Turžanski. V ta namen je naš rojak Svetislav Petrovič že prispel iz Berlina, da bo v kratkem z našimi književniki in zastopniki oblasti proučil snov in kraje, kjer bodo film filmali. Kakšnih 80 odstotkov filma bodo napravili v Jugoslaviji, ostalo pa v berlinskih filmskih atelejih. Glavno moško vlogo bo vsakako igral Svetislav Petrovič, za glavno junakinjo pa bodo igralko še izbrali, ker baje ne pride to pot v poštev Ila Rina.

Znana letalka Elli Beinhornova je pretekli teden zaslonu pristala v Mariboru. Iz Berlina je s svojim štiri-sedežnim športnim letalom odletela v Bukarešto na svoje posestvo, med potjo pa zaradi megle ni mogla pristati v Zagrebu. Vrnila se je v Maribor, kjer je pristala na tezenskem letališču, naslednji dan se je pa odpeljala dalje. Znano je, da je pogumna letalka preletela zračno progo od Berlina do Bankoka brez vmesnega pristanka.

Trojeke je porodila v slovenjegraški splošni bolnišnici 40letna Kristina Bayerjeva, posestnica žena z Vrha pri Slovenjem Gradcu. Vse trije so zdravi dečki. Boter je g. ban.

Prste je odrezala slamozeznica 28-letnemu Antonu Steinerju, sinu posestnice iz Gotovelj pri Zaleu. Ko je rezal slamo, ga je zgrabila slamozeznica za levo roko in mu odrezala vse prste. Oddali so ga v celjsko bolnišnico.

Truplo samomorilca Francea Šterna sta našli dve ženski v gozdu pri

Studenicah. Ležal je pod nekim drevesom, poleg njega je bila pa puška. S strelom v glavo si je vzel življenje. Pustil ni nobenega poslovnega pisma. Prepeljali so ga v mrtvašnico.

Prostovoljno je šel v smrt poštni ravnatelj v pokoji dr. Anton Vagaja iz Ljubljane. Že dalj časa je bolehal za neozdravljivo živčno boleznijo. Pred pol leta je šel zaradi tega tudi v pokoj. Kljub vsem mogočim poskusom je ostal vsak poskus zdravniškega vzaman. Obupal je nad življenjem in se je ustrelil.

Prijeli so arhivaria finančnega ministrstva Milutina Savatića in kolektorja državne razredne loterije Bogdana Rašića, oba iz Beograda. Bila sta prijatelja in poslovna zaveznika. Savatić je hodil v kolektorjevo pisarno in mu dajal različne nasvete o davčnih zadevah. Nekoč mu je kolektor potožil zaradi trdke Binder in zaradi trgovca Otona Kohla, češ da mu nočeta poravnati nekih računov. Arhivar je sedel k pisalnemu stroju in napisal proti obema podjetjema dve ovadbi zaradi prikrivanja dohodkov in davčne napovedi. Ovadbi je poslal na ministrstvo in jih je drugi dan kot arhivar dobil v roke. Opremil jih je z žigi in jih izročil kolektorju. Ta je z njima zagrozil obema podjetjema, obljubil je pa, da jima akte proti primerni odškodnini izroči. Binderjev kompanjon sam ni mogel izplačati, Kohl je pa namesto po denar odšel na policijo in vsa zadevo prijavil. Tako so oba sleparska prijatelja prijeli.

Izkopnine iz drugega in tretjega stoletja po Kristusu so našli delavci v Blagaju ob Savi v Bosni. Pri kopanju žindre, ostankov neke rimske topilnice, so našli na rimsko orodje, denar in dva nagrobna spomenika. Najdene predmete so poslali v zagrebški muzej. Tudi v Bosanskem Gradcu so našli nekaj rimskega orožja in ga izročili sarajevskemu muzeju.

Društvo Celjski kulturni teden so ustanovili pretekli teden v Celju. Ustanovitvenega zbora so se udeležili skoraj vsi celjski kulturni delavci, ki so že doslej sodelovali pri prvem in drugem celjskem kulturnem tednu. Namen društva je, da s predavanji, razstavami, koncerti in drugimi prireditvami in s tiskom širi kulturna stremjenja posameznikov in skupin v Celju in okrožju in skrbijo za različna gostovanja. Za predsednika društva so soglasno izvolili prof. dr. Frana Sirmška, za podpredsednika pa g. Frana Roša. Celjski kulturni delavci so tako dobili svojo organizacijo, ki bo skrbela za čim uspešnejše kulturno udejstvovanje v celjskem okraju.

Smrtno se je ponesrečil s kolesom rudar Juthman iz Toplice pri Zagorju. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je izdihnil. Njegova žena je zaradi nesreče dobila hud živčni napad.

Zaradi feredže je izgubila moža in očeta mlada muslimanka Husija Meteferovićeva iz Novega Pazarija. Poročila se je šele pred letom dni, pred kratkim je pa nevarno zbolela. Oddali so jo v beograjsko bolnišnico, kjer je okrevala. Tragedija je pa v tem, ker je njena rodbina še zelo starokopitna in ne pusti svojim ženskam, da bi odložile črne pajčolane - feredže. V bolnišnici jo je seveda odločila. Ko so to zvedeli doma, ji je mož pisal, da se ne sme več vrniti k njemu, oče jo je pa preklel. Mati ji je kljub temu pisala, naj se vrne domov in zdaj se je vrnila, ne ve pa še, kakšno bo odslej njeno življenje, ki ga ji je zagrenila nesrečna feredža.

Prometna nesreča se je pripetila na cesti pri Vojniku. 11letni šolar Albin Mlakar je šel po cesti domov, pred njim sta pa peljali dve kravi. V istem trenutku je pripeljal po cesti tudi avto, ki sta se ga kravi tako ustrašili, da sta se splašili. Podrla sta šolarja, ki je padel pod kolesa. Voz je šel čez dečka in ga hudo ranil po glavi in nogah.

Pravda za zapuščeno patriarha Varne se je začela v Beogradu. Pokojni patriarh je imel dva brata, ki sta pa kmalu za njim umrla, sam pa ni napravil oporoke. Eden izmed bratov je bil brez potomcev, po drugem je pa ostal mladoletni sin. Zdaj bi mu pripadal ovse premoženje, pravoslavna cerkev pa premoženje zahteva zase, češ da za cerkevne činitelje ne veljajo civilni zakoni in da vse premoženje po smrti pripada cerkvi. Pravda bo najbrže trajala precej časa.

Prostovoljno je šel v smrt 49letni Ivan Brantenberger, narednik-vodnik I. stopnje. Uslužben je bil v Karlovci, sicer je bil pa idrijski rojak. Pred kratkim so ga obvestili, da je upokojen in vest o prezgodnji upokojitvi ga je tako potrla, da si je vzel življenje. Bil je skrben in marljiv družinski oče in dober tovariš.

Železniške ugodnosti za potovanje po jugoslovanskih železnicah so dobili invalidi in njihovi sorodniki. Invalidi imajo polovično vozno, za neomejeno število potovanj, njihovi sorodniki pa 12 polovičnih vozovnin na leto. Za te vožnje so potrebne legitimacije, ki jih izdaja železniška uprava za dobo petih let.

60 litrov žganja so popili v dveh nočeh kmetje iz Moštenice pri Petrinji. Bogat pridelek sliv je napravil že dosti škode. Trgovci nočejo plače-

vati prideleke tako kakor kmetje hočejo, zato ga kmetje rajši prekuhajo v žganje. Dva kmeta sta kuhala žganje in sproli popila vse, kar se je nakuhalo. Prav tako se je zgodilo v neki družini, ki ima osem otrok. V nekem drugem primeru je pa skupina kmetov popila v dveh dneh in dveh nočeh 60 litrov žganja.

Roparski napad je izvršil neznani ropar na 25letnega mizarskega pomočnika Jožeta Rotarja, ki se je iz Kranja vračal proti domu v Zgornjo Bešnjo. Pod Sv. Joštom mu je na lepem neki neznanec zastavil pot in z naperjenim samokresom zahteval od njega denar. Ker se je hotel Rotar braniti, je ropar sprožil samokres. Krogla je Rotarja zadela v glavo. Ropar mu je pobral denar, okrog 150 dinarjev in izginil. Rotarja so prepeljali v bolnišnico.

Koča se je porušila, ko so še v njej stanovali ljudje. Nesreča se je pripetila v Sibeniku. Trhla koča, ki je v njej stanovalo pet ljudi, se je na lepem sesedla in pokopala pod seboj 5 ljudi. Trije so lažje ranjeni, dva pa precej in so ju morali prepeljati v bolnišnico.

Če verjamete ali ne

V vasi Blaški blizu Čuprije žive vaščani, znani po vsej okolici po tem, da se ne ženijo, temveč izbere žene že v zgodnji mladosti in žive z njimi v divjih zakonih. Svoji otroci ne dajo krstiti, temveč jih imenujejo kar sami, kakor jim je pač povšeči. Komaj imajo otroci deset let, že jih pomože in poženijo, vsaj s trinajstimi leti odide pa mlada v ženinoovo hišo. Kljub nezakonitim zakonom je vasa Blaška izredno lepa in čista vas, in pravi, da so tudi divji zakoni srečni.

V Ameriki je neki psihijater izumil napravo za merjenje ljubezni. Ta naprava je - kakor tudi vsaka prava ljubezen - zelo zamotana in jo zna uporabljati za zdaj samo šele izumitelj sam. Naprava meri fiziološke spremembe, ki nastanejo v vsakem organizmu pri pogledu na ljubljeno bitje. Učenjak je mnenja, da je treba določiti enoto za merjenje ljubezni in naj jo imenujemo 'Cupido'. Če število 'Cupido' doseže 50, pottle je ljubezen resnična. Pri manj 'Cupidih' je pa ljubezen samo namišljena, in je boljše, da se ji odpovemo. Srečni ljudje, ki jim takšne stvari roje po glavi!

Neki ameriški časopis je objavil predmete, ki jih v vsakdanjem življenju pozabijo in izgube razni slavni ljudje. Po tej statistiki izgubi predsednik Roosevelt vsak dan vsaj en roba, bodisi, da ga pozabi v avtu, na vrtnu, v sobi ali kje drugje. Oboževalci predsednika teh robcev ne vračajo, pač pa si jih sklanjajo za spomin. Maršal Čang-Kaj-Sek pozabi in izgubi vsak mesec najmanj osemdeset svinčnikov. Zanimivo je, da ima venomer v roki kakšen svinčnik. Angleški kralj Jurij VI. posebno rad pozablja nalivna peresa in ročavice. Švedski kralj Gustav je pozabil doslej že nešteto žepnih ur, poslednjo, ki jo je kupil, si je dal pa pritrčiti v žep na telovnik. Najbolj pozabljiv izmed vseh slavnih ljudi je pa Charlie Chaplin. Pozabil je že celo ljubezensko pismo svojih žen, nekoč pa celo svojega tajnika, ko je zaspal v neki restavraciji.

Služkinja je okradla svojo delodajalko, branjevko Elzo Kočevarjevo iz Maribora. K njej je prišla pred kratkim 25letna Terezija A. in jo prosila, naj jo vzame v službo. Kočevarjevi se je smejala in jo je res vzela. Kmalu nato je pa služkinja brez sledu izginila in z njo je izginilo tudi 2000 dinarjev. Branjevka je obvestila o tem policijo, toda tatice še niso našli.

Novo stanovaško kolonijo je zgradila mestna občina ljubljanska za Bežigradom, ob Kobariškem in Lavričevi ulici. Steje dve enonadstropni hiši, vsaka pa ima 24 enosobnih stanovanj. S tem je mestna občina poskrbela za cenena enosobna stanovanja, ki jih v mestu tako primanjkuje. Poleg hiše bo tudi nekaj vrta in otroško igrišče. Med obema hišama pa je otroško zavetišče, kjer se bodo lahko zbirali otroci iz vsega bežigradskega okraja. Po šest strank skupaj bo imelo lastno pralnico, sušilnico in kopalnico s prho. Kuhinje so precej prostorne in svetle in imajo poleg številnih praktičnih pomivalnic. Delo je prevzelo gradbeno podjetje Battelino Vilhald iz Ljubljane. Stavbi bosta kmalu končani in se bodo stranke že z decembrom lahko vselile. Stroški bodo znašali 3 in pol milijona dinarjev.

Huda nesreča se je pripetila v Polzeli. Ko so se peljali trije delavci

Franc Jelen, Ivan Kolenc in Ivan Perger z dvigalom za hmelj v višino, se je utrgala vrvi in delavci so padli z višine 12 metrov na tla. Jelen si je zlomil levo nogo v gležnju, Kolenc levo nogo in rebra, Perger pa levo nogo v gležnju. Vse tri ponesrečenec so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Opeka je padla na glavo 44letnemu delavcu Antonu Mačku iz Celja. Zaposlen je bil pri gradnji celjske porodnišnice, pa mu je opeka padla na glavo in mu razbila lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

193.000 kil grozdja so letos prodali v Zagrebu na »grozdnom tednu«. Letos je prišlo na trg prav lepo grozdje in dosti plemenitejše ko lani. Zato so ga tudi celih 40.000 kil več prodali.

Velik avtobus bo dobilo mesto Varazdin v dar od Nemške organizacije za promet, in sicer v znak hvaležnosti, ker je Varazdin pred nekaj leti gostoljubno sprejel avstrijske hitlerjanske begunce. Avtobus je baje že v delu in je dolg 8 in pol metra, ter ima 34 sedežev. Mestu ga bo izročil zastopnik Nemške organizacije za promet.

Denar je ponarejal vaški umetnik iz vasi Širme v preloškem okraju. Baval se je z risanjem igralnih kvart, slikal je pa tudi slike in jih prodajal kmetom. Sploh je veljal za vaškega umetnika. Pred kratkim je poskusil srečo s ponarejanjem petstodinarskih bankovcev. Zvezel se je še s tremi kmeti in jih razpečal. Na srečo je pa eden izmed kmetov dal bankovec ženi, ki je odšla v Beograd v veleblagovnico »Tato«; tam so odkrili, da je bankovec ponarejen. Zdaj so vse štiri zaprli.

Samomorilko sta rešila iz savskih valov v Zagrebu uslužbenec mestnega kopališča Zitković in uslužbenec mestne plinarne Uđaković. Zashala sta iz Save klice na pomoč in ko sta pohitela k bregu, sta zagledala sredi valov žensko, ki se je potapljala in krilila z rokami. Na mah sta oblečena skočila v mrzlo vodo in plavala proti njej. S skupnimi močmi se jima je posrečilo spraviti jo na breg. Reševalni avto jo je spravil v bolnišnico. Izjavila je, da je hotela v smrt zaradi stalnih družinskih prepripor. Rešitelja je občinstvo navdušeno pozdravljalo.

Razstavo neodvisnih je priredil Klub neodvisnih v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. To je že peta umetnostna razstava, ki jo prireja klub. V njem se zbira elitna reprezentanca naše mlade likovne umetnosti. To je zdrav umetniški rod, ki je razgledan po svetu in katerega delo pomeni važen prelom v naši likovni umetnosti. Na razstavi bo zastopanih 13 slikarjev in kiparjev, in sicer: Zoran Didek, Boris Kalin, Stane Kregar, France Mihelič, Zoran Mušič, Niko Omersa, Nikolaj Pirnat, Marij Pregež, Karel Putrli, Evgen Sajovic in Maksim Sedej. Dela razstavljalec bodo napolnila ves Jakopičev paviljon.

Epilog ljubezenske žaloigre v Zagorju se je odigral pretekli teden, ko so našli truplo posestnika Viktorja Vrtačnika in rudarjeve žene Tončke Ostrožnikove. Poročali smo že, da sta šla skupaj v smrt, ker sta se vzljubila, toda žal se njune želje niso mogle uresničiti, ker sta bila oba že poročena. Skočila sta v Savo in njuni trupli so pretekli teden našli. Ravno ko so pokopavali v Dolu pri Hrasniku Vrtačnika, so v Zidanem mostu našli truplo Ostrožnikove.

9 otrok v petih letih je rodila neka mlada kmetica iz vasi Crkvice v Bozanski Posavini. Dvakrat je rodila dvojčke, enkrat pa celo trojčke. Izmed otrok je umrl samo eden od trojčkov.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: inž. Lev Pipan in gđ. Zofka Dergancova, dipl. pharm., hči pokojnega primarja dr. Frana Derganca. Na Brezjah: dr. Ivo Majcen, uradnik finančnega ravnanstva v Ljubljani, in gđ. Bitenčeva, trgovka. V Zagrebu: g. Feliks Potočnik, krojaški mojster, in gospa Jelka Hoškova, pos. in gost. v Virovitici. — Obilo sreče!

Umrli so: dr. Anton Vagaja, poštni ravnatelj v pok.; Alojzij Brecljunc, sedlarski mojster; Karol Gorišek, učitelj v pok.; Jakob Trček, železniški uslužbenec; Martin Hudales, polic. stražnik v pok.; Apolonija Jeretinova. V Mariboru: 53letni Emil Kramer, sodni svetnik. V Celju: 48letna zasebnica Ana Potnikova; 69letni Vinko Kukovec, tesarski mojster. V Novem mestu: 90letna Marija Murgljeva; 61letni Janez Kramar. Pri Sv. Lenartu: v Loškem potoku: 82letni France Debeljak; V Smartnem pri Litiji: Albin Grčar, gost. v St. Janžu pri Rečici ob Paki: 55letna Marija Rakunova, roj. Zunterjeva. Na Ježici: njeni roki sem našla ravno 26 dinarjev, nekaj denarja je pa še ostalo v pok. V Hrasniku: 25letna Julijana Babičeva, rudarjeva hči. V Metliki: Franjo Rant, notar. V Štepanji vasi pri Ljublija: Terezija Hočevarjeva, zasebnica. — Naše iskreno sožalje!

Posebno pazite, kaj bolnik pije! Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čišče najboljšo mineralno vodo

ono z rdečimi srci

Če sami bolebate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Zrčalo naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

»Inteligenca«

Vozim se dnevno z vlakom v šolo. Pred kratkim sem bila v družbi tovarišic priča nesramnih opazk. Razen nas sta bila v oddelku tudi neka dama in gospod. Kmalu smo spoznale njeno srčno kulturo. Dejala je gospodu: »Oh, kako neinteligentni so nekateri starši, da pošiljajo svoje otroke z vlakom v šolo. Saj se nič ne naučijo. Sploh pa, čemu hodijo kmetje v šolo? Saj v življenju zaradi tega ne bodo nič več dosegli, ker niso nadarjeni.«

Mislím, da ta dama, ki se niti izrazi ni znala, še toliko ni inteligentna ko moji ali drugi starši, pa čeprav so kmečkega stanu. Niti tega ne ve, da večina naših velikih mož in žena izhaja iz kmečkega rodu. Naposled pa tudi vsi intelektualci niso tako srečni, da bi lahko živeli s svojimi družinami v mestu.

Sicer je pa s to opazko dovolj očitno pokazala svojo inteligenco.

Prizadeta

Nepravilna vzgoja

Bila sem slučajno pri neki družini, ki ima tri nadobudne sinčke. V najmlajšega je mati kar zaljubljena. Pusti mu, da dela vse, kar se mu zljubi.

Bilo je pol ure pred večerjo, ko otrok materi pove, da je lačen. Mati mu takoj prinese krožnik jedi. Fantek je malo pokusil in začel brskati, pottle je vzel krožnik z mize, ga postavil na tla in legel poleg njega ter drsal krožnik z jedjo po tleh. Večkrat je obližnil jed na krožniku kakor kakšen psiček. To je trajalo kakšne četrte ure. Ko se je otrok naveličal, je vse skupaj pustil in odšel. Mati je pobrala krožnik s tal in ga postavila na mizo. Kmalu nato je prišla postrežnica, ki je prinesla oprano in posušeno perilo. Njej je gospa dala isti krožnik jedi in ji rekla: »To je pa za vas večerja, Anka!« Seveda postrežnica na srečo ni vedela, kakšne obilnjene ostankove mora jesti.

Takšno početje mi je dalo dosti misliti! Nagnusila se mi je ta družina in sklenila sem, da ne govorim nikdar več k njim.

U. Y.

Hlapci

Mnogo hodim po pisarnah in nešteto pisalnih strojev vidim. Vsakokrat pa me popade jeza, ko vidim na vzvodih ob straneh napise kot: Umzhalter, Rücktaste, Vissza Allitó itd. Ali ni to čudno, da se producentom, ki s stroji zaslužijo, ne zdi vredno, vstaviti naših naslovov, zlasti, ker mora biti abeceda slovenska.

Prepričana sem, da bi to ne bilo možno nikjer drugje in da bi slovenski napisi v najkrajšem času zamenjali tuje, če bi vsi kupec zahtevali le stroje s slovenskimi napisi. Fani.

»Uboga ženica!«

Pred nekaj dnevi, ko sem šla v službo, me ustavi na cesti kakšnih 70 let stara ženica in me poprosi, da bi ji prispevala kakšen dinar za vožnjo domov. Doslej da je nabrala le štiri dinarje, potrebuje jih pa 16, ker je zelo daleč doma in ne more peš. Zasmilila se mi je in hotela sem ji dati dinar. Več zaradi visoke številke v koledarju nisem mogla pogrešiti. V denarnici sem imela samo celega kovača in ko sem ji to povedala, mi je rekla, da mi lahko menja. Segla je v žep, zbirala drobšč in na njeni roki sem našla ravno 26 dinarjev, nekaj denarja je pa še ostalo v žepu! Lahko si mislite, kako sem bila presenečena nad njeno revščino! Spravila sem svojega zadnjega kovača in odšla brez besede, ona je pa go-drnjala za menoj.

VI.

Kaj jedo francoski vojaki

Francoska armada, piše pariški »Intran«, je najbolj hranjena armada na svetu. Pet milijonov vojakov, kolikor jih je Francija mobilizirala, je tako dobro in skrbno preskrbljenih z izbranimi živili, da jim človek lahko zavida. Tako dobavljajo vojaška intendantura vojaštvu na dan:

3.000.000 kil kruha;
2.200.000 kil mesa;
350.000 kil riža ali posušene zelenjave;
200.000 kil sladkorja
150.000 kil kave;
3.000.000 litrov vina.

Razen tega gre vsakemu vojaku na dan še za 1,90 franka »pripoljška«. Za ta denar nakupijo »gospodarji« vojaških kuhinj vsak dan po več tisoč ton sveže zelenjave, vkuhanega sadja, sira, čokolade itd.

Francoski vojak dobi vsak dan tele obroke (manjši obrok dobi vojak v zaledju, večjega pa na fronti):

350 ali 400 g mesa;
60 ali 100 g posušene zelenjave;
32 ali 48 g sladkorja;
24 ali 36 g kave;
600 g kruha ali prepečenca;
1 liter vina na fronti, pol litra vina pa v zaledju.

Zanimivosti iz Pariza med vojno

Pariz, oktobra.

Vsi, ki ste že bili v Parizu, pa tudi tisti, ki ste samo brali o njem, najbrže veste, da gori pod slavalokom zmage v središču mesta večni plamen. Ta plamen so prižgali tedaj, ko so se nehale

Vzlic temu, da so se Francozi zelo težko odločili za to dejanje — njim pomeni simbol večnega plamena mnogo — so morali storiti to zato, ker bi njegova svetloba sovražniku točno pokazala središče mesta.

80 let v službi pri isti družini

Bristol, oktobra.

Angležinja Elizabeta Hydnova, stara 91 let, je praznovala pred dobrim tedom dni prav nenavadno obletnico. Praznovala je 80. obletnico svojega vstopa v službo k družini Robertovi v Bristolu.

Pred 80 leti je kot mlado dekle, kot pomivalka, stopila v službo pri starih Robertovih. Gospodar in gospodinja sta že zdavnaj umrla. Elizabeta je pa ostala pri njunem sinu. Kljub visoki starosti je še čila in zdrava in ne drži križem rok.

Orel pobegnil pred bombardiranjem

Genova, oktobra.

V nekem gozdu blizu Savone na Italijanskem je neki lovec ujel velikankega živega orla. Ptič je imel na nogah dva prstana z napisom: »Varšavski živalski vrt, 6. II. 1939.« Širina razpetih kril tega orla znaša več ko dva metra.

Menijo, da je orel pobegnil iz varšavskega živalskega vrta pred bombardiranjem. Preletel je 1.200 km zračne črte od Varšave do Genove in si tako rešil življenje.

Vojne poroke na Francoskem in Angleškem

Pariz, oktobra.

S posebno odredbo so na Angleškem in Francoskem uvedli tako imenovane »vojne poroke«. Pri teh porokah so za nevesto, posebno pa za ženina določili velike olajšave. Zaročenca se lahko poročita tudi »na daleč«, čeprav je nevesta doma, ženin pa na fronti.

Imeti pa morata dve prič in zastopnika, ki nadomešča ženina pri poroki. Razen tega mora poslati ženin podpis, da privoli v zakon, hkrati pa dovoljenje vojaških oblasti, da se lahko poroči.

Doslej se je poročilo že mnogo mladih zaljublencev, in zdaj komaj čakajo na prvi dopust.

Prvi eskimski pilot

New York, oktobra.

Pred kratkim je v New Yorku naredil pilotski izpit neki George Veidt. To sicer ne bi bila nikakršna senzacija, če se ne bi za tem angleškim imenom skrival Eskim, ki je od vseh Eskimov prvi naredil pilotski izpit.

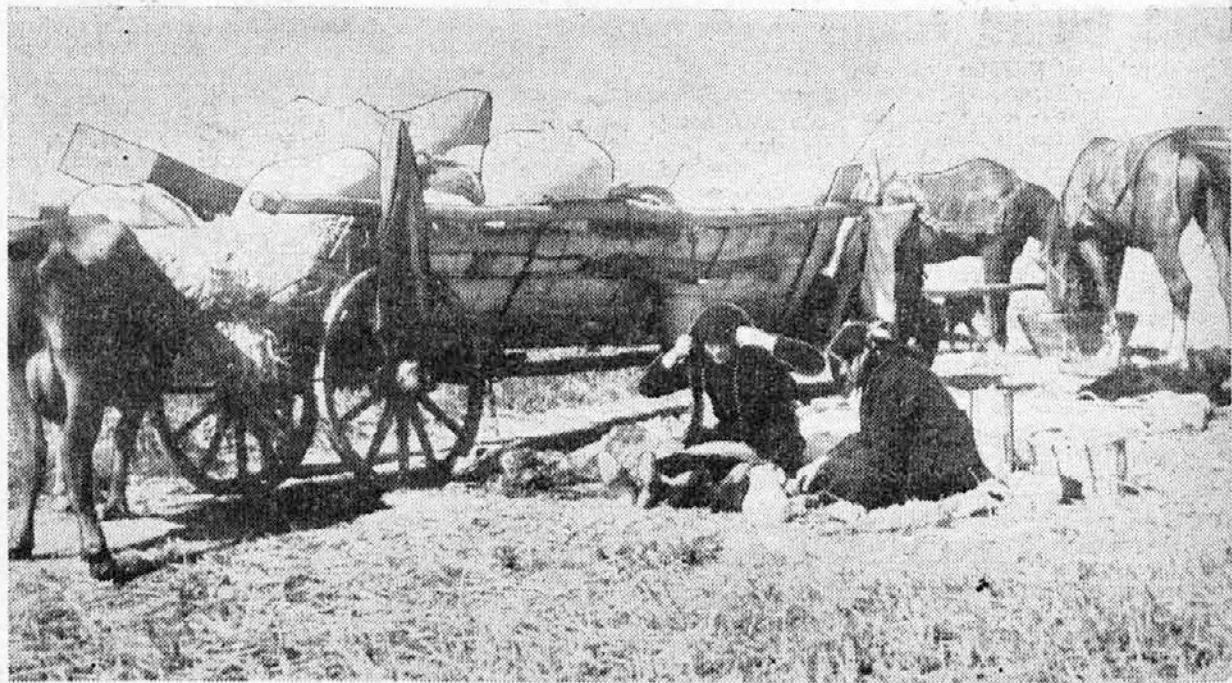
George Veidt je s skrajnega severa Amerike. Trgoval je s krznom in si prihranil precej denarja. Prišel je v New York na svetovno razstavo. Tam so mu letala tako ugajala, da si je takoj kupil majhno zasebno letalo, naredil pilotski izpit in postal pilot. Novinarjem je izjavil, da bo z železnim ptičem predvsem pomagal svojim rojakom.

Beli lev

Rim, oktobra.

Milanski živalski vrt je dobil novega »prebivalca«, majhnega, popolnoma belega leva. »Starši« tega leviča sta zelo svetle dlake, prava levja »plavalasca«. Očetu je ime »Sulejman«, materi pa »Fatima«.

Sprva je bila levinja nekoliko presenečena, videč čisto belega »sina«, kmalu se je pa privadila in je celo zelo ponosna nanj.

Poljska kmečka družina, ki je med vojno zbežala, se vrača po končani vojni spet domov.

Petek je srečen dan za Ameriko

New York, oktobra.

Američani so sestavili pregled, ki dokazuje, da je petek prinašal Američanom doslej srečo in da je torej neupravičeno, da se nekateri Američani tega nedolžnega dneva v tednu tako pretirano boje. Naj našteto nekaj:

V petek 19. septembra 1781. so dobili Američani neko bitko približno tam, kjer se danes dviga mesto New York.

V petek 31. marca 1939. so morala biti končana vsa dela na newyorški svetovni razstavi.

Majhne bitke

Med svojimi znanci imam človeka, ki o njem pripoveduje, da je imel v

razburljivih prizorih ne. Po večini so dogodki precej neverjetni, zato jih morajo prikrojiti čim bolj po resničnem življenju. Pred kratkim so pa začeli filmati film, ki je verna slika resničnega življenja. Povzeli so ga po neki noveli, film, ki ga je v nekem skandinavskem mestu sceniral življenje.

Stirje bivši šolski tovariši so se vsak teden sestajali in se skupaj vadili na svojih instrumentih. Lepega dne pa v veliko začudenje ostalih treh četrti tovariši ni prišel. Bili so v velikih skrbih. Hitro so odšli k njemu na dom in razbili vrata njegove sobe. Njihov prijatelj je sedel za pisalno mizo mrtev! Samokres je ležal poleg njega na mizi. Tovariši so domnevali, da je napravil samomor. Vendar je njegova mati zatrjevala, da to ni mogoče, ker se je njen sin na moč bal smrti. Razen tega jim je pokazala neka pisma, iz katerih so lahko razbrali, da gre najbrže za zločin iz koristljubja.

Tovariši in policija so se trudili, da bi razjasnili skrivnost umora. Prišli so tako daleč, da so izvedeli, da je Swanborg — tako se je mladenič namreč pisal — postal žrtev krvavega zločina. Najeli so sposobnega detektiva, ki je ugotovil, da so bili v zločinu zapleteni nekateri Swanborgovi prijatelji.

Prav takrat pa, ko bi moral detektiv zločinca razkrinkati, so ga ubili na isti način kot Swanborga. Prijatelji so se šele takrat razburili. Niso vedeli, kaj naj začno. Eden izmed njih je bil dvakratni ubijalec, toda kateri, Naposled so ga na srečo čisto slučajno odkrili ravno v trenutku, ko je hotel napraviti tretji zločin. Potlej je pa napravil samomor na isti način, kakor je umoril svoji žrtvi.

Eden od treh preostalih Swanborgovih tovarišev je napisal o tem dogodku novelo. Zdaj so pa po njej scenirali film.

Koliko sme porabiti vsak Nemec v današnjih dneh

Mila 150 g na mesec;
Mleka 0,20 l na dan;
Mesa 100 g na dan;
Olja, masti ali sira .. 60 g na dan;
Sladkorja 250 g na teden;
Kave 1/4 funta (62,5 g) na teden;
Marmelade 100 g na teden;
Čevljev: Vsak Nemec sme imeti samo dva para čevljev.

Poraba premoga je omejena, prav tako tudi nakup oblek. Poraba kruha, posušene zelenjave in krompirja za zdaj še ni omejena.

Poravnajte naročnino!

Vojvoda Gloucestrski, brat kralja Jurija VI., je odšel kot general z britansko ekspedicijsko armado na Francosko.

Hitlerjeva mladina v Stahnsdorfu v Nemčiji se vadi, da bo lahko, če bo treba, pomagala poklicnim gasilecem.

sovražnosti svetovne vojne. Francozi so dejali, da bo gorel »večno«, prepričani, da je bila svetovna vojna poslednja vojna.

Dogodki so pa prehiteli tiste, ki so prižgali ta simbolični plamen. Na Francoskem je spet vojna. Doslej Pariza sicer še niso bombardirali, toda kljub temu mora biti mesto ponoči popolnoma v temi. Samo v središču mesta gori »večni« plamen, vse dokler ne zažvižgajo sirene za alarm. Tedaj posebni paznik ugasne plamen tako dolgo, dokler traja napad. Ko zažvižgajo sirene, da je nevarnost minila, paznik plamen znova prižge.

Značilna slika iz poslednjih bojov za Varšavo: spredaj leži mrtev konj, zadaj se pa gasilci trudijo, da bi zadušili požar, ki ga je zanetil bomba.

dokazov, da je petek v Ameriki bil pogosto dan sreče in napredka.

V petek 3. avgusta 1492. leta je Kristof Kolumb odpotoval na pot po morju.

V petek 12. oktobra istega leta je Kristof Kolumb odkril Ameriko.

V petek 7. septembra 1565. leta so ustanovili eno najstarejših mest v Združenih državah, mesto Sveti Avguštin.

V petek 22. februarja 1732. se je rodil Washington.

življenju dosti uspehov. V njegovem podjetju je njegova beseda povelje, tu vlada z železno roko in njegovi nameščenci govorijo o njem z velikim spoštovanjem.

Doma je pa čisto drugačen. Tu zmeor izgublja majhne bitke. Njegove želje so poslednje in nanje ne polaga velike važnosti. Doma je popoln suženj svoje žene in svojih otrok.

To ga pa niti najmanj ne moti. Njegova osebnost najde zadovoljstvo v delu in zato mu ni treba neuspeha v poklicu nadomeščati s tiranijo doma. Pred vsem ima pa redek dar, da razlikuje važno od nevažnega. Zato rade volje izgublja vse majhne bitke.

Homer Croy.

Srečni zakoni — po barvi las

Connecticut, oktobra.

Profesor Lovell Kelly iz Connecticuta v Ameriki se je odločil za zelo velikopotezen in nenavaden poskus. Dognal bi rad, ali so boljši zakoni z zakonci, ki imajo isto barvo las, ali z zakonci z različno barvo las.

Stopil je v zvezo s 300 novopečenimi zakonci, 100 parov od teh novoporočencev je takšnih, da imata mož in žena svetle lase, 100 parov je takšnih, da imata »on« in »ona« temne lase. Samo 100 parov je takšnih, da ima žena svetle, mož pa temne lase ali pa narobe.

Ti novopečeni zakonci so obljubili radovednemu profesorju, da mu bodo sedem let vsak mesec pošiljali poročila o življenju v svojem zakonu. Učeni profesor upa, da bo lahko na podlagi teh pisem sestavil natančno statistiko, kakšni zakoni so najsrečnejši.

Resnično življenje na platnu

Redko kdaj se zgodi, da bi kakšen film do potankosti pokazal to, kar se je zgodilo v resničnem življenju, po katerem je film posnet. Tudi v najbolj

Pisarna izgubljenih sinov

Življenje žene, ki je vrnila materam že več ko 5.000 izgubljenih sinov

Newyork, oktobra.

Pisarna »mamke Roperjeve« stoji na 40. stopinji severne širine in na 70. stopinji zapadne dolžine, to se pravi na starem pomolu newyorškega pristanišča. Se danes diši v tem delu Newyorka po pečenih ribah, katranu in whiskyju. Če neka mati ali žena izgubi svojega sina ali moža-mornarja, se obrne do »mamke Roperjeve« s prošnjo, naj bi ga vendar poiskala. »Mamka« je namreč doslej našla že 5.400 pogrešanih mornarjev in jih vrnila njihovim družinam.

»Mamka Roperjeva« je že starejša gospa, z angelskim smehljajem. Njeno ime poznajo mornarji na vseh petih celinah in na vseh morjih. Že 49 let se bavi z dolžnostjo, ki si ji je bila naložila: vrniti izgubljene sinove-mornarje, ki so se izgubili v daljnem svetu, njihovim družinam. Zelo je ponesna, da jo mornarji imenujejo: »mamka«.

»To je dokaz, da jih spominjam na matere. Ne vem lepšega poklona zase!« je dejala stara gospa nekemu novinarju.

Vsakokrat, kadar si zapiše ime kakšnega pogrešanega mornarja v svoj zapisnik, pa natanko povpraša, iz kakšnih vzrokov hočejo pogrešanca najti in poklicati v domovino. Kajti pisarna »mamke Roperjeve« ni agencija za dektive in ne kliče v domovino mornarje zato, da bi plačevali dolgove po žrešnih upnikom. Šele ko »mamka« zanesljivo ve, da pogrešancu ne bo škodovalo, če ga pokliče domov, se poda na delo.

Ime pogrešanca napiše na posebne liste, ki jih nalepijo zastopniki »mamke Roperjeve« po vseh svetovnih, pa tudi po manjših, zakonitih pristaniščih. Vsi mornarji vedo, da se jim ni ničesar bati, če bero svoja imena na tej listi in se res vrnejo domov. Vedo tudi, da je samo v njihovo korist, če ubogajo poziv »mamke Roperjeve« in odpotujejo tja, kamor jih »mamka« kliče.

Muzej hvaležnosti

Pisarna »mamke Roperjeve« je kakor kakšen muzej. V njej dobiš najbolj nenavadne predmete z vseh vetrov — darove hvaležnih mornarjev: dragocene orientalske preproge, kitajsko džunko iz slonovine, modele čudovito lepo izdelanih ladij, slonove okle, nagačeno plavut morskega psa, nenavadne školjke, korale in še nešteto drugih zanimivih drobnarij.

Te drobnarije, ti darovi, bi utegnili pripovedovati čudovite zgodbe o »izgubljenih sinovih«, ki jih je dobra »mamka« vrnila njihovim družinam. Skoraj vsak dan se zgodi v pisarni »mamke Roperjeve« kaj zanimivega in nenavadnega.

Pravkar je vstopil v njeno skromno pisarno močan, ne posebno čedno oblečen mornar, očitno se je danes pripeljal v Newyork s svojo ladjo.

»Jaz sem Stefan Krasinski,« pravi »v Sydneyu sem bral, naj se zglašim pri »mamki Roperjevi«.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Znano je, kakšno moč razvijejo nekatere rastline, kadar poganjajo iz zemlje. Posebno je to znano o gobah. Iz trdnih gozdnih tal, včasih tik izpod korenine ali drevesnega debla, pririjejo na dan. Nekoč so gobe, in sicer jurčki, pririli celo skozi asfalt. Pri tem so razvili takšno moč, da so asfalt zdrobili.

Čudno se sliši, toda čista resnica je, da so bili mestni očetje in z njimi vred častitljivo meščanstvo še bolj častitljivega vseučiliškega nemškega mesta Tübingna na moč ogorčeni, ko so študentke prosile, če bi se smele kopati v akademskem kopališču. Pesnica Izolda Kurzova je namreč v svojih mladih letih — rodila se je leta 1853. — ko je posekala vseučilišče, vložila v imenu svojih tovarišic prošnjo pri vseučiliškem senatu, da bi en dan v tednu vseučiliško kopališče za moške zaprli in bi se v njem kopale samo ženske. Vseučiliški senat je njeno prošnjo z vso odločnostjo zavrnil, poleg tega je pa ta, za tiste čase skrajno »nenavaden« predlog, zbudil veliko ogorčenje po vsem mestu.

Filip Dobri, vojvoda Burgundski, ki je živel od leta 1419. do 1467., je med neko svojo boleznijo izgubil lase. Njegova glava je bila tako gola, da bi se muhi na njej drčale. To mu je povzročilo dosti skrbi in brige, kajti prav takrat se je potegoval za roko Izabele Portugalske. Najprej se je zatekel k majhni baržunasti čepi.

In tedaj mu »mamka« pove, da ga njegova mati že 20 let išče in da se je naposled oglašila tudi pri njej. S solzami v očeh izve odrasli mornar — še kot deček je v ruski revoluciji zbežal z neko ladjo — da se je mati, ki je zanj mislila, da je že zdavnaj mrtva, sicer tedaj komaj rešila, da pa zdaj živi nekeje v Newyorku in ga išče in pričakuje.

»Toda najprej ji bom pisala,« pravi »mamka Roperjeva«, »sicer bi jo takšno veselje lahko celo usmrtilo.«

Julija 1937. leta je »mamka Roperjeva« našla 5.000. izgubljenega sina. Tedaj ji je vlada Združenih držav dala častno nagrado za njeno požrtvovalno delo.

Tedaj mi je bila Usoda izredno naklonjena,« pripoveduje danes ponosno »mamka«. »K meni je prišla neka mamica in mi povedala, da že 25 let ni videla svojega sina. Prinesla je s seboj tudi več fotografij. Na eni izmed njih je bil sin slikan tik pred svojim odhodom. Tisti trenutek sem se spomnila, da sem prav isti dan že videla takšen značilen moški obraz v neki gostilnici pristanišča. Brž sem stekla v gostilnico in pripeljala mornarja s seboj. Bil je resnično sin, ki ga je mati že 25 let zamažala iskala! Ta primer iskanja je bil pač najkrajši in najprijetnejši.«

Mornarji iz želje po dogodivščinah

Najtežje je najti tiste mornarje, ki so postali mornarji že v svoji rani mladosti iz gole želje po dogodivščinah. Mislili so pač, da si bodo v daljnji deželah nabrali denarja in se kot

ci. Ko mu je pa pokrivalo pri neki svečani priložnosti na dvoru padlo z glave in so vsi dvorjani in častniki gostje videli njegovo golo glavo, je bilo vojvodi tega dovolj. Razpisal je visoko nagrado za tistega, ki bi si izmislil nadomestek za lase. Kmalu na to se je javil na dvoru neki brivec z nekim, doslej popolnoma neznanim pokrivalom. Bil so krasni, svetli kodri. Vojvoda se jih je tako razveselil, da je še tisti večer priredil na dvoru velik ples na čast svoji lasulji. Tako so namreč iznašli lasuljo.

Ko je morala neka visoka dama osemnajstega stoletja zaradi bolezni ležati v postelji, so smeli njeni »podložniki« priti v njeno sobo le, če so si zunaj sezuli čevlje. In ker ji njena vdana sobarica, ki ji je stala v bolezni ob strani, ni mogla poljubljati roba njenega krila, je morala namesto tega poljubiti konec grofovske odeva. V tistih »dobrih, starih časih«...

Postrvi imajo kaj težko življenjsko pot. Že takoj pri rojstvu naletijo na zapreke. Samica namreč leže jajčeca v globel, ki jo izdolbe v mehko dno z repno plavutjo. Ko leže jajčeca v to vdolbino, jih pokrije s kamenčki in peskom. Ko se male ribice izležejo, si morajo skozi te kamenčke utreti pot. To seveda za majhne stvarce ni lahko delo.

pravilni bogataši vrnili domov. Kajpak se te sanje le redkokdaj uresničijo, navadno zabredo takšni ljudje v revščino in dolgove. Napadni ponos jim pa brani vrniti se domov, kjer jih morda čaka mati ali celo žena, in kjer bi se jim najbrže dobro godilo.

»Pisarna izgubljenih sinov« je vrnila že mnogo takšnih izgubljenec materam in ženam. Poleg pisarne ima »mamka« namreč tudi zasebni dobro

Siguren nastop

nam omočilo le solidna obutev v brezhibni obliki. Pri nabavi iste nas posreduje, postreženi hoste nad vse pričakovanje. Vsak teden najnovejši modeli

»Je-Ja«

Ljubljana, Miklošičeva 36

delni zavod, kjer dobe takšni izgubljeni pošteno obleko, da se lahko brez sramu vrnejo domov. Kje pa jemlje »mamka Roperjeva« sredstva za takšen obrat? Pomagajo ji bogati zasebniki. Neki newyorški bankir, ki mu je »mamka« po treh letih iskanja vrnila izgubljenega sina, jo bogato zalaga z denarjem, tako da njene omare niso nikoli prazne.

Že s 17. leti je »mamka« ustanovila svoje nenavadno podjetje. Vse tri njene hčerke so se poročile z mornarji, njen pokojni mož je bil pastor in jo je prav rad podpiral pri njenem človekoljubnem delu.

Neka cvetlica, rosika po imenu, izloča rdečkasto tekočino, ki vabi k njej majhne žuželke. Če pride torej takšna živalica na njene liste, da bi polizala domnevni sladki med, jo zgrabijo cvetlične žleze ko da bi se ujela na limanice. Živalica je v kleščah in utone v čudni tekočini, ki jo izloča rastlina. Ta tekočina ima pa podobno lastnost kakor pri človeku želočni sokovi, namreč da lahko razje telesca, ki vsebujejo beljakovine. Ko se to zgodi, rastlina s svojimi listi posrka izločene sokove in z njimi tudi beljakovine, ki so v živalici. Te potrebuje za lastno rast. Od živalice navadno ostane samo oklep, pa še tisti pogosto zdrobljen.

Največja zanimivost mesteca Nasau, glavnega mesta britanskega otočja Bahama ob južni severnoameriški obali, je raziskovalni inštitut, ki ga je neki raziskovalec morskoglobe uredil na morskem dnu. Namenjen je pred vsem znanosti, zadnje čase pa sme tu pa tam stopiti vanj tudi kakšen laik. Skozi steklene stene inštituta lahko opazujejo življenje morskih živali. Seveda se takšen izlet na morsko dno navadno konča z neštevilnimi razglednicami, napisanimi in odposlanimi z morskoga dna. Poštna uprava si je mislila, da bo napravila pač veliko veselje zbirateljem poštnih znamk, zato je v inštitutu ustanovila majhen poštni urad, kjer žigosaj oddane razglednice. Tukaj prodajajo celo poštne vrednostnice z napisom: »Morsko dno Bahame«.

Poroka na meji

Tourcoing, oktobra. Dva mlada človeka, ona iz Belgije, on iz Francije, sta se poleti zaljubila in sklenila, da se bosta poročila v prvih dneh septembra. Tedaj je pa njun načrt preprečila vojna.

On, Pierre Deslepeux, star ena in dvajset let je vojak v nekem letalskem polku. Prosil je svojega komandanta, da bi smel samo za nekaj trenutkov v Belgijo, da izpregovori pri poroki usodno besedico: »Da«.

Niso mu dovolili. Ona, dvajsetletna Belgijka, Marija Cattonijeva je prosila, da bi potovala v Francijo in se poročila s svojim izvoljencem. Niso ji dovolili.

Toda ljubezen je vseeno premagala vse ovire. Pierre in Marija sta se te dni poročila na francosko-belgijski meji pri Marlieru. On je stal na francoskem, ona pa v Belgiji.

Po poroki je odpotovala mlada žena — zdaj že francoska državljanka — takoj k svojemu možu na Francosko.

Ni vedela, da je v Angliji vojna, čeprav živi v Londonu

London, oktobra. Neki stražnik je te dni stopil v majhno hišico v South Doveny v Londonu in potrkal na vrata stanovanja. Opazil je namreč, da so okna hišice, ki stoji bolj na samem, popolnoma razsvetljena, namesto da bi bila zatemnjena, kakor to veleval ukaz v Angliji za časa vojne.

»Hej, stara, ugasnite luč ali pa zatemnite okna!« ji je dejal stražnik. »Zdaj smo v vojni!«

»V kakšni vojni?« je začudeno vprašala starka.

Ker ne posluša radia in ne bere časopisov, povrh tega pa še živi zelo samotno, stara ženica ni vedela, da je na Angleškem že tri tedne vojna.

Na smrt obsojen, pa se ne mara ločiti od svoje plinske maske

London, oktobra.

Leonard George Hacker se je moral te dni sprizniti z dejstvom, da mu ni več dolgo živeti. Sodnik ga je namreč zaradi umora obsodil na smrt. Po obsodbi je Hacker odšel v spremstvu svojih stražnikov iz dvorane. Pri vratih se je pa obrnil in odšel do zatožne klopi, kjer je pozabil svojo plinsko masko.

Prav natanko si jo je privezal okrog rame, potem se je pa mirno vrnol v ječo. Bog ve, kaj se vse še utegne zgoditi v teh nekaj dneh od njegove usmrtilve in življenja je vse bolj dragoceno, kolikor krajše je!

Usodni prstan španske kraljevske družine

Pariz, oktobra.

Bivša španska kraljica Viktorija ima med svojim makitom tudi prstan, ki prinaša nesrečo njeni družini. Če pomislimo na razne atentate za vlade španskega kralja Alfonza XIII. in na smrti v njegovi družini, bi utegnili to držati.

Ta prstan je poklonil svoji mladi ženi kralj Alfonz VII. na dan svoje poroke s princeso Mercedes, hčerko vojvode Montpensia. Kmalu nato je mlada kraljica umrla. Nato je kralj Alfonz VII. poklonil prstan svoji babici Kristini. Nekaj dni nato je tudi ona umrla. Prstan je prešel nato v roke infantke Pilardove, sestre kralja Alfonza; infantkinja je tri dni po tem darilu umrla v skrivnostnih okoliščinah.

Ze vtretič je dobil kralj Alfonz skrivnostni prstan nazaj. Ker je bil to nežen ženski prstan, ga ni hotel nositi sam, temveč ga je kmalu nato poklonil svoji starejši sestri, infantki Kristini. Tri mesece nato so našli Kristino mrtvo v njeni sobi. Alfonz VII. ni bil praznoveren, vzel je prstan nazaj, in si ga sam nataknil na prst. Kmalu nato je umrl, čeprav ni bil preje nič bolan.

Prav ta prstan je dobila kraljica Viktorija kot poročno darilo svojega moža, današnjega španskega kralja Alfonza XIII. Izgubila ni samo prestola, temveč, kar je njenemu materinskemu srcu še dražje, tudi oba svoja sina...

Kitajska trgovska filozofija

Na neki kitajski trgovini je nabita tabla s temle napisom:

Vi hočete blago na upanje. Mi ga ne damo. Vi se jezite. Vi hočete blago na upanje. Mi damo. Vi ne plačate. Mi se jezimo. Bolje je, da se jezite vi. (»Scholastic«, Newyork.)

Noveli »Družinskega tednika«

Evelina pozna moške

Napisal F. Horst

Bila je pomlad. Prvi sončni žarki so si boječe utirali pot skozi nežno zelenje mladih listov in so slikali vse se se slike na parkove zelene grede. Tam pa, kjer so se drevesa zredčila, ob robu ozke, s peskom posute stezice, ki je držala k bronastemu vodnjaku, je bila klopca v svetlem sončnem svitu in se je veselila svoje na novo pobavane lepote. In na tej klopici je sedela Evelina.

Evelina je bila vitka, svetlolasa in je imela devetnajst let. Studirala je zgodovino filozofije in razen tega moška srca, ki jih je že lepo število ležalo pred njenimi vitkimi nožicami. Evelina je občudovala Schopenhauera, Schmelinga, Goetheja in Garryja Cooperja. Strmel je nad Homerjevimi verzmi, mnogo je premišljevala o večnem problemu ljubezni in je verovala v osrečujoči čudež, da ji bo spomladansko sonce ozgalo blede obraze, ker je to prvič zdravo, drugi se bo pa izredno dobro podalo k njenim svetlim lasem. Tako je bila Evelina zatopljena v svojo naravno lepoto nego in sploh ni opazila, da je neki mladi moški sedel poleg nje in jo pazljivo motril.

Če mlado dekle in mladi mož sama sedita na klopi v parku, če je razen tega še pomlad, bo mladi mož v kratkem zažutil potrebo, da neznano sosedo vljudno opozori nato, da je naposled le prišla pomlad, da so sončni žarki že precej topli, da sta se že nekeje videla, ali kaj podobnega, skratka, nagovoril jo bo. In mladi mož je Evelino nagovoril.

Zdaj bi bila kajpak Evelinina dolžnost, da ji napravi ogorčen obraz. Kot dobro vzgojeno dekle bi morala reči: »Dragi gospod, prosim, ne nadlegujte me!« Toda tu je bila pomlad in sonce je sijalo in dobri vzgoji človek tako rad zada majhno rano; in tukaj je bil mladi mož, ki se je vljudno smehljaj in je poveličeval toplino sončnih žarkov. Od njih je preskočil na izglede nekega boksarskega mojstra v borbi za svetovno prvenstvo, potem se je pa za dalj časa ustavil pri filmih in knjigah in že čez pol ure se je med njima razvil pogovor o, v takšnem primeru edino možnem problemu: ljubezni!

Ljubezen! To je bila snov za razgovor čisto po Evelininem okusu, o tem bi mogla razpravljati ure in ure in mlademu možu pokazati svojo premoč. Lahko mu je povedala svoje mnenje o ljubezni sploh in o moških posebej. »Moške,« je začela, »lahko takoj spoznaš. Zmerom igrajo sicer skrivnostni polne vloge, toda tudi najbolj neizkušeno dekle ve že po prvih desetih minutah le preveč natanko, koga ima pred seboj.«

Mladi mož se je nasmešnil. Evelina se je zelo razgovorila. »Če dvomite o tem, vam lahko dokazem. Vzemimo za primer najino srečanje. Poznava se komaj pičlo uro in vendar mislim, da bi lahko že zelo natanko opisala vaš značaj.« Mladi mož je osupnil, vendar je njegov pogled vabil, naj nadaljuje.

»Prijeten, izobražen mladi mož ste, sposoben vršiti službo nameščanec, ki bo sleherni trenutke užival zaupanju svojega šefa, ker ste dostojni in zanesljivi. Ljubite urejeno meščansko življenje, ničesar drugega si ne želite ko mir, sovražite razburjenje in razprtije, in boste postali nekoč marljiv

in zvest zakonski mož, ki pa ne bo nikoli dosegel česa pomembnejšega, kajti prirojena poštenost in spodobnost vas bosta stalno ovirali, da bi dosegli velike uspehe.«

Po tem dolgem govoru je Evelina globoko zajela sapo in je vprašujoče pogledala svojega sosedo. Mladi mož je svoje roke potisnil globoko v žep svojega širokega plašča, smehljaje se je pogledal na nebesno sinjino in menil: »Prav imate, gospodična. Mir ljubim in sovražim razburljive prizore.« Na lepem se je pa zresnil in pogledal na svojo zapustno uro: »Zal me kliče dolžnost. Rad bi se še dalj časa z vami pogovarjal, gospodična. Morebiti drugič.« Vljudno je pozdravil in naglo zapustil park.

Ko je Evelina nekaj minut pozneje iskala svojo ročno torbico, je v svoje veliko presenečenje opazila, da je izginila. Odtlej se ni nikoli več bavila s karakterizacijo značajev tujih moških.

OKO

Napisal Paul Weidenhaus

... In tedaj sem nalezl na Burka. Pogosto, ko človek misli, da je že vse izgubljeno, se mu nasmeje sreča. Nedvomno: ta L. C. Burke, ki so o njem pisali listi, da je daroval mornariški bolnišnici tisoč funtov, je moj prijatelj iz šolskih let. Saj je bilo jasno zapisano: L. C. Burke, trgovec s čajem; in da je Lionel Charles dobil službo v trgovini s čajem, sem pred nekaj leti slišal od nekega drugega svojega tovariša iz šolskih let.

Samo to, da je Burke medtem tako obogatel in da se je naselil prav v Singapur, mi ne bi bilo niti na misel prišlo. Ker me je pa slučaj privedel na njegovo sled, je bilo zdaj vse dobro. Prepričan sem bil, da bom od njega dobil tistih dvajset funtov, ki sem jih potreboval za vrnitev v Sarawak.

Uro nato sem že stal pred Lionelom Charlesom. Postal se je in hladno je postal. Toda očitno ga je veselilo, da vidi starega prijatelja.

No, in potem sem mu vse povedal. Na pameten način. Seveda! Takoj sem videl, da Lionel Charles ni več stari »Lichayrl«, kakor so ga svetlolasa dekleta v Roxyjevem zabavišču klicala pred pet in tridesetimi leti.

Zato sem mu najprej pripovedoval o svojih uspehih, o plantazi na Timoru in kako sem potem začel trgovino v Sarawaku, ki mi je po začetni smoli pomagala na nogo.

Govoril sem kakor odvetnik, in pri tem morda nisem pazil, da mora imeti človek tudi odprte oči. Izenada sem namreč zažutil, da je Lionel Charles opazil, da se mi obleka sveti. Trideset tisoč vragov! In to prav v trenutku, ko sem moral pripovedovati, kako me je vražji Kitajec pregovoril, da sem prodal svojo trgovino in se spustil v pustolovščino, ki me je stala poslednji penny, in razen tega še v tujem mestu, kjer si nisem mogel pomagati.

Toda naposled — sem si mislil — je prijatelj iz mladosti pač prijatelj iz mladosti. In tako sem končal svojo zgodbo s primerno prošnjo.

Burke je molčal, ko sem končal. In njegov molk je bil še mučnejši, kakor če kdo po ljubezenski izpovedi čuti, da bo odgovor nanjo čisto drugačen, kakor je pričakoval.

»Nimam denarja, da bi ga razmetaval,« je naposled rekel.

»Saj si vendar pravkar dal tisoč...« »Da. Teh tisoč funtov sem podaril. Toda prinesli so mi peljajši tisoč drugih. Tega ti ne moreš razumeti, pa je le tako. Kaj pa bi mi prineslo tistih dvajset funtov, ki bi jih dal tebi?«

»Če nič drugega, vsaj zadovoljstvo, da si pomagal staremu prijatelju, ki si z njim nekoč doživel veselo in žalostno ure.«

Burke se je zasmejal. Poznam to vrsto smeha. Tu pomaga samo eno: da vzameš klobuk, rečeš zbogom in greš. In to sem tudi storil. Toda pri vratih me je Burke ustavil.

»Nečesa sem se spomnil,« je rekel. »Sicer nimam denarja, da bi ga razmetaval, toda lahko si teh dvajset funtov zaslužiš. Če mi boš povedal resnico.«

Presenečen sem se obrnil. »Vedeti moraš, da mi vsi v obraz lažejo,« je hlastno dejal. »Vsi. To je senčna stran denarja. Toda ti mi boš pa za denar prodal resnico. Semle pogledaj! Potegnili me je k oknu. Umetno oko imam. Pred dvema letoma mi je pravo neko iztaknil. Pri specialistu sem si dal napraviti novo, ki me je stalo celo premoženje. In vsi mi zatrjujejo, da se od pravega prava nič ne loči. Toda morda mi lažejo. Tu je pedeset funtov. Tvoji so, če mi poveš, katero oko je umetno.«

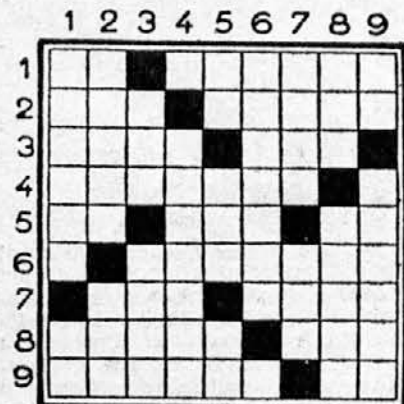
»Levo,« sem rekel po kratkem premišljanju. Minuto nato sem že imel težko pričakovane bankovce v žepu. Burke je bil tako presenečen, da se še ganiti ni mogel.

»Kako si mogel spoznati umetno oko?« me je vprašal pri vratih z drhtečim glasom.

»Ni bilo lahko,« sem priznal. »Uganil sem po tem, ker me je levo oko bolj človeško gledalo.« In že sem bil zunaj.

Križanka in uganke ŽENA – DUŠA DOMA

KRŽANKA

Vodoravno: 1. površinska mera; poljedelsko orodje; 2. abesinski naslov; grški otok; 3. pripadnik izumrlega naroda; zločin; 4. starodavno mesto z znanim stolpom; 5. števniki; poljski pridelek; pritrilnica; 6. del stavka; 7. poganjek; drugo ime za Kitajsko; 8. zmaj; angleški otok; 9. kamenina; egiptovski bog.

Navpično: 1. prebivalec azijskega polotoka; italijanska reka; 2. ravnina; kos lesa; 3. narobe glas; pogosto pasje ime; 4. del voza; šport; zaimek; 6. kos lesa; 7. egiptovski bog; posledica ognja; 8. orožje; plačilno sredstvo; 9. kvarta; namen.

SKRIVALNICA

NAZOR — KLAJPEDA — POČITEK — VASICA — NEVADA — MANJŠINA — KIPAR — KRIVEC — ZADEVA — NAPOR — MAJDA — PALUBA — JEZERO

Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pogovor.

PREMIKALNICA

DAKOTA
OPATIJA
ALABAMA
LIVORNO
TANARIVO

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah troje čeških mest.

RACUN S ŠTEVILKAMI

MDNDM : DEG = KKK

LGM

MDD

LGM

LGM

LGM

Namestu črk vstavi prave številke, da dobiš račun, ki se izide. Ista črka nadomešča vselej isto številko.

ČRKOVNICA

AOAETP
VONTDZ
GVLSRI
VJIUIM

IZPREMENILNICA

VIŠAVA
LOPAR
VRABEC
PALICA
STOK
PRAVNIK
ATAKA
ZAPOVED
TRAVA
ILJA
KROPA
MESAR
POGON

V vsaki teh besed zamenjaj prvo črko, da dobiš nove besede. Nove začetnice ti dajo ime in priimek slovenskega pesnika.

ENACBA

$$(a-b) + (c-e) + (d-e) + (f-g) + (h-i) + (j-k) = x$$

Pomen besed: a = znano kopališče; b = mednarodni jezik; c = domača žival; d = poslanec; e = del glave; f = del voza; g = zvezda; h = žensko ime; i = spevoigra; j = del Carigrada; k = Zolajev roman; l = žensko ime.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno: os, kosilo, gib, baron, omet, tek, Rogatec, en, tul, fa, morlec, Kim, tudi, Pariz, boj, Alarik, Ra. Navpično: ogorek, pa, Simon, kal, beg, Mira, Tatomin, Ob, tur, iz, satelit, Irec, lub, lok, Fedor, ou, ratija.

Račun s črkami: Številko 6798 pomnožiš s številko 678.

Izločilnica: Po slabi družbi rada glava boli. Črkovnica: Beri v navpičnih vrstah, in sleer v prvi od spodaj navzgor, v drugi od zgoraj navzdol itd., pa dobiš: kdor se sebe bolj nikoli ne bo zmagal.

Skrivalnica: Trd, neizprosen boml, mož, jeklen.

Dopolnilnica: Krvavo orožje ne prinaša izpremenilnica: Šiba novo mašo poje. Posetnica: Uglajevalec klavirjev.

Pravijo, da žena podpira tri ogle pri hiši in še četrtega možu pomaga. Četudi je mož, vsaj pravijo tako, glava družine, je vendar žena tista, ki daje domu toploto, prijetnost in domačnost. To pa se najbolj opazi tam, kjer tega ni. Kakor dan brez sonca je dom brez ljubeče in skrbne ženske roke!

Z nekaj okusa, malo dobre volje in ljubezni more žena urediti svoj dom tako, da se bo mož in vsa družina kar najboljše počutila v njem. Lep dom je ponos vsake gospodinje. Če vladajo v njem še mir, ljubezen in domačnost, je sreča v njem. In katera si tega ne želi?

Marsikje pa, celo v bogatih domovih, ni sreče, miru in harmonije. Sredi razkošja žive nezadovoljno, mož in žena si po nekaj mesecih zakona že nimata več kaj povedati in dolgočasno sedita molče drug drugemu nasproti. Mož si po dnevnih skrbih želi počitka in miru, spanja, žena bi pa hotela v gledališče, na ples. In najnovejši film je baže izvršten. Toda »on« ni za nikamor, ne privoščiti ji malo razvedrila! On pa spet v mislih godrnja, kako lahko miselnost je »ona«, da mu ne privoščiti niti ljubečega miru! Oba sta slabe volje.

Navadno in menda je že nalašč tako urejeno na svetu, se zmerom srečata dva, ki sta si po svojih željah, težnjah in lastnostih povsem različna. Natančen mož dobi površno ženo, lahko miselnost vzame resno, ki ji je mar samo dobrobit doma in družine. Ves dan dela, se muči, pospravlja, lika, krpa, loči parkete. Kar najlepše ima urejen dom, vse prijateljice jo zavdajo zato. Mož pa išče razvedrila pri prijateljih in v gostilni. Tam je bolj domače, sme nasloniti nogo na stol

kadar hoče in kolikokrat hoče. Doma pa ni nikoli prav. Če sede na divan, ji pomečka nove blazine, ki jih je tako pazljivo vezla! In na dragoceno preprogo ji je natrosil pepela in parkete je pomazal, prav ko jih je na novo poločila. Uboga slabša polovica že res ne ve kako bi in kam bi, da ne vznejevolji skrbne ženiče. Nazadnje pa mu prične vse skupaj presedati, nervozen jo pobere v gostilno in tam žuli ves večer pol litra kislega cvička, samo da mu ni treba doma poslušati nepotrebnih tožb.

Včasih bi pa hotel »on« v gledališče. Ne ljubi se ji. Rad bi pokramljal z ženo o romanu, ki ga je pravkar prebral. Utrujen je in zgarana. In tako dan za dnem, nikoli ne najde urice časa, da bi jo posvetila svojem možu in družini. Ali je čudno, če si mož poišče prijateljev, ki ga bodo zapeljali Bog ve kam, saj ona nima nikoli časa zanj in je samo gospodinja, mati in žena, ne zna pa biti tovarišica. In tega si dober mož najbolj želi. Prepričana sem, da bo odpustil ženi, če mu je pripravila bolj skromno večerjo, pa zato pokramljal z njim o najnovejših novicah, političnih dogodkih ali vsebini romana, ki ga je pravkar prebral. Pusti mu, naj ti malo natrese pepela na preprogo, saj jo boš jutri očistila, naj ti zmečka in razmeče blazine, vse to boš jutri namestila, ko bo on v službi. Ostal bo pa pri tebi doma in ne bo iskal družbe prijateljev zunaj doma. Vzemi si časa in pojdi z njim na izprehod ali v kavarno, gledališče, ako si želi tvoje družbe. Tako se ti ne bo treba bati zanj in trepetati za svojo zakonsko srečo — in to je, mislim, vredno več ko vse drugo.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Telečja obara, kruhovi emoki. Zvečer: Kumarična solata s krompirjem.

Petek: Kislo zelje, zabeljen fižol. Zvečer: Mlečen močnik.

Sobota: Goveja juha z jajčno kašo, buče v omaki, krompirjev pire, govedina. Zvečer: Gobeova rižota.

Nedelja: Zelenjavna juha, pražen krompir, telečja pečenka, pesa. Zvečer: Kruh z maslom, kava.

Ponedeljek: Goveji zrezki v omaki, široki rezanci, solata. Zvečer: Krompirjeva kaša.

Torek: Goveja juha z zdrobom, kolerabice, krompir v kosih. Zvečer: Govedina v solati.

Sreda: Krompirjeva juha, sirovi štruklji. Zvečer: Pražena jetra, solata.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Gobeova omaka, krompirjevi svačji, rižev narastek. Zvečer: Ocvrta jetra, krompirjeva solata.

Petek: Prežganka, ajdovi žganci, jabolčni zavitek. Zvečer: Palačinke, kompot.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, krompirjev pire, čebulna omaka, govedina. Zvečer: Svinjina z jajci.

Nedelja: Kruhova juha, nadevane telečje prsi, pražen riž, mešana solata, kapucinski šartelj. Zvečer: Pražena gnjat z ocvrtimi jajci, solata, pecivo, čaj.

Letos so spet v modi tako imenovane plašne obleke, ki so res praktične, hodisi za dom ali pa za pod dežni plašč ali krzveno ogrinjalo, kakršna bodo letos v modi. Na sliki vidite črno plašno obleko, ki jo krasita dve vrsti istobarnih gumbov, ovrtnik je pa č. klamnordec.

Ponedeljek: Segedinski golaž, kruhovi emoki. Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Torek: Lečnata omaka, krompirjev pire, koroški zavitek z jabolčnim nadevom. Zvečer: Telečji golaž.

Sreda: Zelje z jetrnimi klobasami, sirovi zavitek. Zvečer: Rižota s solato.

Pojasnila:

¹ Svinjina z jajci: Zreži surovo, prekajeno svinjino, napravi tanke rezine in jih speci na masti. Razmotaj dve jajci, ki si jima pridala jajčalko mleka, osoli, popopraj in dodaj dva prav na drobno sesekljana drobnjaka in to omako ulij na svinjino. Lahko pa tudi na pečene rezine ubiješ jajca in jih potreseš s soljo, poprom in sesekljanim drobnjakom.

² Kapucinski šartelj: Zmešaj četrt litra mlečnega mleka s štirimi rumenjaki in sedmimi žlicami sladkorja, pridaj 4 deke v toplem mleku raztopljenega in shajane kvasa, nekoliko soli, 56 dek presejane ostre moke, 5 dek orehov in 5 dek lešnikov, oboje prav dobro zmleto. Napolned pridaj še 3 deke nestrane čokolade. Stepaj testo zelo dolgo, da postane popolnoma gladko, potlej mu pa prideni še 5 dek stopljene masti, iznova stepaj testo, potlej pa postavi skledo na gorko, da bo testo shajalo. Potlej ga daj v namazan model; testa naj bo nekako do polovice. Ko vziđe tako, da je model poln, ga ponaziš z raztepenim jajcem in ga speci. Če ga pečene prevlečeš še z belim ledom, šartelj lahko postaviš na mizo namesto prave torte.

³ Koroški zavitek z jabolčnim nadevom: Napravi testo iz pol litra pšenične moke, enega jajca in malo vode in soli. Zgneti ga prav dobro in zvzlaj zelo tenko. Potlej zreži iz testa podolgaste kosce in jih nadevane s temle nadevom: skuhaj olupljena jabolka in jih zmešaj z drobtinami, ki si jih zarumenila na presnem maslu, napolned pa dodaj še sladkorja in cimeta. Ko si posamezne koščke nadevala s tem nadevom, jih lepo stisni okrog in okrog, da se ne bodo pri kuhi odprli. Skuhaj jih v slani vodi, potresi s kruhovimi drobtinami in zabeli s presnim maslom.

Lešnikova torta: Vgneti 16 dek presnega masla in mu pridaj počasi 6 rumenjakov, 1 jajce, 14 žlic sladkorja, 26 dek slolčenih lešnikov, vanilije, soka pol limone, sneg sedmih beljakov in 6 dek moke. Torto speci v dveh modelih; namaži potlej en del z marelično mezo in položi drugega nanj. Če hočeš, prevleci torto s kakšnim ledom.

Dober pražen krompir: Na kocke zrezane prekajene slaninice pražite s prav drobno nasekljano čebulo, potlej pa dodajte sveže kuhanega, slanega krompirja v kosih.

Nogavice perilo dežniki

v najboljši kakovosti, po tovarniških cenah, v prodajalnah tovarne

VIDMAR

Pred Skofijo 19
Prešernova ul. 10
Gospodarska 2
Tyrševa 3, Palača „Slavija“

Eleganten popotni plašč, ki na njem čutimo vpliv sodobne »vojaške« mode. Vsa bogata širina plašča je namreč zbrana pod široko zaponko.

Kaj vse povzroči glavobol

Glavobol je poprej simptom kakor pa bolezen sama. So bolezni, kakor na primer nevralgija, ki povzročajo neznosen glavobol, tako da bolnik misli, da je obolel na možganih. Glavobol, ki ga povzroči kakšna možganska bolezen, je silno redek. Različne komplikacije sifilitičnega ali revmatičnega porenja povzročijo zlasti ponoči neznosen glavobol, včasih se pa tudi vname mozeg. Vendar je treba kljub temu vzrok za glavobol iskati kje drugje, pa naj bo v slabi krvi ali krvnem obtoku, ali pa v kakšni drugi motnji živčnega sistema.

Ze votel zob, ki vas morebiti še bolel ni, utegne povzročiti neznosen glavobol. Zaradi glavobola največ trpijo slabotni ljudje.

Vsi ljudje niso enako občutljivi za glavobol. Dosti je odvisno od temperamenta. Motnje, ki nervoznemu človeku povzročijo neznosen glavobol, flegmatičnemu človeku niti najmanj niso na poti. Znano je, da so ljudje, ki imajo dobro razvit sluh, okus in vid, zelo občutljivi. Dosti bolj bodo trpeli zaradi pokvarjenega zoba kakor drugi, prestopni ljudje. Ti imajo lahko polna usta gnilih zob, pa ne čutijo nikakršne bolečine, občutljiv človek bo pa neznosno trpel.

Različni praški, ki jih jemljemo za glavobol, škodijo organizmu. Niti najmanj ne preprečijo bolezni, temveč jo samo za nekaj časa zaduše, zaduše

Rjavo in drap kockasta obleka, zelo mladostno ukrojena. Izdelal jo je modni salon angleškega dvornega modnega dobavitelja.

opomine narave. Zdaj pogosteje ko nekoč spremlja gripa vnetje pljuč. To pa zato, ker aspirini in drugi preveč hvaljeni pripomočki spremljajo bolezen in zato telesna odpornost popusti. Treba bi bilo še povečati odpornost organizma, ne jo pa še slabiti z nepotrebnimi praški. Mnoga, tako imenovana »specialna« sredstva za glavobol, so zelo škodljiva za srce in niso brez nevarnosti.

Glavobol, ki ga povzročijo sifilitične ali revmatične motnje, se imenuje organski, drugi pa funkcionalen glavobol. Glavobol je pogosto samo simptom kakšne motnje: na primer gnilih zob, nakopičenega ušesnega masla, otekline vratnih žlez, boleznih nosa, motnje v maternici ali jajčnikih, motenj v slepem črevesju ali pa trebušnih organih.

Kakor že rečeno, je glavobol znak izrednega stanja krvi, krvnega obtoka ali živčnega sistema. Slabokrvnost, povečano število krvnih teles, previsok ali prenizek krvni pritisk, povzročajo močan glavobol. Glavobol, ki ga povzroči slabokrvnost, je po večini nevtralnega značaja, je zelo močan in se lokalizira na čelo. Najboljše zdravilo za te vrste glavobola je bivanje na zraku in soncu, dobra hrana, sestavljena pred vsem iz jedi, ki vsebujejo dosti železa: rumenjaki, jagode, paradiznik in zelenjava sploh. Poleg tega dobro vplivajo kopanje ali umivanje v mrzli vodi, po čemer je treba telo dobro otrtati s suho in hrupavo brisačo, da se doseže čim boljša reakcija.

Glavobol, ki ga povzroči visok krvni pritisk, ima svoj sedež v zadnjem delu glave, včasih pa v krogu okrog in okrog glave. Te vrste glavobol je treba zdraviti s hrano, ki ne vsebuje dosti beljakovin, to je mleko, sadje, zelenjava in dober kruh. Izogibati se je pa treba mesa, kave, čaja in kakaoa. Večerja naj obstaja samo iz sadja. Paziti je pa treba pred vsem na dobro prebavo.

Največ glavobola pa nesporno povzroči slaba kri. Zaradi bolezni ledvic, jeter, želodca in črev, mrzlice in gripe, kakor tudi z uživanjem čaja, se v krvi nabira nečistoča in grozi organizmu. V takšnem primeru je treba uživati hrano, ki ne vsebuje strupov. Delovanje čreves boste olajšali s sadjem, zelenjavo in žitaricami. Večerjajte sadje. Učinkom te hrane naj pa še pripomore hrana, ki smo jo navedli pri slabokrvnosti.

Včasih pa kri navali v možgane. V tem primeru hladen obkladek na tilnik olajša bolečine, posebno z oblogo gorčice se dosežejo dobri rezultati.

Ne nazadnje povzroča glavobol tudi različne druge notranje motnje, v tem primeru je pa treba vprašati za nasvet zdravnika specialista.

ČIST BEL OBRAZ

v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20.- din. Po povzetju pošilja:

PARFUMERIE BALOG — STARI BEČEJ, Dunavska banovina.

10 modnih zapovedi za jesen

1. Ostanite zvesti širokim plaščem.
2. Zelene barve naj ne manjka v vaši garderobi, ker je najmodnejša za letošnjo jesen.
3. Nosite klobuke, podobne cilindrom, ovite s široko pentljo.
4. Plašče, kostime in obleke krojite iz baržuna.
5. Vaši klobuki naj bodo iz svile in kože.
6. Ne nosite oblek, ki so v pasu široke.
7. Glejte, da z dobrim krojem dosežete čim ožji in čim daljši pas.
8. Pred vsem nosite kostime, ker so osnova jesenske garderobe.
9. Plašči in obleke naj bodo v pasu ozki, na koncu pa široki.
10. Trakovi naj krase vaše klobuke, obleke, rokavice in plašče.

Kako je treba jesti sadje?

Sadje je zelo prijetna in zdrava hrana. Vsebuje namreč dosti vitaminov, ki so neobhodno potrebni za organizem in razvoj. Poleg tega sadje vsebuje tudi dosti sadnih kislin, ki olajšujejo in pospešujejo prebavo. Zato sadje poveča tek. Sadje je posebno važno za prehrano otrok in slabokrvnih ljudi.

Sadni sokovi in sadna kislina pa tudi učinkujejo desinfekcijsko. V črelih in v želodcu uničujejo nalezljive klice želodčnih bolezni.

Prav tako vsebuje sadje veliko količino sladkorja, hkrati pa tudi v vročini prijetno osvežuje.

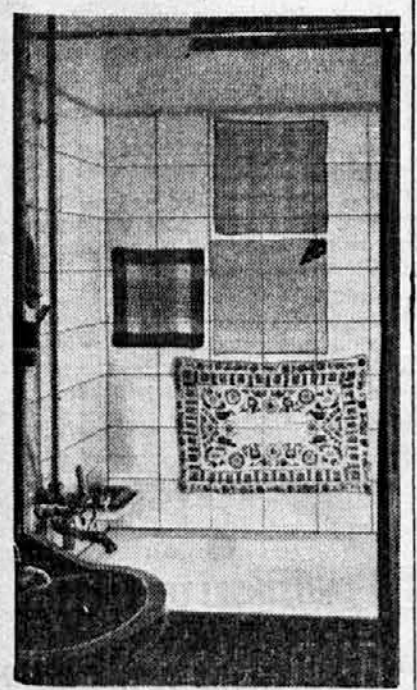
Sadje pa utegne biti tudi nevarno. Če jemo preveč sadja, utegnemo izžvati v želodcu motnje. Prav tako moramo paziti, da po sadju ne pijemo vode. Posebno po jagodah, robidnicah in grozdju.

Predpogoj za uživanje sadja je, da ga pred jedjo dobro umijemo, tako da odstranimo vso nečistočo in nalezljive klice.

Praktični nasveti

Trodelna žimnica, obstoječa iz enega krajšega dela za glavo in dveh večjih delov, je zelo praktična in ima več dobrih lastnosti. Od časa do časa večja dela preložite. Ko bo treba žimnico na novo prevleči, bo pa treba kupiti prevlečko samo za en del.

Za prav tanke prtiče, pahovke, robčke in podobne stvari, ne potrebujete ličalnika. Ko so že oprane in še mokre, jih tako rekoč nalepite na obložene stene kopalnice. Z roko jih pogladite, tako da bodo popolnoma izravnane. Ko bodo suhe, bodo same odpadle in prav nič jih ne bo treba likati.

Pleten moški brezrokavnik

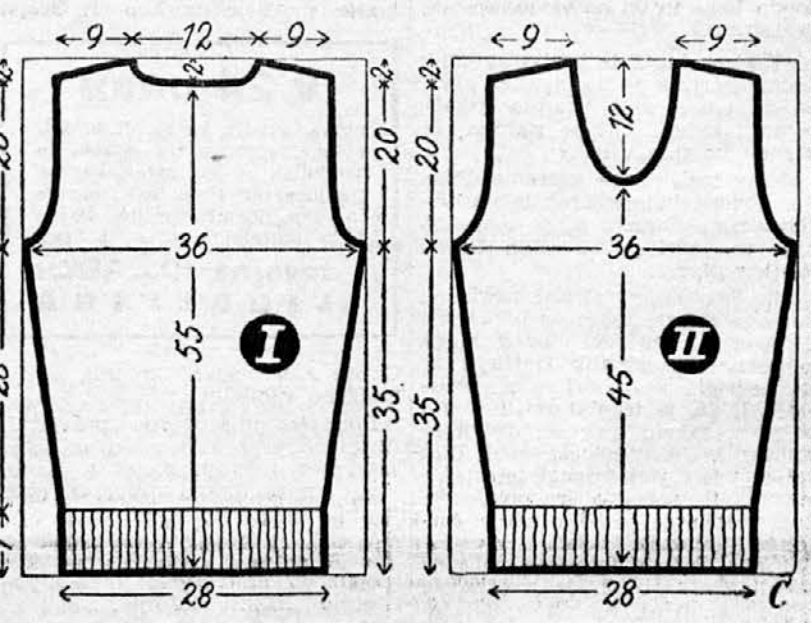
Zanj potrebujete 6 pramenov volne, najbolj modre, pletilke št. 2 in št. 3 in pet pletilk za pletenje nogavic, in sicer št. 7 (diagram št. I.).

Za hrbet nasnujete 131 petelj na pletilke št. 2 in pletite v dvojnem rebrastem vzorčku 7 cm visoko. Potlej predenite na pletilke št. 3 in pletite v prekinjenem rebrastem vzorčku. To se pravi: dve vrsti samih gladkih, potlej pa dve vrsti v navadnem rebrastem vzorčku (dve levi in dve desni). To se ponavlja.

Hrbet pletite do višine 35 cm, dotlej, dokler ne začnete snemati za rokavno odprtino. Do odprtine dodajate približno tako, kakor vidite na diagramu. Za rokavno odprtino snemajte po 6 petelj v štirih vrstah, potlej pa pletite naravnost do višine 20 cm. Nato snemajte za ramena. Pletite 32 petelj, 43 jih odložite na nit, ostale pa pletite do konca. V drugi vrsti snemite 10 petelj in pletite do konca ramena. V nadaljnjih vrstah snemajte približno po 5 petelj, dokler ne snamete vseh. Za drugo ramo snemajte prav tako, samo v obratnem smislu.

Prednji del (II.) pletite prav tako kakor zadnjega. Ko bo rokavna odprtina visoka približno 10 cm, napravite vratni izrez: pletite 43 petelj, srednjih 21 petelj pustite na niti in pletite dalje samo na eni strani. V vsaki vrsti snemajte na isti strani kakor je vratni izrez takole: v prvi vrsti 4 petlje, v drugi 3, naposled pa dvakrat po dve. Naprej pletite tako visoko kakor je pri zadnjem delu.

Brezrokavnik ne smete polikati, ker bi se sicer vzorec popolnoma razgubil. Pač ga pa sešijte na ramenih in ob straneh. Potlej petlje, ki ste jih odložili na niti in še tiste, ki so vmes, nasnujete na pletilke, kakršne potrebujete za nogavice. Potlej pletite v dvojnem rebrastem vzorčku. Imeti morate vsega skupaj na štirih pletilkah okrog 136 petelj, v rebrastem vzorčku napletite kakšna dva in pol centimetra. Snemajte kolikor se da narahlo. Prav tako široko progo v rebrastem vzorčku napravite pri rokavnih odprtinah, tu pa s pletilkami št. 2.

Modne drobnarije

Letos bomo nosile dosti mufov, še dosti več ko doslej. Znotraj so narejeni tako, da vanje daste lahko vse, kar imate sicer v torbici, ker torbica seveda ne spada k mufu. Ni pa zmerom prav prijetno muf nositi s seboj v sobo, če si plašč slečete v predsobi. Predvsem muf ustreza plašču, je redkokdaj pa tudi kakšni obleki. Tako bi morala dama z mufom v predsobi pustiti tudi vse drobnarije, ki jih navadno nosi s seboj in ki se od njih nikoli ne loči: rdečilo, puder, robček in zrcalce. Modni stvaritelji so pri tem znali priskočiti dami na pomoč. Vse te drobnarije so dali v pas, ki je temu primerno narejen. In tako kakor so junaki nosili svoje orožje za pasom, bodo zdaj tudi naše lepoticke nosile orožje svoje lepote v pasu.

Pas je narejen iz laka, jelenovine ali kakšne druge, dragocenejše kože. Zapira se s kovinsko zaponko, ki je votla in dovolj velika, da ima v njej prostor rdečilo. Na vsaki strani sta po dva žepka, v enem bo nosila lepoticca robček, v drugem pa majhen glavnik. Na kovinski vrvi, ki visi od zaponke navzdol, je pa skrita škatlica s pudrom. Vse to ni samo praktično, temveč tudi okusno urejeno, tako da služi hkrati za okras obleki. S takšnim pasom opremljena lepoticca res ne potrebuje še torbice ali mufa.

Rokavi na plaščih pa tudi na oblekah so se letos precej podaljšali. Zato so se tudi rokavice očitno skrajšale. Komaj pokrijejo palec in komaj sežejo do členkov. Glavno je, da je dlan pokrita, vrhnja stran je pa precej globoko izrezana, skoraj do srednjega prsta. Čeprav so tako kratke, so rokavice po večini okrašene s širokim robom drugobarvnega usnja. Ta rob je podaljšan tudi na enega ali dva prsta. Sportne rokavice so iz svinjske kože. K popoldanskim oblekam bomo nosile rokavice iz jelenovine iz antilopjega usnja, zvečer pa rokavice iz vseh tvoriv, ki so iz njih napravljene večerne obleke.

Spet je moderno perje. Pa ne samo posamezna peresa, temveč celi šopi. Nosile jih bomo predvsem na klobukih. Moderna so dolga nojeva peresa, ki padajo po hrbtu, fazanova peresa k sportnim klobukom in kratka peresa,

položena okrog oglavja ali pa pokrivajo tudi celo oglavje.

Poleg bleščečega se kamenja, biserov in raznovrstnih svetlih kovin, nam je moda prinesla tudi nakit iz porcelana. Razne zaponke bodo izdelane v obliki arabesk, živali, cvetic iz porcelana, barvanega na roko. Nosile jih bomo na preprostih visoko zaprtih popoldanskih oblekah. Tudi gumbi bodo porcelanasti, in sicer izdelani v oblik cvetic, nageljčkov in spominčic. Celo glavniki za v lase bodo okrašeni s porcelanastimi cveticami.

Moderne torbice bodo zelo različnih oblik, vse bodo imele pa eno lastnost, namreč da jih ne bomo nosile pod roko, temveč obešene na roki. Prav

Rjava plaščna obleka, zaprta s prevlečenimi, precej velikimi gumbi. Okrašena je s šivi, majhen ovratnik je narejen iz zelenih peres papige, na enem žepu pa z razprtimi krili čepi celo cela papiga tik pred poletom.

vsaka torbica bo imela vrvo, verižico ali trak, skozi katerega bodo vtaknile roko. Majhne torbice so prišle popolnoma iz mode. Zdaj bo tem modnejša tista torbica, ki bo čim večja. Ne-katere bodo dosegle velikost aktovk. Preprosta in gladka linija je najlepši okras modernih torbic. Le včasih bomo vidle torbice, ki so z lakom ali svetlejšim usnjem aplicirane na jelenovino. Pri ševrojazih in boksastih torbicah bo edini okras široko pošit rob.

V skladu s sedanjim vojnim duhom, ki preveva Evropo in seveda predvsem Pariz, so pariške hiše začele izdelovati obleke, pošite z epoletami. In sicer s pravcatimi vojaškimi epoletami! Iz najdljive Parizanke si jih napravijo same iz vrvice in si jih našijejo na obleko. Na temna bolera našijejo našivke kakšnega toreatorja. Lahko se pa napravijo tudi za generale, ali pa samo za desetnika. Pri izdelavi teh epolet se poslužujejo tudi kovinskih znamenj, zvezdic, ploščic itd.

Porabni nasveti

Dobre volnene odeje ali prešite odeje lahko obvarujete, ali pa, če so že precej oguljene, skrijete s tem, da v sredo, kjer prevleka odeje ne pokrije, pripnete kos pralnega blaga. Ta del mora biti prav toliko velik, da pokrije odprtino, pripnite jo pa z gumbalci, ki ste jih napravili na dvojnem robu, na iste gumbce, kjer je pripeta prevleka. Najprikladnejše blago je etamin ali umetna svila, rob mora biti seveda precej širok in dvojen, da se ne raztrga. Lahko pa za navadne odeje kupite tudi pisan kreton. Če je ozek, ga po sredi sešijete. Prav tako lahko etamin ali podobno blago, če je ozko, po sredi sešijete in rob okrasite s kakšnim vbodom. Če nimate povrh odeje nikakršnega pregrinjala, potlej to odejico napravite iz blaga, ki bo v skladu z zavesami.

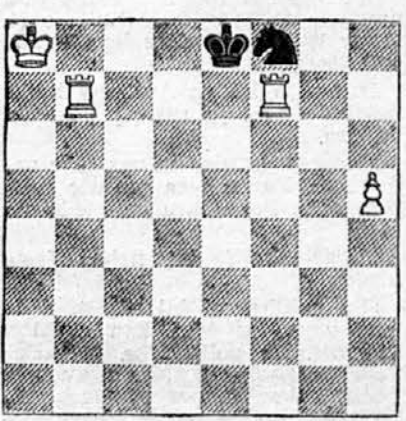
Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

ŠAH

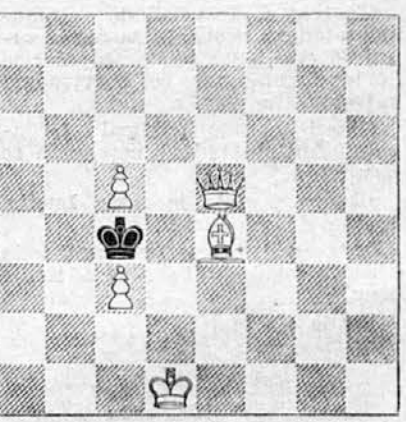
Problem št. 108
Sestavil P. Hasse (1889)

Mat v 3 potezah
Poper te naloge je zvižaja: kako pridobim tempo, t. j. edino možnost za razplet problema?
(B 34)

Problem št. 109

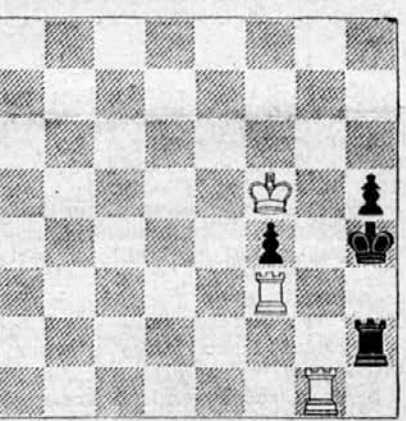
Sestavil B. Kästner (1871)

Mat v 3 potezah
(B 35)

Problem št. 110

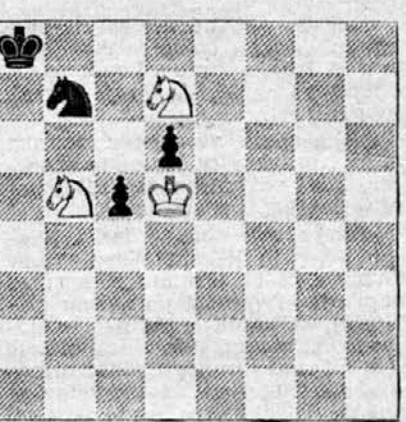
Sestavil Samuel Loyd (1859)

Mat v 3 potezah
(B 77)

Problem št. 111

Sestavil W. A. Shinkman

Mat v 4 potezah
V križnem ognju šahov mora kralj gledati, da dobi tempo; le tako more beli priti na cilj.
(B 97)

- Rešitev problema št. 105
1. Da5—e1	f5—f4
2. De1—b1 šah	Ke4—d4
3. Db1—b4 mat.	
- Rešitev problema št. 106
1. Th2—h1	g4—g3
2. Sh5—g7	g3—g2
3. Sg7—f5 mat.	
- Rešitev problema št. 107
1. Sc6—e5	Kd5—e5 (d4)
2. Dg2—g1	kar koli
3. Dg1—c5 (g5) mat.	

15. nadaljevanje

Gospodična Brocklebankova je utihnila. Gospodična Brocklebankova je poželjivo čakala. Ni bila razočarana.

Anthony jo je kar občudujoče pogledal. »Vidite, dragi otrok, tega Watson ne bi bil nikoli zmogel. Prvič se ne bi bil tega spomnil in, drugič, bi mu bili nedvomno dali napačno zvezo.« Nasmehnil se je. »Prav lepa hvala. Res lepa hvala. Odkrito govorim!«

Potem je bil pa Anthony toliko nevljuden, da je skrivaj pogledal na uro.

»Pa je res grdo, da vas tako za-
držujem. Razen tega me oče čaka pri golfu. Papa strašno gleda na to.«

»Nedvomno je bil nekoč častnik?«

»Po poklicu ni bil nikoli, toda med vojno je štiri leta služil v Franciji. Do polkovnika je prišel. Toda ta naslov posluša prav tako nerad kakor vi, gospod Gethryn... Zdaj moram pa res teči!« Gospodična Brocklebankova je planila kvišku in se poslovala od Lucije, ki je nemo, a z zanimanjem poslušala pogovor. Potem je krepko segla Anthonyju v roko. »Saj mi boste povedali, če bo kaj novega?« je poprosila. »Kajne, da mi boste?«

»Ne bi mogel drugače, tudi če bi hotel.«

Medtem so že prišli do avtomobila njenega očeta, ki je čakal zunaj. Z eno nogo že na stopnici je dekle dodalo: »In če bom mogla kaj storiti za vas...«

»Vas bom takoj poklical,« je dopolnil Anthony njene besede in se nasmehnil.

»Dobro dekle!« je rekla Lucija, ko je avto že oddrvel.

Anthony je vneto prikimal, toda njegove misli so bile zdaj že nekje drugje...

Vrnila sta se v hišo.

6

Bilo je pol šestih, ko se je oglašil Dyson.

»Tu, Dyson,« je zaklical rezek, praskajoč glas.

»Gethryn,«

»Nadaljnja imena za seznam?«

»Še eno,« je odvrnil Anthony in mu ga povedal. »Ali vam gre od rok?«

»Da! Do svidenja!«

»Krrr! Slušalo na londonskem koncu telefona je padlo na vilice.

Anthony se je vrnil nazaj v pušnico. Nemirno je kadil pipo za pipo, tako dolgo je kadil, da ga je začel jezik peči. Potem je poskusil s cigareti. Z malomarnimi, nemirnimi koraki je hodil po sobi, sem in tja, toda njegovi možgani so delovali... divje delovali... Zda jci je obstal in zamrmral.

»Hudiča! Kako lahko utegnem biti v zmoti!«

Spet je začel nemirno korakati po sobi. Četrto ure po četrti je prišel Pike. »Odsel je, sir!« je vzkliknil se med vrati.

»Vem!« Anthony je prikimal. »Toda zakaj?«

Pike je skomignil z rameni.

»Kam?«

»Menda v London. To najbrže pomeni, da ga bomo lahko dobili povsod drugje, samo v Londonu ne. Odkod pa veste, da jo je možak pobrisal, sir?«

»Neka moja včerajšnja znanka je bila pravkar tu in mi je sporočila. Zda j pa prosim vas, Pike, povejte mi, kaj vse ste doživeli!«

»Poiskal sem dom te dame. Krasno posestvo je, sir. Weydings se imenuje. Zelo skromnega sem se napravil in vprašal po nekem prijatelju, ki je sluga pri nekem gospodu, ki menda tam stanuje. Zelo sem bil razočaran, ker nihče ni poznal ne slugovega ne gospodovega imena. Toda Pierca — to sem bil jaz — so vzlic temu gostoljubno sprejeli. Povabili so me, naj grem malo v hišo in izpijem kozareček. Po dolgočasnih, toda potrebnih ovinkih je gospod Pierce marsikaj izvedel o stotniku Laku. Gospod Lake ni dobil nikakšne brzojavke in tudi nihče ga ni poklical po telefonu. Menda je odpotoval zaradi nujnih opravkov, prej je pa še razdelil obilne napitnine, kakor je pač pri njem navada. Nisem mogel izvedeti, kje je prebil ostanek pretekle noči in v kateri postelji. Moj kolega mi je pomežiknil in mi dal s tem razumeti, da se pri njih ne sme preveč poizvedovati, kaj se ponoči dogaja. Nedvomno se je stotnik Lake vrnil s plesa domov, potem je pa morda odsel iz hiše... ali pa tudi ne!«

»Hvala, Pike. To je torej vse?«

»Da, sir, razen neke malenkosti, ki sem jo doživel, ko sem spet zapustil hišo. Pustil sem svoj avto v zapuščenem stranskem drevoredu velikega parka, ki spada k hiši. Šel sem torej peš do tega kraja in se potem peljal nazaj do vrat v

park. Ko sem dal vratarju znak, naj mi odpre, se je za mano pripe-
ljala limuzina, največji avto, kar sm jih kdaj videl. Šofer in neka dama sta sedela v njem. Prav lepa ženska, za tiste, ki so jim take ženske všeč. Meni osebno...«

»Temnopolta?« je pohlevno vprašal Anthony. »Velika?«

»Da, sir, oboje. Tlk ob moji stari škafli je obstal orjaški voz; tako se mi je zdelo, kakor bi stala ogromna križarka zraven čolna. Dama me je debelo ogledovala — zmerom iznova! No, zdaj me mora pa že na pamet poznati, sem si mislil in se obrnil stran. Vrata je odprl vrata in gledal sem, da sem hitro izginil. Čez nekaj časa sem se obrnil in se začudil: Hm, ali velikega avtomobila še zmerom ne bo? Tedaj sem opazil, kako se dama prav vneto pogovarja z vratarjem in kako oba kažeta name. In potem — to je najbolj značilno — se je limuzina obrnila in se odpeljala nazaj proti hiši.«

Anthony se je podrgnil po bradi.

»Res je zelo značilno, Pike. Vendar pa to prav nič ne spremeni okolišnice, da smo izgubili tega gospoda Laka in da ne vemo, kje naj ga iščemo.«

»Vsaj poskusili bi lahko, sir. Tak bogat športnik se bo le težko skril. Če ga bomo dali uradno iskati, bomo izvedeli, kje se nahaja, še preden bo sam vedel.«

»Prav tega pa ne moremo, Pike. No, govoril bom z orožniškim poveljnikom.« Spustil se je v naslanjač in začel podzvestno tlačiti tobak v pipo.

Pike ga je od strani pogledal. Zdelo se mu je, kakor da polkovnik Gethryn ni več tisti človek, ki ga je poznal. Polkovnik Gethryn se mu je zdel... kako naj reče... utrujen. Ali pa je izgubil pogum? Ali pa... ne, saj ni mogel, da bi se polkovnik Gethryn dolgočasil! Čim dalje ga je človek poznal, tem težje je uganil njegovo razpoloženje. Res, včasih se je Pike zdelo, kakor bi bil človek, ki sedi tam v naslanjaču, nekdo drug, ne pa polkovnik Gethryn, ki je z njim že tolikokrat delal. Ne da bi bil izgubil zaupanje v polkovnika Gethryna, to ne, a vendar...

Pike se je kar zdrzil, ko je zdajci opazil, da počivajo Anthonyjeve oči na njem. Skozi goste, sinjaste oblake dima je zvenel glas Anthonyja, ki je menda uganil misli svojega sodelavca:

»Ne čudite se, Pike. Prav tako malo, kakor vi, vem tudi jaz, pri čem smo. Besedo vam dam! Ali sem že zelo daleč ali pa še nikjer... Ta zadeva je čisto drugačna od prejšnjih. Drugače so me takšne naloge v bistvu zanimale kakor kakšen šport. Bile so hazardne igre; res sem jih sicer poskušal dobiti, toda če bi bil katero izmed njih izgubil, se tudi ne bi bil dosti razburjal. To pot je pa drugače. Misel na ženo, ki sedi tam gori, me tira v obup! In potem še mož, ki

Za vsak primer

»Ali si že slišal, da so tvojega sodeca obdožili, da je na sumljiv način prišel do denarja in ga naložil v tu-
jni?«

»Da, slišal sem, ljudje vsaj tako pripovedujejo... Sam je pa izjavil, da je vse to najnesramnejša izmišljotina brez sleherne podlage in je obljubil tistemu, ki bi mu dokazal, da je res v tujini naložil denar, deset odstotkov!«

»Zakaj ni obljubil sto odstotkov, če trdi, da ni res?«

»Najbrže se boji, da potlej ne bo njemu nič ostalo, če komu uspe, da izve, kje ima svoj denar!«

Kdo naj mu pomaga

Peter joka.

»Kaj ti je, Peter? Zakaj jokaš?« ga vpraša stric.

»Zato, ker ne morem najti dinarja, ki sem ga izgubil.«

»Na, tu imaš dinar!« mu odgovori stric in vzame iz žepa denarnico.

Peter vzame dinar, toda joka dalje.

»Zakaj pa zdaj jokaš, Peter? Saj imaš dinar, ki si ga izgubil,« ga vpraša začuden.

»Zda j jokam zato, ker bi imel lahko dva dinarja, če ne bi svojega izgubil, hu, hu...«

Dolgočasni gostje

Palača avstrijskega kanclerja Metternicha je bila sleherni dan polna gostov. Prepirljivih in dolgočasnih gostov knez ni hotel sprejemati, temveč jih je prepuščal svojemu tajniku. Baron Burian je bil eden izmed teh gostov.

NA PRAGU SMRTI

KRIMINALNI ROMAN

ANGLEŠKI NAPISAL PH. MACDONALD

čaka v svoji celici, da mu bodo nataknil okoli vratu zanko, zaradi zločina, ki ga ni kriv...?

Divje je planil kvišku in začel spet nemirno pohajati po sobi; pet korakov od kamina do vrat, pet korakov od vrat do kamina. Potem je zdajci obstal in dejal bolj samemu sebi kakor Piku:

»In zdaj sedim brez dela tu — z zarodkom teorije in celo kopico dejstev brez medsebojne zveze! Kaj naj storim, če se pokaže, da je moja teorija prazna pena, in če bodo dejstva še nadalje ostajala brez zveze? Kaj naj...«

Sredi te samoočtožbe ga je zmotilo trkanje na vrata. Razburjeno je vstopilo dekle, namestnica male Annie, ki je zdaj ležala v svoji sobici in si od časa do časa otipavala svoj razboleli vrat.

»Prosim, sir,« je naznanilo dekle in zardelo, »neka dama je prišla. Zunaj čaka. Imeniten avto ima.«

Anthony je pogledal skozi okno, toda imenitnega avta ni videl. Potem je rekel:

»Prav. Takoj pridem. Ali je dama povedala kakšno ime?«

Dekle je razburjeno izdaviło:

»Ne, sir. Vem pa, kdo je! Gospa

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Carter-Fawcettova, ki ima svojo graščino v bližini.

Pike je presenečeno poživljal. Anthony je mirno odsel iz sobe, zavil čez vežo in stopil v jasno, hladno novembrsko sonce. Ob oglu je stala velika limuzina. Skozi stekla se je pokazal iz dragocenega kuhovinastega plašča obraz gospe Carter-Fawcettove, hladen, ponošen in hkrati mamljiv.

Ko se je Anthony približal avtu, je šofer v zeleni livreji, ki je bil po svojem obrazu podoben belvederskemu Apolonu, po svojih kretnjah pa avtomatu, odprl okno. Anthony se je priklonil, na svoj pozdrav ni dobil odzdrava. Zaslišal je pa glas, ki je bil vzlic svoji trdoti prikupen in ki se ni prav nič trudil, da bi zvenel ljubeznivo.

»Pustite prazne besede! Rada bi vedela, kaj vruga naj pomeni, da stikate s svojimi umazanimi vohiljci v moji hiši?«

Anthony je bil primerno presenečen. »Z umazanimi vohiljci?«

Besnost je spačila belo krinko njenega obraza. Z drhtečimi ustnicami je zakričala nad njim:

»Ne delajte se tako začudenega! Odgovorite mi: Kaj iščejo vaši ogabni vohuni?«

»Vohuni?« Na Anthonyjevem obrazu se je še zmerom kazalo presenečenje.

Drhteča roka v mehkih usnjenih rokavicah je pokazala proti gostilni. »Da, vohuni! Tamle notri cepi ta dedec!« Potem je sledil ne preveč laskav, zato pa toliko točnejši opis višjega nadzornika Pika. »Zakaj ste poslali tega človeka k meni? Kako se morete predrzniti, vi!...«

»Možak,« je prav iz srca mirno odvrnil Anthony, »ki se je slučajno naselil v gostilni, kjer stanujem jaz, si je torej dovolil pogledati v sobo vaše služinčadi. V kakšni zvezi naj bo to z menoj, madame?«

»V kakšni zvezi?« Njeni prsti so se trudili, da bi odprli vrata. Kakor bi bil vzrasel iz tal, se je iznenada pokazal šofer, odprl vrata in vljudno stopil v stran.

Gospa Carterjeva-Fawcettova je skočila iz avta. Šofer je spet izginil. Zda j je stala čisto pred Anthonyjem, visoko vzravnana. Veliki, beli ovratnik njenega čudovitega krznenega plašča ga je skoraj oplazil. Vsa drhteča od neukrotljive jeze je siknila:

»Prav dobro veste, v kakšni zvezi! Po svojih vohunih poizvedujete, kaj počneja neki moj gost. In zakaj? Ker ste reklame potreben domišljavec, ki si je vtpepel v glavo, da bo vtaknil svoj nos v zadevo, ki je že davno opravljena, in iztrgal pravični kazni človeka, ki je nekemu, nič boljšemu od njega, pognal kroglo v glavo... Kakor vidite, vse dobro vem... Prosim vas, da blagovolite v bodoče pustiti mene v miru! Kaj vas briga, če je stotnik Lake zapustil mojo hišo, ne da bi se bil v redu poslovil, ali pa če je še v hiši? Saj vendar lahko odpotuje, kadar hoče in kamor hoče! Sicer ne poznam njegovih namerov, prepričana sem pa, da je že imel svoje vzroke, ko je tako hitro šel. Zato pa še dolgo ni potrebno, da bi bil zločinec! Sherlock Holmes bi se radi šli, ha, ha! Kar mika me, da bi vas naznanila policiji in napravila konec vašemu sumljivemu početju. To bom tudi storila! Polkovnika Ravenscourta sicer ne morem trpeti, toda poznam ga; lahko se zanesete na to, da me bo ubogal, gospodi!...« Čedaje hitreje in hitreje je govorila, potem je pa obstala, da bi zajela sapo.

Anthony je izrazil priložnost. »Prav polkovnika Ravenscourta sem mislil zdajle poklicati,« je vljudno rekel. »Morda bi vi radi najprej z njim govorili. Če malo počakate, vas bom dal takoj zvezati z njim, madam!«

Gospa se je zdrznila, kakor bi jo bilo nekaj prišlo, da ga mora udariti v obraz. Anthony se ni zganil. Njegove zelenkasto svetlikaajoče se oči so mirno prenesle njen besni pogled. Samo sunkovito dihanje razburjene žene je motilo tišino. Naposled je zavreščala:

»Vi, pesi! Ne, z Ravenscourtom se ne bom menila! Vi in on sta drug drugega vredna!«

je pa dejal: »Sto funtov bi dal, če bi mi volovski jezik tako teknil ko vam. Žal je pa bolj slaba z mojim želodcem, noben zdravnik mi ga ne more ozdraviti.«

Čez nekaj časa so sodnika poklicali v London in ga tam brez zasliševanja vtaknili v ječo, kjer je živel ob kruhu in vodi. Njegova teža je očitno pojmala in ko so mu čez dobre tri tedne prinesli volovski jezik, ga je pojedel z izrednim tekom. Tedaj ga je nekdo potrepjal po rami — bil je isti, ki se je takrat izdajal za kraljevega spremljevalca, zdaj ga je pa njegov nekdanji gostitelj počastil s ponižnim poklonom.

»Veseli me, da vam je pri meni volovski jezik tako teknil,« je dejal kralj, »in kot spreten zdravnik, ki ste vanje že zgubili zaupanje, smem pač zahtevati obljubljenih sto funtov kot honorar. Zda j pa plačajte ali boste pa pri meni vse življenje kot bolnik uživali gostoljubje.« Sodniku ni ostalo drugega, kakor da je hitro odsel zahtevano vsoto.

Kdo je to?

Francoski pisatelj Tristan Bernard rad zadaa ljudem uganke.

»Ali veš kdo je to,« je vprašal nekoč svojega prijatelja. »Ni moj brat, a je sin mojega očeta! Ugani, če znaš?«

Prijatelj je dolgo premišljeval, a se ni mogel spomniti, kdo bi mogel to biti.

»To sem vendar jaz, človek božji!« mu je naposled odgovoril smeje se Tristan Bernard.

Naglo se je obrnila in se še tesneje zavila v plašč. Spet se je pokazal šofer, kakor bi bil zrasel iz tal. Odprl je vrata, skrbno pogrnil odejo čez njena kolena, zavril vrata za njo in sedel za krmilo. Njegov obraz pod zeleno čepico je ostal negiben kakor starinska krinka.

Skoraj brez glasu se je veliki avto premaknil in izginil za najbližjim vogalom.

Anthony je stmel za njim — in v njegovih očeh je zdajci zasijalo, kakor bi bil zagledal privid. Celo minuto je tako stal. Mehansko je segel v žep po piščalko, toda njegova roka je sredi kretnje zastala.

Naposled se je obrnil. Njegove oči so se zaprle. Ko jih je koj nato spet odprl, ni bilo nič več privida v njih. Izza gostilniških oken je zagledal dva radovedna obraza; veselo je pomignil Luciji in Piku, ki sta se bila prikazala pri oknu pušnice, in stekel po stopnicah navzgor.

Nekaj trenutkov nato je bil pri njima. Človek ga skoraj ne bi bil spoznal, tako se je spremenil: zdel se je pomlajen in vse na njem se je smejalo. Pritisnil je na zvonec in vzkliknil:

»Hali, halo! Tako sem vesel, da bi kar plesal! To moramo zaliti.« Na njegovo objestno zvonjenje je planila natakarka v sobo; naročil je whisky zase in za Pika in sherry za svojo ženo.

Ko je natakarka odšla, sta ga kar obsula z vprašanji. Izprva se je samo smehljaj in ni nič odgovoril. Šele ko se je Lucija skoraj užaljeno obrnila proč, je na lepem udarilo iz njega:

»Torej, da vesta: res sem vesel, da bi kar plesal. V moji ubogi betici se je namreč neko kolesce vendar že zganilo in zdaj se mi zdi, da se le začenja porajati prava slika. Resda je ta slika še nekam smešna in neverjetna, kakor bi bila futuristična — a slika je vendarle. In tega sem tako vesel, da bi najrajši kar pri priči kozolec naredil ali pa z vami, ljubljena ženica, fokstrot zaplesal!«

Pogledal je Lucijo in zdajci je spremenil glas:

»Ne smeta misliti, da pojde zdaj kar po maslu. O, ne! Govoril bom odkrito: stvar je še zmerom kočljiva, 50 proti 50! Srečen sem le zato, ker se mi je tako na lepem posvetilo. Vse doslej sem taval v temi. Zda j pa vidim pred seboj drobno lučko. In ta lučka mi je menda v glavo stopila. Bedak sem, kajti moje rajanje je bilo prav za prav neupravičeno. A kaj hočem: premoglo me je. Eno pa kljub temu držim: dosedanega strahotnega brezdeja bo poslej konec!«

Pike se je predrznil vprašati: »Iz česa pa prav za prav obstoji vaše neprilakovano spoznanje, sir?«

Anthony je zmajal z glavo.

»Prav žal, ljubi Pike. Stvar še ni zrela. Je že tako z menoj, da na žalost ne morem nikomur ničesar govoriti o svojih mislih, dokler ne vidim, da imam prav. Ne smeta mi tega zameriti. Moj podzavestni, jaz — zoprna zverina! — je namreč prav tako udarjen na skrivnostnost kakor genialni detektivi v kriminalnih romanih. Ti se namreč tudi zmerom delajo skrivnostne vse do strani 296 — kupčijski trik! Drugače bi namreč bralci protestirali! Tako, zdaj moramo pa na jedajo misliti. Naročita, prosim, medtem bom pa še nekam telefoniral.«

Nekaj minut pozneje se je zaslišal Anthonyjev glas na telefonu.

»Ali je tam vojno ministrstvo?«

Odmor.

»Prav. Prosim, generala Beaumonta.«

Odmor.

»Ali ste vi, Beaumont?«

Odmor.

»Da, Ali je Dyson še pri vas?«

Odmor.

»Recite mu, prosim, naj me tam počaka. Odpeljal se bom v London. Če me ne bo do petih, naj me pa počaka v White-klubu.«

Odmor.

»Hvala, Beaumont! Na svidenje!« Z dolgimi koraki je odhitel v jedilnico in zraven poživljal najmanj dvajset let staro popevko.

Dalje prihodnjič.

DRUŽINSKI TEDNIK
V VSAKO
SLOVENSKO HIŠO!

LJUDJE MED VOJNO VIHRO

Življenje na stranskem tiru

Vse v znamenju plinskih mask. — Parižanke ponujajo kri za ranjene vojake. — Londonski otroci šele zdaj vidijo prve krave

Da se majhni otroci pri selitvi iz Pariza ne izgube, so jim privežali okoli vratu trak z njihovim imenom.

Francozinje v vojni

»Dale bomo svojo kri, da bomo rešile svoje možel!«

Življenje v Parizu se je spremenilo, tega ne more nihče zanikati. Predvsem opaziš, da je marsikaj, kar je bilo njega dni silno važno, zdaj odri. njeno v ozadje, v ospredje pa stopajo novi, še vse važnejši problemi današnjih resnih dni. Zdaj Francozinje ne govore več o najnovejši modi iz Rue de la Paix, pa tudi ne o gledaliških in revijskih premijerah. Vse važnejše dolžnosti imajo danes te dobro vzgojene, pogumne žene, ki so njih sinovi, bratje in možje na fronti, njih otroci pa daleč od velenosti, v prijaznih francoskih vaseh.

Nesteto mladih, starejših in priletih Francozinj se je te dni prijavilo za dajalke krvi. Kakšen nov poklic je pa to?

Pri pariških midinetkah (mladih tovarniških delavkah) se življenje v vojni ni dosti spremenilo. Kakor doslej, hodijo tudi danes v veselih grupah v službo — le s to razliko, da ima vsaka svojo plinsko masko s seboj.

Dolga leta so se francoski učenjaki bavili z veliko, težavno nalogo. Pripraviti praktično transfuzijo krvi, takšno, da ni zvezana s toliko zamotanih pripravami okrog bolnika in dajalca krvi, to je bil njihov cilj. Letos so ta cilj dosegli. Zdaj je mogoče kri vzeti, jo shraniti dva tedna in jo bolniku vbrizgati neposredno kakor injekcijo, kar na lico mesta. To je velike važnosti. Zdaj bodo lahko izvršili transfuzijo krvi ranjenecem kar na bojišču, še preden jih bodo prepeljali v bolnišnice. Rešili bodo s tem marsikatero dragoceno življenje, ki bi sicer izkervalo na bojnem polju.

Pred nekaj dnevi je pariški radio pozval vse moške in ženske, ki bi bili pripravljeni dati nekaj svoje krvi za pomoč ranjenecem na bojišču, naj se zglase v bolnišnici sv. Antona.

Le malo moških se je moglo odzvati temu pozivu, kajti večina so na fronti. Zato so se pa odzvale ženske v toliko večjem številu. Pred vrati bolnišnice sv. Antona je stala prava armada žensk. Med njimi si videl razkošno oblečene lepote, v jesenskih modelih najnovejših pariških krojačev. Videli si skromno pariško meščanko, oblečeno okusno in skrbno, v rokavicah in razmeroma elegantni obleki. Poleg nje so stala mlada pariška dekleta, manekenke, frizerke, delavke. Posebno delavke iz neke velike pariške tovarne je bilo dosti.

Vse te ženske so bile zelo resne. Ni so govorile o modi, o novih pričeskah in o cenah letošnjega krzna, govorile so svojih na fronti. Ena izmed starejših žen je pripovedovala, kako je bil njen sin ranjen v eni izmed poslednjih bitk v Maroku in kako so ga rešili samo s transfuzijo krvi.

»Tudi jaz sem prišla, da dam svojo kri, da bi s tem rešila sina kakšne druge matere,« je dejala ženska.

»Jaz sem izgubila moža v svetovni vojni,« je pristavila njena sosedka. »Vem, kaj je žalost. Naučila sem se jokati! Zato sem prišla, da bom pomagala drugim.«

Neko dekle, njen zaročenec je odšel na fronto, je prišla ponuditi svojo kri.

misleč na svojega zaročenca in na toliko drugih, ki dele isto usodo kakor on.

»To je edini način, da pomagam svoji domovini,« je dejala svoji prijateljici.

Neka delavka je prišla naravnost iz tovarne in ni niti utegnila sleči predpasnika. Zelo jo zanima postopek transfuzije krvi. Njena tovarišica, vedoč za njeno občutljivost za telesne bolečine, jo draži:

»Bolelo te bo! Zbala se boš.«

»Da bi se jaz bala?! Še tega bi bilo treba! Če ne bi bilo vojne, bi se mogoče res bala, tako pa ne. Vsakdo trpi na svoj način, naj trpim tudi jaz.«

V bolnišnici da bolničarka vsaki ženski številko. Nato neka zdravnica zapisuje njih imena v knjigo, kopijo zapiska pa izroči vsaki vpisanki. V sosednji sobi sedita dva zdravnika. Vsaka dajalka krvi stopi k njima in jima proži desnico.

Zdravnik pazljivo obriše palec desnice z vato, namočeno v alkoholu. Nato pripravi iglo in vbode. Vbodljaj ni prav nič hujši od vboda navadne igle. Po nekaj kapljicah krvi, ki jih dobe iz palca, bodo pozneje ugotovili, kateri skupini krvi spada ta ali ona dajalka. Zdravnik pojasni vsaki ženski:

»Človeško kri delimo na štiri skupine. Samo četrta skupina krvi je splošna to se pravi, da jo lahko uporabljamo za vse bolezni.«

Humor Francozov tudi v vojni ni zapustil. Naša slika, posneta po pariškem »Matchu«, kaže podjetnega frontnega kuharja, ki je obesil na dimnik poljske kuhinje takle jedilnik: »Gostilna pri Popaulu«. Kosilo od 9. zjutraj do 9. zvečer: govedina, burgundec, zmečkan krompir in sadje.

Ko človek gleda te žene, tako različne in tako podobne, žuljavih rok in belih rok, okrašenih s prstani, verjame, da je res, kar je vzkliznila te dni neka pariška delavka:

»Vsi Francozi smo enake krvi!«

In to je res. Druga za drugo stopajo žene pred zdravnika. Ena izmed njih pravi:

»Na fronti imam moža in dva brata. Morda se bo zgodil čudež, da jih bo prav moja kri rešila.«

»Jaz nimam ne moža, ne svojcev,« pravi neka druga. »Toda ob zavesti, da bo moja kri pomagala komur koli, mi postane tako toplo pri srcu, kakor če bi imela svojo družino...«

Zunaj pred bolnišnico postaja dolga vrsta čakalk vse večja in večja. Nekateri izmed njih morajo čakati dolge ure, preden pridejo na vrsto. Marsikatera se mora vrniti domov in priti šele drugi dan. Vsako minuto pa prihajajo nove. In tako je sleherni dan.

London v vojni

Nočno življenje v zatemnjenem velenosti

Dolgčas je bilo ono, česar so se Londončani ob začetku vojne najbolj bali. Kakor hitro je počela vojna, so se namreč morali po vsej Angliji zapreti vsi nočni javni lokali, vsa zabavišča in gledališča. Razen tega so bili predpisi o zatemnitvi tako strogi, da ponoči sploh ni bilo mogoče hoditi po londonskih cestah. Povprečnemu meščanu ni kazalo drugega, kakor sedeti doma ob slabo brleči leščerbi in premišljevat o strahotih današnjih dni. To je pa zelo slabo vplivalo na živce londonskega meščana.

Ljudje so bili silno nezadovoljni, celo ogorčeni. Zdelo se je, da je ta ogromni, omrtvičeni, pusti, zatemnjeni London delal na ljudi strahotnejši vtis kakor strah pred zračnimi napadi in pred vsemi njihovimi groznimi posledicami. Vlada je ugotovila, da je treba

to stanje spremeniti, če že ne v interesu splošne skupnosti, pa vsaj v interesu splošnega zadovoljstva, ki je prav tako važno za javno moralo v vojni. Minister za narodno obrambo je po daljšem premisleku in po proučitvi vseh perečih vprašanj izdal odlok, da se lahko spet vsi nočni lokali odpro.

Nočno življenje v Londonu je spet oživelo. Včasih zvečer bi človek z zaprtimi očmi celo mislil, da sploh ni vojne. Od povsod ti doni na ušesa plesna godba. Kakor hitro pa odpre oči, vidi, kako se ob zvokih valčka vrte po parketu z dekleti sami častniki in uniformiranci. V nekaterih barih plešejo pozno v noč, kakor v mirnem času. In pred kini spet stoje dolge kače ljudi in čakajo na vstopnice, želeč si videti najnovejše letošnje filme.

Zvezde — toda ne filmske

V Londonu je zdaj mnogo govora o zvezdah, toda ne o filmskih, pač pa o prvih zvezdah z neba. Londonski »Times« je celo enega svojih dragocenih uvodnikov posvetil — zvezdam. Pozval je Londončane, naj dvignejo svoje oči v zvezdnato nebo nad zatemnjenim Londonom. Ta pogled na čudovito zvezdnato nebo nad velenostjo je res edinstveno lep. V mirnih časih povprečni Londončan sploh ponoči ne vidi neba, zastirajo mu ga moderne svetlobne reklame. Zdaj so nastopili drugi časi. Mnogi Londončani sede ponoči na balkonih ali slone pri oknih in strme v nebo. Spoznavajo zvezde, jih štejejo in se jih uče ljubiti.

Mnogi celo zahajajo v zvezdarne in pripeljejo s seboj tudi doraščajoče otroke. One, najmlajše, so morali namreč že pred tedni poslati na varno, v angleške vase.

Londončanom je vojna pripravila marsikatero presenečenje, na srečo niso vsa ta presenečenja tako neprijetna. Tako so na primer skoraj vse otroke evakuirali po angleških vaseh. Časopisi večkrat pišejo razne ljubke zanimivosti o življenju evakuiranih londonskih otrok. Doživetja teh velenstnih malčkov so res nenavadna, ganljiva. Mnogi otroci so zdaj prvič v svojem življenju videli živo kravo, svinjo ali pišče. Po njihovih pojmihi so domače živali opice, sloni, žirafe, krokodili, tigri, pač živali, ki so o njih slišali pripovedovati robinzonske zgodbe in ki so jih vajeni gledati v londonskem živalskem vrtu.

Kako bo v Londonu, če ga bodo bombardirali, doslej še ne vemo. Vemo pa, kaj se je zgodilo v zatemnjenem Londonu tudi brez bombardiranja. Objavi so objavile uradne statistike prometnih nesreč. Trdijo pa, da je bilo v prvih dveh tednih v Londonu pri prometnih nesrečah zaradi zatemnitve mrtvih in ranjenih več ljudi, kakor v dveh letih bombardiranja v Barceloni. Zdaj so zato tudi nekatere predpise o zatemnitvi omilili.

Mirovni govori v Hyde-Parku

V Londonu je neki košček zemlje, ki zanj ne veljajo ne vojna cenzura in ne vojni predpisi. To je oni konec Hyde Parka, ki je namenjen govornikom vseh političnih strank in religioznih struj. Govorniške tribune se dvigajo druga ob drugi: fašistična, komunistična, pacifistična, cionistična, protizidovska, katoliška, protestantska, ateistična itd.

Vsako lahko na takšni tribuni pove tisto, kar mu leži na srcu. Njega dni

je med komunistično in fašistično tribuno stal stražnik — za vsak slučaj! — ker je včasih namreč le postalo prevroče. Zdaj pa tudi to ni več potrebno. Razvoj svetovnih dogodkov kaže, da sta si postali ti dve ideologiji nekam sorodnejši...

Motil bi se tisti, ki bi menili, da zdaj s teh tribun grme napihneni vojni govori, hujskanje proti sovražniku in proti miru. Ne, ravno narobe. Največ govorov z vseh tribun je — mirovnih govorov. In ljudje jih zelo radi poslušajo. Ustavljajo se pred tribunami in pobožno poslušajo. Študentje, mlade matere, celo rekruti. Besedo »mir« ljudje še zmerom radi slišijo...

Lord Macmillan or Aberfield angleški informacijski minister

Angleško informacijsko ministrstvo so v početku tako ostro kritizirali, da so nekaj časa mislili, da bi ga kazalo odpraviti. Angleži ljubijo svojo svobodo nad vse in ne marajo, da bi kdo po nepotrebnem nadzoroval njihov tisk. Zato mislijo angleško informacijsko ministrstvo tako omejit, da bo opravljalo samo tiste funkcije kakor v svetovni vojni, ko je bil angleški tisk zelo svoboden. Toda kljub napadam na informacijsko ministrstvo so si vsi častniki edini, da je šef tega ministrstva, lord Macmillan of Aberfield

Pariški otroci se selijo na deželo. Med njihovo prtljago seveda ne manjka... plinskih mask.

osebno izredno simpatičen gospod. Lord Macmillan dela — po mnenju mnogih častnikov — vsekarj preveč — dvanaest ur na dan. Poleg svoje pisarne si je dal urediti spalnico in tja se zateče, če je truden. Toda navadno skuša svojo utrujenost premagati, sprehajajoč se po svoji delovni sobi gor in dol.

Po svoji zunanosti je lord Macmillan tip angleškega gentlemana. Obleči se tako korektno, da je videti v črtastih hlačah, črnem jopiču in poskrobljenem ovratniku skoraj kakor angleška modna risba.

Ceprav lord Macmillan po poklicu ni pisatelj, je že vseeno dosti spisal. Pisal je že o vsem mogočem. O prodaji premoga, o tekstilnih izdelkih in o gradnji ladij. Bavil se je že s kemijo, zvezdoslovstvom in farmakologijo (znanoostjo o zdravlilih) ter velja za strokovnjaka iz vseh mogočih ved. Bil je menda že član vseh odborov, pododborov in pod-pododborov imperija. Čeprav po prepričanju konzervativec, je stopil leta 1924 v delavsko ministrstvo Ramsaya MacDonalda. Konzervativni prijatelji so mu to sodelovanje z nasprotnikom zamerili, toda Macmillan jim je kakor pravi filozof odgovoril:

»Če hočemo nasprotnika premagati, ga moramo poznati.«

»Saj to je tisto,« so odgovorili njegovi prijatelji, »dvomimo, da imate namen, premagati ga.«

Nato Macmillan: »Zakaj naj ga premagam, če se zavzema za interese Velike Britanije?«

Macmillan ponosno zatrjuje, da v govorstvu celo dr. Goebbelsa prekaša. Pravi, da bi si v kakšnem procesu upal dr. Goebbelsa z lahkoto ugnati. Macmillan je na Angleškem slaven zato, ker je v nekem procesu govoril kar pet dni po vrsti. Lord Macmillan je pri častnikarjih posebno priljubljen zato, ker govori z njimi tako odkrito. Reče jim na primer:

»Vojna 1939. leta ni vojna 1914. leta. Predvsem ne smete govoriti izumetničeno, temveč preprosto in naravnost. Za prepričanje ljudi ne potrebujemo govorniških fraz, pač pa dejstev.«

Lord Macmillan je posebno nezaupljiv do amaterskih častnikarjev, to je do pisateljev, igralcev in politikov, do vseh tistih, ki hočejo priti po vsaki ceni do besede v časopisih.

Nadaljevanje na 12. strani

Prizor iz francoskega zaseda: vojaki debatirajo pri pijači o razvoju vojnih dogodkov. Prišel se je čas, piše »Match« (iz njega smo si izposodili gornjo sliko), ko pride do veljave »La grande camaraderie« (veliko tovarištvo).

OD ZAKONA DO LJUBEZNI

Ljubezenski roman * Iz francoščine prevedla K. N.

28. nadaljevanje

»Omenili ste Roberta! Povejte mi, prosim, kaj je bilo med vama, tega ne prenesem več! O, Renata, tudi vi mi dolgujete odgovor!«

»Robert?« Renata se je skušala izvit iz železnih klešč.

»Da, mladi mož, ki na vseh slikah tako zaljubljeno stirmi v vas, ki vas je tolažil, če ste trpeli zaradi mene,« je nadaljeval Filip, ne da bi razrahljal svoj prijem.

»Morda je bil to edini človek, ki me je nesebično ljubil,« je sanjavo dejala Renata. »Toda to je zdaj za menoj. Prosim, pustite me!«

Če bi slutila, kakšen učinek bodo imele njene besede na mladega moža, jih najbrže nikoli ne bi izgovorila. Potegnil jo je še bolj k sebi, da je začutila njegov vroči dih na svojih licih.

»Renata, prosim vas, povejte mi vse. Nikar ne bodite tako neusmiljeni! Negotovosti ne morem trpeti!«

»Nimam vam časa povedati. Ta mladenič je imel najčistejšo dušo in najboljše srce, kar si morete misliti,« je dejala Renata. Njen glas je zvenel prepričljivo, toda Filipa ni prepričal, pač je pa zbudil v njem še večji dvom.

»Torej vam je bil všeč?«

»Lagala bi, če bi to zanikala.«

»Zelo?«

»Popolnoma.«

»Ali ste ga ljubili?«

»Kakor sestra brata.«

Stavki so padali, ko da bi si metala žogo.

»Bil je zaljubljen v vas, kaj ne?«

»Nikoli mi ni govoril o tem, bil je vse preveč dobro vzgojen.«

»Hočete reči, da je bil boljše vzgojen od mene!«

»Tega nisem dejala.«

»Toda mislili ste to.«

»Ni res!«

»Kaj je pa bilo med vama?«

»Ali niste še nikoli slišali besede »prijateljstvo«?«

»Toda iz njegovih oči ne sije samo spoštovanje do dobro vzgojene ženske. Njegove oči govorijo čisto drugo govorico, ki jo vsak mlad človek prav dobro pozna!«

»Morda, toda te govorice nisem nikoli poslušala. In ko sem spoznala, da bi mogla v tem dobrem fantu zbuditi res kaj drugega kakor ljubezen, čustvo, ki mu ga nisem mogla vračati, sem se preselila iz Pic de Montavela in pričela živeti samostojno življenje. Tega nisem še nikoli nobenemu pripovedovala. Vi prvi ste me prisilili, da sem razodela to svojo edino skrivnost. Tudi vaša pokojna mati ni ničesar slutila o tem. Med menoj in Robertom ni bilo drugega kakor nežno prijateljstvo. Če bi bilo kaj drugega, bi se vam danes ne bi upala tako naravnost pogledati v oči. Nikoli namreč nisem pozabila, da sem grofica d'Armonssova, kljub vsemu!«

V njenih zadnjih besedah je zazvenel tolikšen ponos, da je Filipa ganilo. Ne da bi spustil njene roke, je zdrknil ob njej na kolena. Renata je pobledelela in sedla v naslanjač. Sama ni vedela, zakaj se je tako zbala tega trenutka. Zaril ji je svojo koderasto glavo v naročje in čutila je, kako je tiho drhtel, ko da bi ihtel.

»Prosim vas, vstanite, Filip!« Ko je zdrknilo to ime z njenega jezika, pol nežno, pol usmiljeno, se je zavedela, da ni več poti nazaj. In ob tej zavesti je občutila nekaj kakor divjo, sladko grozo.

»Rotim vas, Renata, oprostite mi,« je moledeval Filip in jo objemal okrog pasu. »Priznal sem, da sem vam delal krivico, res, moja nekdanja žena ima vso pravico, da me preklinja. Toda vi, vi Renata! Bodite velikodušni! Ljubil sem vas od prvega trenutka, ko sem vas zagledal. Moja mala Renata, bodite dobri! Ljubim vas in sem tako zelo nesrečen!«

»Toda na koncu koncev se vendar zavedajte, da ni razlike med menoj in med ženo, ki ste jo zavrgli! Kar ste storili njej, je bolelo mene. Zaradi vas sem morala dve dolgi leti trpeti najhujše muke, ki jih more prenesti nežna ženska duša. Niste mi prihranili nobenega ponižanja!«

»O, Renata, prosil sem vas že tedaj, ko sem prišel, da nikar ne obujajte starih spominov, nikar ne odpirajte starih ran, sicer se nikoli ne bova pobotala.«

Bil je tako šibak, tako žalosten na kolenuh pred njo, da je Renato presunilo v dno srca. Ali ni obljubila njegovim pokojni materi, da mu bo pomagala? Ali ni obljubila, da bo izravnala nesoglasja med njim in seboj, da bo ustvarila nove temelje za novo družinsko srečo?

Ali ni njena sveta dolžnost držati dano besedo?

V ta občutek dolžnosti se je pa še mešalo neko drugo, sladko čustvo. In njena jeza se je na lepem stopila kakor se stopi sneg, če posije pomladno sonce. Pred očmi so se ji še enkrat zvrstili dogodki, ki so osrečevali in grenili njeno mladost, njena prva leta svobodnega življenja: Filipov odhod tisto poročno jutro, njen križev pot ob strani stare Martine po švicarskih zdraviliščih, kjer je povsod zbujala pozornost, mala Roza Trionanova, ki se je žrtvovala zanjo, da bi tudi ona postala mlado, lepo dekle, kakor vse druge...

In na lepem se je Renata vprašala ali ni morda samo zato toliko trpela zaradi Filipa, ker nikoli ni bila čisto ravnodušna do njega.

Ko se je ujela ob tej misli, je spet zardela.

Spomnila se je njegovih pisem, ki jih je tako vneto prebirala, čeprav so bile v njih same žalitve. Hranila jih je, kakor da bi bila najnežnejša ljubezenska pisma. Zakaj je storila vse, da bi njeno ime bral v časopisih, zakaj bi plačala dvakrat več kakor je plačevala za najelegantnejše obleke, samo da bi vedela, kakšen obraz bi naredil pri opisu: »Včeraj smo videli ljubko in nenavadno očarljivo grofico d'Armonssovo na valčkovem večeru. Vsi so, bili edini v tem, da je bila kraljica zabave...« In zakaj je za vsako ceno prisegala maščevanje, hkrati ni pa ničesar ukrenila, kar bi moglo Filipu škodovati?

In če ga ne bi ljubila, kakor si je tako dolgo dopovedovala, zakaj je potlej tako težko čakala že tri dni, da bo prišel. Zakaj se je počutila tako srečno, ko je bil on pri njej in zakaj se ji je srce stisnilo v nemi grozi ob misli, da bi mogel spet oditi? Če je njena duša res tako terjala maščevanje, zakaj mu ni pokazala vrat že pred dobro uro in zakaj je hotela prej poslušati besede ljubezni, ki jih je tako vdanost šepetala?

Prav ko so se ji te misli v blaznem vrtincu podile po glavi, se ji je ustavilo oko na Filipovi levici. Na prstancu se je blestel zlat poročni prstan...

Bolj ko vse besede o ljubezni jo je pretresel pogled na ta drobn, zlati obroček. Spomnila se je, da ga pred dobrim mesecem zanesljivo ni imel. Da, celo opazila je, da ne nosi poročnega prstana, in se zdaj se spominja, da ji je ta ugotovitev povzročila nove muke in novo trpljenje. Sicer je bilo pa tudi zlato še tako svetlo, da je vsakdo lahko ugotovil, da je bilo še novo. Zavedala se je, da je Filip nataknil prstan na prst samo zaradi nje. Ta ugotovitev jo je ganila in zmedla in začutila je, kako je od veselja zadrhtela po vsem telesu...

Njen mož torej ne laže, če govori, da jo ljubi, da jo je ljubil od prvega trenutka, ko jo je zagledal? In ko ji je dejal, da je zdaj tako zelo nesrečen, ker je našel v njej »nejevernega Tomaža«, je govoril resnico!

Vse te misli so sprožile v njej neko doslej nepoznano, sladko čustvo, pričela je trepetati po vsem telesu.

Filip je čutil ta trepet, njen molk ga je vznemirjal.

Dvignil je glavo in hrepenече ogledoval drobn, vznemirjeni obraz svoje mlade žene. Potlej je poromal njegov pogled nekoliko nižje, božajoče se je ustavil na slokem, belem vratu, tako nežnem, da si videl, kako je skozi kožo prosevala kri. Drobn, tenka žilica, zdaj nemirno utripajoča je tekla od vratu navzdol kakor teče studenček po snežni belini. Njegove oči so romale po tej žilici vse dotlej, kjer je zlata zaponka zapirala njeno temno obleko. Na tenki zlati verižici se je pa gugal zlat medaljonek in iz njega se je mlademu zaljubljenju posmehljivo režala slika opice...

Z enim samim odločnim, skoraj preodločnim gibom roke je Filip strgal medaljonek z verižice in ga vtaknil v žep. Bilo je, ko da je zdaj podrl nevidno steno, ki je še stala med njima.

Ko jo je gledal, ves srečen, da se ni razhudila zaradi tega dejanja, se je nasmehnila in pokazala njegov poročni prstan.

»Zadnjič ga pa niste imeli?« je dejala mirno.

»Ne,« je priznal. »Nikoli ga nisem nosil.«

»Kdaj ste ga nataknil?«

Konec na 12. strani

V kraljestvu palčkov

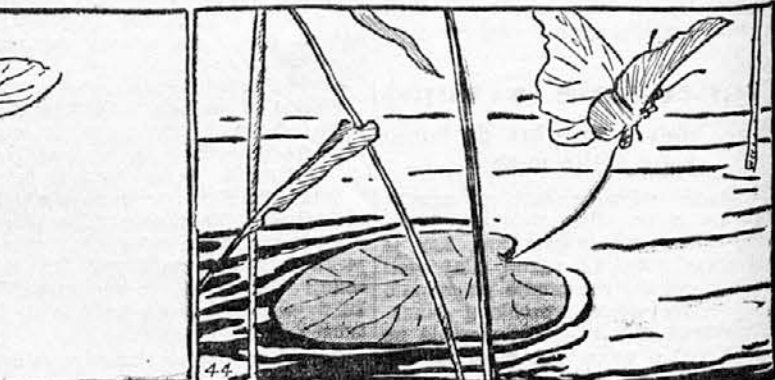
9

Tedaj je priletel velik rjav hrošč. Opazil jo je in se takoj oklenil s kremplji okoli njenega vitkega telesa.

Zletel je z njo na drevo; zeleni list je odplaval dalje po reki in metulj z njim, saj je bil na

list privezan in se ni mogel rešiti. Kako se je uboga Palčica bala,

ko je hrošč letel z njo na drevo! Najbolj je bila pa žalostna zaradi lepega, belega metulja, ki

ga je bila privezala na list; saj bo moral od lakote umreti, če se ne bo znal rešiti. Toda za to

se hrošč ni menil. Sedel je z njo na najlepši zeleni list na drevesu, ji dal cvetličnega medu in

ji rekel, da je strašno lepa, čeprav ni hrošču prav nič podobna.

10

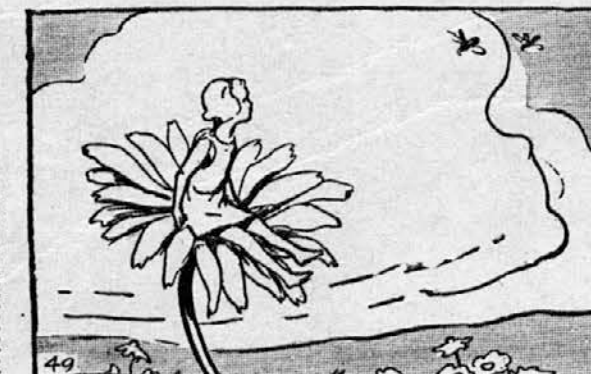
Pozneje so prišli še drugi hrošči, ki so stanovali na drevesu, in jo obiskali; gledali so Palčico, mlade hroščice so vihale tipalke in pravile: »Saj nima ničesar drugega kakor dve nogi; to je zelo malo.«

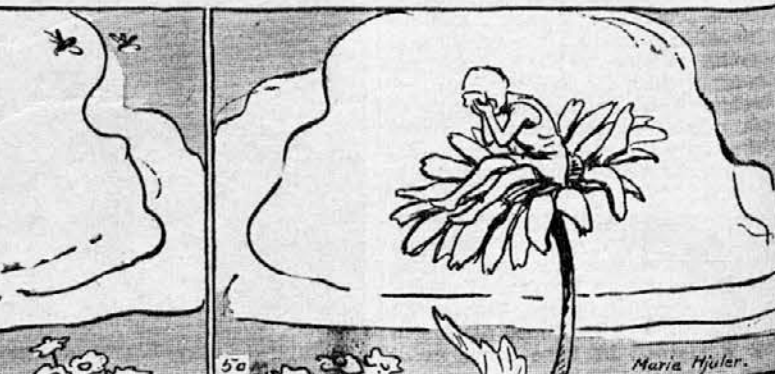
»Nič tipalk nima!« reče druga. »V pasu je tako ozka! Fej, kakor človek je! Kako je grda!«

so kričale hroščice, čeprav je bila Palčica tako ljubka. To je vedel tudi hrošč, ki jo

je bil ugrabil. Ker so pa vsi drugi pravili, da je grda, je naposled tudi on ni več maral.

Pustili so jo, naj gre, kamor hoče. Zleteli so z njo z drevesa in jo položili na osatov cvet.

Tedaj je začela jokati, ker je tako grda, da je še hrošči ne marajo, in vendar je bila naj-

ljubkejša, kar si moremo misliti, tako nežna in čista kakor najlepši rožni list.

DALJE PRIHODNJIČ

2. nadaljevanje

Kakor hitro je pa Moreno pogledal te sinje oči, ki so ga preselele in zbegale na prvi pogled, ni mogel govoriti drugače. Sam si ni vedel razložiti, zakaj. Včasih se loti tudi najbolj resnega in pametnega človeka trenutna razigranost, veselje do ugajanja...

Kajpak si Moreno tega ni hotel priznati. Kako naj bi si priznal, da je tako zelo podlegel skrivnostnemu, nerazumljivemu čaru mlade neznanke, da počenja in govori stvari, čisto nasprotno svojemu značaju? Zato si je prigovarjal:

»To dekle se mi je zasmililo! Rešil sem jo in tvegal pri tem svoje življenje. Ravnal sem kakor pravi caballero... Moje dejanje je res lepo!«

V tistem trenutku je res sam sebi verjel, da je izreden, vzvišen človek. V nenadnem navalu blaženosti je izbočil prsi. Rešil je človeka iz smrtno nevarnosti! Nebo je dobro in on, Moreno, je junak!

V

Ko sta Moreno in njegova tovarišca naposled prispela do drugega konca trga, so miličniki tekali sredi precej goste množice sem in tja in vpili.

»Pare kličejo! Kmalu se bo pričelo!«

Eden izmed izklicovalcev se je obrnil k mlademu paru:

»Hitro, malo več ognja, vidva! Ljudje, pogledajte ta dva golobčka, prav nič se jima ne mudi!... Menda mislita, da sta na luni, ali kaj?«

»Pravkar prihajam s svojo kočko od onod, je veselo odvrnil Moreno in pomežiknil.

Hkrati je objel Orano okrog pasu in ji glasno dejal: »Pojdiva, ljubezen moja, zaželeni trenutek je prišel!«

Ni še končal teh besed, že ga je pozdravil presenečen vzklil prijatelj Vincenta.

»Sveta nebesa, kaj vidim! Tudi ti se ženiš?«

Brez zadrege in brez hitrice se je Moreno priklonil pred Frasquito. Potlej je pokazal Orano in dejal:

»Moja nevesta, Vincent. Predstavljam ti tisto, ki bo kmalu postala moja žena.«

Če bi Vincent videl sonce pasti z neba ali pa slišal spregovoriti trgovčeve kobilo, se ne bi bil tako začudil, kakor se je začudil pri teh besedah svojega prijatelja.

Ali mu ni Moreno še pred nekaj urami zatrjeval, da bi se poročil, samo če bi čutil do kakšne ženske res veliko, globoko ljubezen in če bi mu ljubljeno bitje to ljubezen tudi vračalo? Hkrati je zatrjeval, da takšne ljubezni doslej še ni občutil. In glej ga šaljivca! Pred nekaj trenutki mu je predstavil, ne da bi bil trenil z očmi, svojo nevesto, dekle, ki bo v nekaj minutah postala njegova žena! Ali je kaj čudnega, če se zdi to neverjetno njemu, ki ni tako poln norčij in dovtipov, kakor ta vražji Moreno?

»Poročil se boš?« je ponovil, ne da bi prav razumel smisel teh besed.

»Seveda.« je malomarno priklimal Moreno. »Ali nisva njega dni sklenila, da se bova poročila na isti dan? Stara prijateljica, kakor sva midva, ne smeta najusodnejšega dne svojega življenja preživeti ločeno! Jaz bom tebi za pričo, ti pa meni. Saj sva se tako odločila pred nekaj dnevi?«

Vincent je odprl usta, da bi ugovarjal, toda tedaj se je srečal z Morenovimi očmi. Njih izraz je bil hkrati zapovedovalen in prosee, da je Vincent kot dober poznavalec svojega prijatelja spet zaprl usta in molče čakal, kaj bo.

Moreno mu ni dal časa za premišljevanje.

»Ha!« je zaklical dobre volje. »Ali ti nisem na nočni straži dovolj govoril o svoji ljubljeni nevesti?«

Ali ti nisem dovolj hvalil njenih čudovitih sinjih oči, podobnih sinjini komaj razcevelega se lanu? In njeno polt, tako nežno, kakor je polt sevilske Matere božje? Hej, Vincent! Povej, ali sem pretiraval s svojimi opisovanjem?«

Vincenta je prijateljeva zgovornost popolnoma razorožila, zato ni skušal več ugovarjati, še manj pa premišljevali.

»Da, da,« je zatrjeval vsakokrat, kadar je mogel do besede. »Da, vse to si mi že pripovedoval.«

Moreno se je prešerno zasmel od veselja nad svojo zmago.

»Oh, Vincent,« udaril je tovariša po ramah, »naposled je napočil srečni dan, ko bo moja lepa nevesta postala moja žena! Ali nisem težko pričakoval tega trenutka? O tem tudi moja lepa golobica ne more dvomiti... Glej! Ti, ki si mi prijatelj... moj edini zaupnik! Zaupal sem ti vse, tega ne moreš tajiti! No prav! Povej ji vse, kar sem ti pripovedoval o njej v tistih dolgih urah, ko sem hrepenel po njej! Razumela bo! Bil sem blazen od hrepenenja.«

Orana, vsa rdeča od zadrege, ni vedela, kaj naj stori. Morenova ljubezenska izpoved je menda zanimala vse ljudi, ki so se gnetli okrog obeh mladih parov in ju z

zanimanjem ogledovali. V tej ljubezni je bilo toliko idealizma in ognja! Vendar se ni zaradi nje nihče zgražal ali posmehoval. Mladi letalec je bil pri ljudeh vse preveč znan in priljubljen. In ker je bil povrh tega tako čeden in postaven fant, so poslušali njegovo ognjevito pripovedovanje s pritrevanjem in prizanesljivim smehljajem. Posebno ženske so mu marsikaj odpustale. Morda je že celo kateri izmed njih govoril takšne in podobne besede? In usta, ki so danes pred vsem svetom tako na široko razlagala svojo ljubezen, so bila tako lepa in so znala tako dobro poljubljati!

Ena izmed njih je pa vseeno hudomušno dejala, hotela ga spraviti v zadrego:

»Čestitamo ti, Moreno, tvoja nevesta je res zelo lepa! Toda Karmentita? Kaj bo pa ona rekla k tvoji poroki?«

Cez Morenov obraz je za trenutek šinila senca. Samo za trenutek. Takoj nato se je mladi korenjak zasmeljal, še bolj široko in zadovoljno. Objel je Orano okrog pasu in jo strastno prijel k sebi. Nato je pobožal njen ljubki, drobni obrazek:

»Ali je mogoče primerjati?« je preprosto vprašal.

In ker je bil mladi, bahavi mož tako prostodušno odkritsrčen in njegova ljubezen do lepega dekleta tako ognjevit in očitna, mu nihče ni mogel zameriti njegovih besed.

»Prav imaš, Moreno. Tvoja nevesta je res mnogo lepša!«

»Tri sto zločkov! Vedel sem!« je veselo vzklil Moreno. Čutil je, da je igro dobil.

Kdo bi si še drznil trditi, da ni že dolgo zaročen z dekletom, ki jo zdaj tako nežno objema okrog pasu? Kocka je padla.

Zdaj je bilo treba samo še zakoniti njuno zvezo.

Hitro je prijel Frasquito in Orano pod roko in ju bolj vlekel kakor peljal s seboj.

»Pojdi, zaspani!« je zaklical presenečenemu Vincentu, »pojdi, drugače se bom poročil kar z obema!«

»Eh, čakaj, pasja duša!«

Glasen smeh je sprejel njuno šaljivo prekanje. Množica se je razgrinjala pred mladima paroma, ki sta korakala proti odru, kjer so že stali trije uradniki in pisali imena novoporočencev na bele pole.

VI

Ko je Orana stopila v dolgo kačo parov, čakajočih, da bodo prišli na vrsto, je pričela trepetati po vsem telesu. Prizor, ki se je pravkar odigral, je zbudil v njej neznani strah.

Bučno navdušenje njenega tovariša ji je bilo, če že ne zoprn, pa vsaj nerazumljivo. Ni vedela, zakaj je tako burno in hrupno razlagal vsemu svetu svojo ljubezen; njej je ljubezen čustvo, ki ne potrebuje bučne reklame. Bog ve, iz kakšnih družabnih slojev je njen »ženin«, da se tako rad postavlja pred ljudmi?

To je bila napaka, ki je mlada Francozinja moškimi nikoli ni mogla odpustiti, kajti zdela se ji je, da tako ravnajo samo tepci in domišljavci. V kakšno okolje neki sodi ta mladenič, ki mu bo vsak trenutek postala žena?

Po drugi strani se ji je zdela v nebo vpijoča krivica, da bi se ona, tako strogo in vzorno vzgojena Francozinja, poročila z nekom, ki mu ne ve niti pravega poklica, ne vzgoje in ne preteklosti. Ob tej misli se je je loteval skorajda paničen strah.

Vpraševala se je celo, ali ne bi bilo bolje voliti smrt kakor pa takšno možitev?

Moreno jo je še zmerom držal pod roko; na lepem je začutil, kako ta drobna roka trepeče v njegovih.

Ali je mislil, da se dekle boji odkritja njune prevare, ali je pa uganil njen ženski strah pred vsiljeno ji možnostjo?

Mladi mož je dobro poznal žensko srce in je vedel, kakšen je njegov utrip. Toda dekleta, ki jih je ljubil dotlej, se navadno niso dolgo upirala njegovim snubitvam. Nikoli ni bil še v podobnem položaju, in s takšno mladenko... predvsem pa nikoli tako tik pred oltarjem. Stisnil je Orano roko nekoliko tesneje k sebi, hotela, da bi ga pogledala.

Dvignila je svoje velike oči; če si tisti trenutek pogledal vanje, si vedel, da so blizu solzam. Njih vprašujoči pogled se je srečal z zapovedovalnim pogledom mladega moža.

Jutri odpotujem na otok Mallorca,« ji je dejal tiho in počasi, hotela poudariti pomen svojih besed.

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N.

Ker so njene oči nerazumljivo počivale na njegovih, je vnovič živčno stisnil njeno drobno, belo zapestje.

»Devet in devetdeset odstotkov možnosti je, da boste pojutrišnjem vdova,« je ponovil tiho, toda še trdneje.

Tedaj je Orana razumela strašni pomen te nenavadne tolažbe.

Premagovala se je, da ni vzklila od groze. Torej edino s svojo smrtjo jo je upal osvoboditi ta neznanec, ki ji je bil pravkar rešil življenje? O, kako grozotno je vse to!

Tisti trenutek Moreno ni mislil na nič drugega, kakor na dolžnost, ki si jo je bil naložil. Rešil je dekle. Njej življenje, sebi, kar mu je odločila Usoda! Bil je pravičen in tisti trenutek so izginili vsi njegovi pomisleki, kakor da bi jih bil veter odpihnil.

Bal se je, da ne bi dekleta, ki je stopalo ob njegovi desnici in ki je čutil trepet njene drobne roke v svoji, vnovič dvignilo k njemu svojih vprašujočih oči.

Bile so vse preveč zgovorne, te sinje oči! Iz njih ni odseval samo strah, ampak tudi nema prošnja.

Orana je bila prevelikodušna, da bi sprejela svojo svobodo za ceno smrti svojega rešitelja.

»Najbrže pretiravam,« je menila sama pri sebi.

»Bila je vesela, da ji je rešil življenje, in prijetna ji je bila misel, da bi se iz te zadeve izmazala brez sleherne škode. Očitno ji je pa bila

V tej številki berite:

»Od zakona do ljubezni«

na str. 10. in 12.

*

»Na pragu smrti«

na strani 8.

*

»Ljubezen španskega častnika«

na strani 11.

ljuba zavest, da bi jo ta zgovorni in postaven tujec še nadalje varoval pred sovražnim svetom, ne da bi pri tem tvegal lastno življenje.

»Naj bo že, kakor hoče,« je naposled dejala. »Poroka je tako samo prazna formalnost, te se bova pozneje z lahkoto odkrivala. Za zdaj je dovolj to, da se oba cela in zdrava izmaže.«

Morda je bilo samo to, kar so mu hotele z enim samim pogledom povedati te velike sinje oči, ki je njih globina tako zmedla mladega letalca; morda je pa v njih bral še kaj drugega?

In da bi še podčrtala zgovorno govorico svojih oči, je pričela mlada señorita ob njegovi desnici nekaj mrmrati. Ali je bilo res, ali se je mlademu letalcu samo zdela, da mu je Orana prepovedala govoriti o smrti in o nesmiselni hrabrosti. Zaradi nje in morda zase mu je to mlado dekle zapovedalo živeti!

Vse to so govorile Morenu dekletove sinje oči in njene češnjevrdeče ustnice. Ali je potem res čutno, če je bil mladi mož zaradi neme govorice teh lepih oči čisto zmeden?

Polaščilo se ga je nerazumljivo razburjenje. Neznano ganotje mu je stisnilo grlo. Bilo mu je odveč to razburjenje, v trenutku, ko bi vsakdo utegnil opaziti, kako mu je pri srcu. Česa takšnega ni še nikoli dotlej doživel. In morda je zato občutil nedopovedljivo potrebo, prijeti Orano drogo roko in jo ponesti k svojim ustnicam v dolgem, vročem poljubu, poljubu, ki je vanj vlll vso svojo dušo...

To je bil prvi iskreni dokaz Morenovih čustev do mlade Francozinje. Najbrže se je tega zavedala, kajti hitro in v zadregi je odtegnila roko, ki sta se na njej poznala dva sledova od čvrstega pritiska njegovih ustnik.

In še dolgo potem so se njene oči večkrat kakor v sanjah zagledale v sledova na roki...

VII

Drug za drugim so stopali pari pred uradnike, ki so na velike bele

pole beležili ta imena nenavadnih in preuranjenih novoporočencev.

Moreno se je prepračal, da listine, ki jih je imela Orana s seboj, zadostajo za poroko v teh čudnih okoliščinah. Niso zahtevali dosti podatkov. Imena obeh novoporočencev, nekaj osebnih podatkov in podpisa obeh prič. Samo najpotrebnejše.

Naslonjena na svojega tovariša, je dekle storilo vse, kar so ji veleli storiti. Skušala je dobro igrati svojo vlogo, to jo je popolnoma izčrpalo.

V istem trenutku se je na drugem koncu Katalonskega trga odločala usoda nesrečnih ujetnic, ki jim je še pred dobro uro tudi sama delala družbo.

Pravkar je pripeljal velik tovorni avto in vanj so anarhisti naganjali uboge ženske s pestmi, psovanjem in z udarci puškinih kopit.

Frasquita je opozorila Orano, naj pogleda, kaj se tam godi.

»Poglejte te ubožice, señorita. Te pač ne bodo danes praznovala poroke, sirote!«

Govorila je tiho, toda Orana je razumela sleherno njeno besedo. Njene od groze še večje oči so se nepremično upirale tja, kjer so miličniki gnetli uboge sirote v avtomobil. Njeno čelo se je zmračilo in spet je pričela trepetati po vsem životu.

Moreno je budno pazil na sleherni gib svoje varovanke. Nehote je sledil pogledu njenih prestrašenih oči. Moral jo je podpreti, tako težka je na lepem postala ob njegovih roki.

Zbal se je, da ne bi popolnoma omedlela. Pa vendar ne bo zdaj, v tako usodnem trenutku, s svojo občutljivostjo vsega pokvarila?!

In tako dobro sta doslej igrala svoji vlogi! Zdaj se izdaja, bi pomnilo izživiti Usodo!

Toda nevarnost, pa tudi Morenov čvrsti prijem — zdaj jo je prijel okrog pasu in jo nežno podprl — sta vrnila Orani priznanost. Ne, po nobeni ceni ni hotela deliti usode nesrečnic, ki so jih tam doli pijani anarhisti vlekli v sramoto ali smrt!

Njena poroka z Morenom se ji je v tistem trenutku zazdela predudovila, prelepa rešitev iz pekla!

Nasmehnila se je in hvaležno pogledala svojega spremljevalca.

S tem prvim, spodbudnim smehljajem v srcu je stopil Moreno pred grobljano, ki je vršil dolžnost uradnika na zasilnem poročnem uradu.

Ta občan si je drznil nagovoriti mladega letalca s širokim, predzanim težajem:

»Sijajno, Moreno! Kakor je videti, si se odpovedal lepi Karmentiti! Zdaj hočeš imeti grlico sam, čisto zase! Res izbran kos, pri moji veri! Mika me, da bi še jaz ugriznil s teboj.«

»Ta želja bi te drago stala, prijatelj!« je suho odvrnil mladi letalec.

Uradnik ni ugovarjal, toda njegove besede so potrdile v Morenu občutek, da morata biti z Orano zelo previdna, da ne bi v poslednjem trenutku zbudila kakšnega suma.

»Caramba! Moreno ne dela tako kakor njegovi tovariši!« je vzklil mladi letalec in udaril s pestjo po mizi.

»Glej ga! Kaj te je pa prijelo?« je začudeno vprašal uradnik. »Saj boš še črnilnik prevrnil!«

»In kaj potem? Če bo to hitreje izpolnilo tvoje vražje papirje, prav rad! Če bi se jaz tako obiral, kadar mečem bombe na sovražnikovo ozemlje, bi bilo presneto malo škode!«

Uradnik je dvignil pogled k letalcu.

»Vemo, vemo, Moreno,« je dejal s porogljivim nasmeškom. »Naš letalski prvak si in pogosto se res dobro odrežeš. Toda zdajle vendar malo potrpi! Ali so vaše listine v redu, camarida? Dobro! No, Moreno, zdaj pa že lahko poljubiš svojo ženo!«

»Da! Da! Moreno! Poročni poljub!« je kričala razigrana množica, hotela se zabavati na rovaš mladega para.

»Poljub! Poljub!« Tudi Vincent in Frasquita sta se pridružila tej zahtevi.

»Dobro!« je veselo zaklical Moreno, »rad se pokoravam takšni zahtevi!«

Hkrati je hotel objeti svojo ženo, toda Orana se je kakor v zadregi za spoznanje odmaknila od njega.

Okrog stoječi so se zasmeljal. Zdelo se je, kakor da bi njih smeh še podžgal samoljubje mladega moža. Veselo je zaklical:

»Ljubica moja, ali me nočeš prvič poljubiti kot žena, tukaj, pred vsemi!«

Upognil je drobno Oranino glavo, da je bolj mrtva kakor živa omahnila nazaj, in jo krepko in strastno poljubil na ustnice.

Vsa Oranina ženska strmežljivost se je uprla temu ljubkovanju, ki ni moglo zbuditi odmeva ne v njenem bitju in ne v njenem srcu. Njene drobne roke so se zaman skušale upreti železnemu objemu mladega moža.

Toda letalčeve oči so se potopile globoko v prestrašene zenice mlade žene in ji zapovedale, naj molči. Čuteč, da bi se rada uprla, osvobodila njegovega objema, ni zrahljal rok in jo je še zmerom prižemal k sebi. Zdaj je veljalo za vsako ceno udušiti upor tega mladega bitja, besede, ki so ji nehote kipele na ustnice, trepetajoče pod njegovim ognjevitim poljubom!

»Oprostite!« ji je dahnil po tihem, ko jo je osvobodil iz objema.

Orana, ki v vsem svojem mirnem meščanskem življenju ni doživela toliko razburjenja kakor tu v enem samem dnevu, je bila pri koncu svojih moči. Moreno je začutil, kako je njeno nežno telo postajalo v njegovem objemu vse težje in težje. Krepko jo je podprl, da ne bi omahnila.

Na očeh množice in na smehljajih teh sicer mrkih obrazov je spoznal, da so zadovoljni z njegovim poročnim poljubom. Hkrati je pa začutil, kako ga Vincent odriva, hotela sam stopiti pred oder.

Tisti trenutek je Moreno instinktivno krepkeje podprl svojo ženo. Tik mimo odra sta dva miličnika, oborožena do zob, gnala sirote iz cerkve svete Evlalije, med njimi pa duhovnika; zajeli so ga bili z ženskamii vred. Moreno je vedel, da bo pogled na ta spreved na Orano strahovito učinkoval.

Ubogo čredo so vlekli na morišče, kakor so delali to že mesece in mesece poprej. Očitno je bilo, da novoporočenci niso občutili do duhovnika takšnega sovraštva kakor miličniki in anarhisti, ki so ga gnali na morišče. Iz src vseh teh novoporočencev je za trenutek izginilo sovraštvo ob misli, da bi v drugih okoliščinah morda prav ta duhovnik blagoslovil njihovo zvezo.

Mirno in dostojanstveno je korakal duhovnik mimo njihovih vrat. Čeprav so ga miličniki surovo suvali in breali, se ni pritoževal. Upiral je pogled v mlade pare, zbrane pred poročnim odrom. Za trenutek so se njegove oči ustavile na Orani in njenem tovarišu in zdelo se je, da je siromak poznal mladi par.

Orana se je, že vsa izčrpana, spet spomnila na strahotne trenutke. Rojnih je ta sveti mož spodbujal in bodril v gostoljubni cerkvi svete Evlalije.

Zdaj ga pa ženó kakor zločincea! In na tej strahotni poti se njegov hrbet voljno upogiba pod udarci in njegova usta ne odgovarjajo surovim psovskam mučiteljev...

Čutila je, kako je prebledela.

Tudi Moreno je ogledoval duhovnika. Na lepem se je zdrznil. Saj to je bil oče, ki je krstil njegovo mlajšo sestro in dal njegovemu očetu poslednje olje na smrtni postelji.

Sveta jeza ga je prevzela ob misli, da mu ne more pomagati; nehote je stisnil pesti. Čeprav so ga ljudje hvalili kot hrabrega in pogumnega, ni mogel nikoli v teh dolgih mesecih vojne mirno gledati, kako mučijo in trpinčijo nedolžne, ki se ne morejo braniti.

Orana se je ob pogledu na sirote in duhovnika zgrozila. Moreno jo je podprl, kolikor je mogel, gladil jo je po roki, skušajoč ublažiti mučni spomin na njun prvi poljub in ji pomagati, da preboli še to poslednjo preizkušnjo.

Tedaj se je duhovnik obrnil k množici mladih parov, dvignil roke proti nebu, naredil znamenje križa in dejal:

»Naj vas Bog blagoslovi, otroci! Pojdite, zdaj ste za večno zvezani pred Bogom!«

Nato so ga odpeljali dalje.

»Hej, ljudje božji, ali bo kaj ali nič?« se je tedaj oglašil nekdo iz množice. »Če bomo tako po poljevo napredovali, bomo še slavnostno večerjo zamudili!«

»Saj res, čas hiti,« je vzklil Vincent in stopil s Frasquito pred poročni oder.

Moreno in Orana sta izbrabila ugodni trenutek in se izmuznila iz množice.

VIII

Kakšnih dvajset korakov od ljudi se je izvil Orani vzdih olajšanja iz prsi.

»Uf! Vendar že! Mislila sem že, da ne bo še konca tega obreda!«

»Da, da, nekoli se je zavleklo!«

»Tukajšnje navade so res čudne!«

»Nekoliko že!«

»In tisti zopni uradnik, ki ni nehal s svojim tveženjem!«

»Slabo vzgojen je in surov.«

»Res. Toda ali ni bilo videti, kakor da bi nekaj sumil?«

»Težko. Prebadaš je za to.«

Kljub svoji poslednji trditvi se je Moreno zamislil.

Od zakona do ljubezni

Nadaljevanje z 10. strani

»Potem ko ste odpotovali in ko sem zvedel, da ste moja žena, in da me ta vez veže na vas, Renata.«
»Torej za vas ta vez se zmerom velja?«

»O, Renata, draga, za zmerom, če hočeš ti!«

Njune oči so se srečale in v velikih, temnih očeh mlade žene so se zalesketale solze. Pokazala je svojo desnico, kjer se je na drobem prstancu že dve leti svetil majhen zlat obroček. Tiho je dejala:

»Moj me nikoli ni zapustil...«

Sama ni vedela, kako se je počutila vse zgodilo. Jokala je, brčkone od veselja in ganotja. Filip jo je objemal vse tesneje in njegove ustnice so ji govorile vse tišje in bližje:

»Renata, ljubica, nikar ne jokaj! Obožujem te!«

Čutila je, kako so njegove ustnice pile njene solze in kako so se naposled ustavila na njenih v dolgem ognjevitim poljubu. Pozneje se ni več zavedala, kako je padla v objem njegovih močnih rok, ki so jo dvignile in ponesle s seboj. Kakor v podzavesti je slišala nežno ljubezensko šepetanje in čutila strastno ljubkovanje mladega moža. In ko se je pozneje zavedala, ji je bilo ko da bi se zbudila. Začutila je, da se je tisto nepopravljivo, česar sta si tako želeli baronica de Montavelova in Filipova pokojna mati, zgodilo...

In mlada žena, ki je čisto pozabila na svoje maščevanje, je pritisnila svoja vroča lica na moževe prsi.

»Nikar ne misli na preteklost, ljubica moja... Nikar ne premišljuj... Ljubim te, ti si mi edino na svetu! Moja lepa, mala grofica! Videla boš, kako srečna bova... zmerom!«

Renata se je nežno privila k svojem možu. Naposled, naposled je bila srečna, ob svojem možu, ki ga je pridobila tako hitro — v naskoku — bi dejala baronica! Naposled!

»Ali še misliš na maščevanje, dragica?« je vprašal Filip in hudo-mušno pomežiknil.

»Ljubezen me je maščevala, moj ljubi Filip. Dve dolgi leti me nisi hotel poznati, zdaj me pa ljubiš in me ne boš več zapustil! Nikoli več...«

»Nikoli več! Ostala boš moja mala, zlata grofica do konca naj-njih dni!«

KONEC

Pred 25 leti...

Kronološki pregled dogodkov po sarajevskem atentatu

Po podatkih iz diplomatskih arhivov

Nadaljevanje

12. oktobra

Lille (Francija) kapitulira.

14. oktobra

Vsa Poljska do Visle v nemških rokah.

15. oktobra

Začetek bitke za Varšavo na vseh frontah ob Visli (15.—23. okt.).

16. oktobra

Francosko-britanska eskadra obstreljuje Boko Kotorsko. Smrt italijanskega zunanjega ministra mar-kija San-Giuliana.

17. oktobra

Nemški poraz pred Varšavo. Avstrijci za-man skušajo priti čez reko San v Galicijo.

18. oktobra

Začetek bitke pri Yseri (zahodno bojišče; 18.—26. okt.).

Dalje prihodnjé

MOŠKI

Pri spolni nesposobnosti. Pri spolni slabosti poskusite hormone pilule

„HORMO-SEKS“

Dobivajo se v vseh lekarnah. — 30 pilul din 84.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.— Po pošti diskretno razpošilja

Iekarna BAHOVEC LJUBLJANA

Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5846-39

DRUŽINSKI TEDNIK

LETO XI.

LJUBLJANA, 12. OKTOBRA 1939.

STEV. 41 (521).

Naši francoski znanci v vojni

Jean Gabin, znani filmski igralec, je pri vojni mornarici v Cherbourgu.

Charles Rigoulot, znani prvak v dviganju uteži, služi pri strojnica v Loreni.

Pierre Mingand, soigralec Danielle Darrieuxove, je pri planincih na fronti in je že ranjen.

Edouard Tenet, evropski prvak v boksu, je v polku tunislih strelcev in je že odšel na fronto.

Jules Ladoumègue, znani francoski lahkoatlet, je na fronti v Loreni.

Marcel Thill, nekdanji svetovni boksarski prvak služi vojake v Champagni.

Fernandel, slavni francoski komik, je zdaj pravi vojak, prav tako Henri Decoin, režiser in mož slavne Danielle Darrieuxove.

Charles Boyer je pri svojem polku v Agènu.

Več strežnic ameriške letalske družbe »United Air« so izurili za rezervne bolničarke. Če bo vojna, jih bodo zato lahko poklicali v aktivno službo.

André Maurois je edini mobiliziran od štiridesetih »nesmrtnikov«, kakor imenujejo člane Francoske akademije. Ima čim poročnika in je dodeljen komisariatu za informacije, ki ga vodi slavni francoski pisatelj Jean Giroudoux.

* Film v nekaj vrstah

Filmski muzej bodo ustanovili v Tokiu. V njem bodo shranili vse stare aparate in filme, ki kažejo razvoj japonskega filma. Filmski muzeji so zelo redki.

Kitajski film se kljub vojni na Daljnem Vzhodu razvija in napreduje. Podpira ga kitajska vlada, film ima pa posebno propagandni namen. Naj-novejši propagandni film se imenuje »Okrvavljeno mesto«, in je dosegel ogromen uspeh.

Francoski filmi so dosegli izreden uspeh pri filmski reviji v Berlinu. Prve nagrade sta sicer pobrala nemški in italijanski film, toda občinstvo je zelo toplo sprejelo francoske filme.

Časopisna kritika je posebno pohvalila francoske filme: »Poslednja mladost«, »Konec dneva« in »Izza fasade«.

Nov tarzanski film vrti neka ameriška filmska družba. Film »Tarzanov sin« je imel namreč takšen moralni in finančni uspeh, da so se odločili hitro vrtiti še en nov film z zelo fantastično vsebino. Zunanje prizore bodo naredili v afriških džunglah.

Filmsko produkcijo bodo ameriške filmske družbe zaradi evropske vojne zmanjšale za 25%. Mnogo novih filmov, ki so jih že pričeli, bodo odložili. Med njimi je tudi najnovejši Chaplinov film »Diktator«.

»Uuh« girl je najnovejši priimek za hollywoodske lepote. »Uuh« (izgovarjaj: »Ooŕh«) girl je nekako tisto kakor »glamour« girl, samo malo drugače. »Uuh« žena ima »sex appeal«, je »vamp« žena in »glamour« girl, poleg tega ima pa na sebi in v sebi še nekaj, kar moške silno priteza, o čemer pa v dostojni družbi rajši ne govore. Zda-j si razložite sami, kaj je ta skrivnostni »uuh«! Prva »uuh« girl je An Sheri-dan, slavna ameriška filmska igralka.

Joan Crawford je te dni sprejela častnikarje in jim svečano izjavila, da se ne bo nikoli več poročila. Dejala je, da v srcu ženske, ki se posveti umetniškemu poklicu, ni mesta za ljubezen. Ona je med možem in svojim pokli-cem volila drugo. Vse govorice, da se bo kmalu tretjič poročila, so popolno-ma brez podlage.

Jean Pierre Aumont, simpatični fran-coski igralec je mobiliziran kot nava-den vojak v francoski vojski. Upa, da bo kmalu napredoval.

Spodobl se...

V času prehlada in kihanja

Jesen je čas prehladov in kihanja. V tramvaju, v vlakih, na cesti, v druž-bi, povsod srečujemo prehlajene ljudi. To ni nič čudnega. Bolj čudno je pa, če ne znajo ti ljudje svojih prehladov »na udi držati«. Kihajo in vsekujajo se tako neskrbno, da se njih bližnji kaj hitro lahko nalezajo prehlada, če se ne obrnejo v stran.

Tudi prehlad ima svoj »bon-ton«. Ta »bon-ton« terja od prehlajenega človeka nekakšen obzir do zdravega človeka. Posebno velja to glede kihanja. Kadar kihneš, stopi malo stran in si pritisni robec na usta. Tako ostanejo bacili v robcu in se ne razprše po vsej sobi.

Ne delaj iz kihanja topovskega stre-ljanja. Kako mučen je v gledališču, sredi predstave, tisti gromozanski, oglu-sujoči: »Aaaahhh!«

Če si tako zelo prehlajen, da kar venomer kihaš, ostani nekaj večerov lepo doma in pij lipov čaj, drugim pa pusti nemoteno uživanje gledališke ali filmske umetnosti! Tako boš koristil sebi in svojim bližnjim.

Tole prebereš v eni minuti

Londončani naredi v središču mesta v 60 sekundah več stvari kakor pa prebivalci katerega koli drugega kraja na svetu. V Lon-donu se zgodi v vsaki minuti več ko kjer koli drugod.

Vselej, ko vaša ura kaže, da je pretekla ena minuta...

...prepeljejo vozila v Londonu

8000 potnikov;

...odpošljejo v Londonu 32 brzo-javk;

...se pelje po Hyde parku, enem najprometnejših krajev na svetu, 120 vozil;

...izposodijo londonske knjižnice 40 knjig;

...odpeljejo v bolnišnice 17 po-nesrečenec, žrtev prometnih ne-sreč;

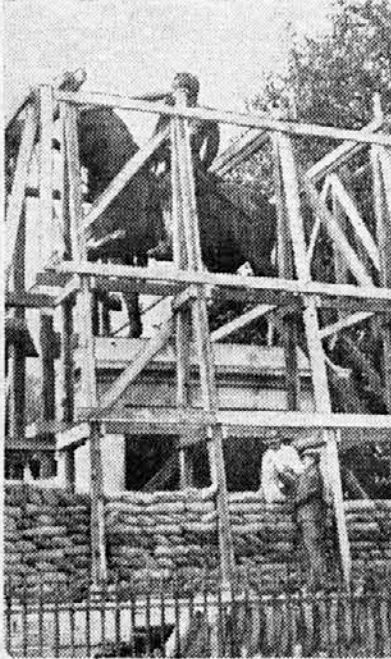
...steče iz cestnih jarkov v mor-je 4000 kil blata;

...pokaže Londončani 68 kil to-baka;

...uvozijo v »središče čaja«, v London, 450 kil čaja;

...popijejo Londončani 109 litrov vina.

In minuta je minila

Javni spomeniki in kipi v Parizu iz-ginjajo drug za drugim za barikadami iz vreč peska. Slika kaže, kako zakri-vajo spomenik Henrika IV.

Življenje na stranskem tiru

Nadaljevanje z 9. strani

»To ni njihov poklic,« pravi lord Macmillan, »oni ne pišejo, ker imajo nekaj povedati, ampak samo zato, da pripovedujejo sami o sebi.«

Včasih, kadar je prav posebno do-bre volje, pripoveduje Macmillan za-stopnikom tiska prav zabavne zgod-bice. Tako je pred kratkim povedal najnovejšo šalo o Skotih, ali bolje, o Skotkah.

»Nekoč je živel reka škotska stara devica, zelo sramežljiva in nedostopna, še bolj pa skopa. Bila je tako sko-pušna, da jo je moral celo njen spo-vednik opomniti, da to ni lepo. Nekega mrzlega zimskega večera je na vrata stare device potrkal neki potepuh; po-prosil jo je za par pennyjev, da bi mogel kje prenočiti. Ogorčena zaradi prosjačenja je hotela stara devica si-romaku zapreti vrata pred nosom, te-daj se je pa spomnila na besede svo-jega spovednika. Zardela je in dejala potepuhu:

»Pennyjev vam žal ne morem dati, toda lahko vam dam nekoliko prostora v svoji postelji.«

Radio Ljubljana

od 12. do 18. oktobra 1939.

ČETRTEK 12. OKTOBRA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Radijski šramel 14.00: Napovedi 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Deset minut zabave 19.40: Nac. ura 20.00: Iz slo-vanske klavirske literature 21.00: Re-producirani koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radij-ski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 13. OKTOBRA

11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Radijski orkester 14.00: Napovedi 18.00: Zenska ura 18.20: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Zanimivosti 19.40: Nac. ura 20.00: Operni večer 22.00: Napovedi, poročila 22.30: An-gliške plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 14. OKTOBRA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Plošče 14.00: Napo-vedi 17.00: Otroška ura 17.50: Pre-gled sporeda 18.00: Za delopust igra Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.40: Nac. ura 20.00: O zunanji poli-tiki 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 15. OKTOBRA

8.00: Duet kitar 9.00: Napovedi, po-ročila 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve 9.45: Verski govor 10.00: E. Grieg: Sonata v G-duru op. 13 10.30: Nedeljski koncert Radijskega orkestra 12.00: Kvartet sester Stritar-jevih 13.00: Napovedi, objave 13.20: Operni trio 17.00: Kmetijska ura 17.30: Radijski orkester 19.00: Napo-vedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Mirko Ljubič: Revni so-rodniki, zabavna zgodba v 4 slikah 20.30: Fantje na vasi 21.15: Klavirski koncert g. dr. Danila Švare 22.00: Na-povedi, poročila 22.15: Radijski orke-ster. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 16. OKTOBRA

7.00: Plošče 7.15: Napovedi, poro-čila 7.30: Plošče (do 7.45) 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Na-povedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila, napovedi 18.00: Zdravstvo mladostne dobe, 18.20: Plošče 18.40: Najstarejši slovenski spomeniki na Goriškem 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Zanimivosti 20.00: Napevi Haydnovega oratorija »Stvarjenje« 21.30: Plošče 22.00: Na-povedi, poročila 22.15: Ruski sekstet. Konec ob 23. uri.

TOREK 17. OKTOBRA

7.00: Plošče 7.15: Napovedi, poro-čila 7.30: Plošče (do 7.45) 11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Opoldanski koncert Radijskega orkestra 14.00: Po-ročila 18.00: Pevski koncert: dvospevi in samospevi 18.40: Pogojnost našega bitja 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Pev-ski zbor »Grafika« 20.45: Radijski or-kester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 18. OKTOBRA

7.00: Plošče 7.15: Napovedi, poro-čila 7.30: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladin-ska ura 18.40: Delavska družina 19.00: Napovedi 19.20: Nac. ura 19.40: Ob-jave 19.50: Uvod v prenos 20.00: Pre-nos iz ljubljanske opere. Konec ob 23. uri.

Po trudopolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, hiprometri, itd. Velika izbira ur, zlatnice in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno!

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

»Velika Nemčija« po razmejitvi nemških in ruskih interesnih področij na Poljskem.